KELEMEN ELEMÉR

A BUDAI TANÍTÓKÉPZŐ

150 éve

1869–2018

Kelemen Elemér

A BUDAI TANÍTÓKÉPZŐ 150 ÉVE
(1869–2018)

Kelemen Elemér

A BUDAI TANÍTÓKÉPZŐ 150 ÉVE (1869–2018)

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar
Budapest, 2019

Lektorálta: Hunyady Györgyné

Szerkesztette és a képanyagot összeállította: Demeter Katalin
Az irattári forrásanyagokat előkészítette, rendezését segítette: Légler Judit
Az angol nyelvű összegzést fordította: Maya Lo Bello

A kötet munkáit az ELTE TÓK Hagyományőrző Alapítványa támogatta.

© Kelemen Elemér, 2019

ISBN 978 963 489 177 2

ELTE EÖTVÖS KIADÓ www.eotvoskiado.hu

Felelős kiadó: az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar dékánja
Kiadói szerkesztő: Kiss Ernő Csongor
Projektvezető: Sándor Júlia
Tördelés: Manzana Bt.
Borítótervező: Csele Kmotrik Ildikó
Nyomdai kivitelező: CC Printing Kft.

Tartalomjegyzék

Előszó 7

I. A Budai Tanítóképző története az ezredfordulóig 8
1. A dualista korszak tanítóképzése Budán (1869–1919) 8
2. A Budai Tanítóképző a két világháború között (1920–1945) 16
3. Útkeresés, növekedés, építkezés – tanítóképzés főiskolai szinten (1945–1988) 22
4. A Budapesti Tanítóképző Főiskola a megújuló tanítóképzésért (1989–1999) 31

II. A Budapesti Tanítóképző Főiskola integrációja 37

III. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kara (2000–2018) 42
1. A Budai Képző az Egyetem szervezetében 42
2. A kari képzések az európai felsőoktatás rendszerében 49
3. Új utak, hagyományos értékek 58

Epilógus 68

Irodalomjegyzék 70

Két évtized krónikája 75

Mellékletek 117
1. A kar vezetői az ezredforduló időszakától 117
2. A tanszékek és szervezeti egységek vezetői az ezredforduló időszakától 119
3. Az oktatók létszámának és minősítésének alakulása az ezredforduló óta 122
4. A hallgatók létszámadatai az ezredforduló óta 123
5. A Kar nemzetközi felsőoktatási partnerintézményei 124
6. A Kar *Tudományos Közleményei* (2000–2015) 127

7. Válogatás a Kar oktatóinak monográfiáiból, tanulmánykötetéből (2000–2018) 128
Válogatás a Kar művésztanárainak kiállításaiból (2000–2018) 130
8. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon elért eredmények (2000–2017) 131
9. Válogatás a Kar Zenés Színpadának, kórusainak előadásaiból (2000–2018) 133

The Budai Teachers' Training College: An Overview of 150 Years of Educating Teachers 135

Előszó

A Budai Képző 150 éves jubileuma tiszteletére készült kötet múltunk megbecsülését és a helytállás, a megújulás példáit hivatott megjeleníteni.

Az Eötvös József oktatáspolitikájával 1868–69-ben megalapozott állami tanítóképzés eddigi másfélszáz évében – talán elfogultság nélkül állítható – intézményünk kiemelt szerepet töltött be, a súlyos társadalmi megrázkódtatások, nehéz körülmények közepette is megmaradt értékeinek képviselete, feladatának vállalása mellett.

A kötet arányait korábbi történeti művekre való tekintettel szabta meg a tudós szerző, a közelmúltról szólva dokumentumok krónikafüzérére építi leírását. A másfélszáz év történetéből kirajzolódik, hogy a képző a társadalmi igényekre reflektáló megújulás folyamatában is őrzi unikális karakterét, amit hagyományosan sokszínű arculata, nyitottsága a nemzetközi kapcsolatokra, és – nem utolsó sorban – a művészetek iránti fogékonysága jellemez.

A jelenlegi oktatók és hallgatók nevében is köszönetet mondunk az elődöknek, akik a képző hírnevét megalapozták, köszönetünket fejezzük ki a gyakorlati képzés vezetését vállaló pedagógusoknak, valamint a képzést segítő kari munkatársainknak, hogy a 150 év egy-egy szakaszában hozzájárultak a Budai Képző jó hírének öregbítéséhez.

Budapest, 2019. június 2.

Márkus Éva, az ELTE TÓK dékánja
Demeter Katalin dékáni megbízott

I. A Budai Tanítóképző története az ezredfordulóig*

1. A dualista korszak tanítóképzése Budán (1869–1919)

A budai tanítóképzés előzményei a XVIII. század utolsó harmadáig nyúlnak vissza. A *Ratio Educationis* rendelkezései nyomán 1777-ben Budán is megszervezték a tanítók képzését szolgáló „normaiskolát"; ennek működéséről azonban csak későbbi adattal rendelkezünk.

Báró Eötvös József

A modern magyarországi tanítóképzés alapjait – a XIX. század első felének egyházi (katolikus és protestáns) intézményalapításait követően – *Eötvös József* népoktatási törvénye, az *1868. évi XXXVIII. tc.* rakta le. A törvény 81.§-a a nyomasztó tanítóhiány enyhítésére, felszámolására a már működő felekezeti tanítóképzők mellé 20 állami „képezde" létesítését írta elő (*Szakál,* 1934*; Kelemen,* 1999; *Panyik,* 1991; *Peregriny,* 1874; *Gyertyánffy,* 1882).

A kultusztárca 1869. évi költségvetése „csupán a budai fiúképezdére" 40 000 forintot különített el, amelyet végül is négy további intézménnyel (a csurgói, a losonci és a sárospataki tanító- és az 1869-ben megnyílt budai tanítónőképzővel) kellett megosztani. Az 1870. évi költségvetés „a központi minta néptanító képezdére, a vele kapcsolatos elemi minta iskolára és ezek első felszerelésére" további 16 720 forintot irányzott elő (*Thuránszky,* 1896; *Kiss,* 1929).

A Budai Képző[1] 1869 novemberében nyílt meg a Krisztinavárosban, a Vérmező sarkán álló Szeidl-féle házban, 10 tanulóval (*Magyarfalvi,* 1969; *Farkas,* 1969; *Táncsics,* 1873). Az oktatást *Schwicker János* megbízott igazgató vezetésével öt tanár látta el. Schwickert a következő tanévben *Kozma József*, az 1873/74-es tanévben pedig *Gyertyánffy István* követte az igazgatói székben. Gyertyánffy véget vetett az előző évek belviszályainak és

* A fejezet Kelemen Elemér korábbi írásainak szerkesztett változata.

1 A budai székhelyű állami tanítóképző neve a másfélszáz év alatt többször megváltozott, fő hivatását azonban mindvégig megőrizte. A „Budai Képző" az intézménynek soha nem volt hivatalos neve, de az egyértelmű, rövid név jelentéstartományába a kibővült képzési profil is beleérthető, használata tehát célszerű.

a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, személy szerint *Gönczy Pál* államtitkár támogatását is élvező, átgondolt tervek alapján, kitartó szervezőmunkával, személyes szakmai példamutatással valóban „mintaképezdévé" fejlesztette az időközben kétszer is (1874, 1883) új helyre költöző intézményt (*Magyarfalvi,* 1968).

A fokozatosan kiépülő többfunkciós intézmény, amelyet Gyertyánffy – német mintára – *Paedagogium*nak nevezett el, fénykorában öt iskolatípust foglalt magában:

a) az 1869-ben létesített népiskolai tanítóképzőt;
b) a hozzá kapcsolódó négyosztályos állami elemi népiskolát mint gyakorlóiskolát;
c) az 1873-ban megszervezett, kezdetben két, 1881-től három évfolyamos polgári iskolai tanítóképzőt;
d) a négyosztályos állami polgári iskolát mint ez utóbbi gyakorlóiskoláját;
valamint az 1887-től életre hívott tanítóképző intézeti tanár tanfolyamot. (*Gyertyánffy*, 1913)

Gyertyánffy István

A Paedagogium tehát – a népoktatás alapintézményeinek (népiskola, polgári iskola, tanítóképző) sajátos integrációján túlmenően – a kor kihívásaira, a közoktatás sürgető szükségleteire válaszolva, korszakos kísérlet volt a polgári iskolai és a tanítóképző-intézeti tanárképzés szerény, kétségkívül átmeneti jellegű, de a felsőfokú képzés irányába mutató, annak alapvetését, szakmai előkészítését jelentő megoldására.

A Paedagogium keretei között, mindvégig Gyertyánffy személyes irányításával folyó munka azonban – elsősorban – az alaptevékenységet jelentő tanítóképzés és a hozzá kapcsolódó átképzés és továbbképzés terén mutatott jelentős, országos kihatású eredményeket. Az állami tanítóképzés első, keretjellegű tanterve (1869) tág teret adott az intézményi önállóságnak, az alkotó tanári tevékenységnek. A Paedagogium 1873-tól 1881-ig 10-ről 30 tagúra bővülő tanári-tanítói kara a képzés tartalmi és módszertani fejlesztésével, sokoldalú tankönyvírói munkásságával országos szakmai-szellemi központtá, valóban „mintaképezdévé" emelte az iskolát. Az 1879-ben engedélyezett budai tantervi kísérlet nyomán, amely a tanítók általános és szakmai képzéséhez egyaránt elégtelen, szűkös időkeretet feszegette, 1881-ben miniszteri rendelet tette általánossá a négyéves képzést. Hasonlóan meghatározó szerepe volt az itt folyó, a gyakorlóiskolával való szoros együttműködést, a gyakorlati képzés hatékonyságának növelését szolgáló és – az 1881-es tanterv előírásai szerint – a magyarországi tanítóképzés egészére kiható didaktikai és tanítás-módszertani tevékenységének.

A Paedagogium tantestülete dolgozta ki a polgári iskolák 1879-ben bevezetett új tantervét, számos tankönyvét, és a későbbiekben is részt vett az intézmény tartalmi fejlesztésében. A Paedagogium tanári karának szakmai-közéleti munkássága – mindezeken túl – számos országos testület és orgánum tevékenységében is megnyilvánult (*Országos Közoktatási Tanács, Paedagogiai*, majd *Magyar Paedagogiai Társaság,* tanító- és tanáregyesületek, tanítógyűlések, tanügyi kongresszus; *Néptanítók Lapja* és más szakmai folyóiratok szerkesztése). Különösen fontos és hasznos terepe volt ennek a munkának az 1889-ben megalakult TITOE – a *Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesülete* –, valamint folyóirata, a *Magyar Tanítóképző* (*Bollókné*, 2000).

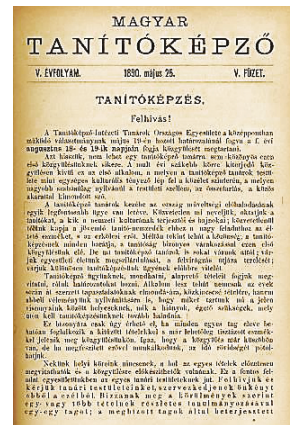
MAGYAR
TANÍTÓKÉPZŐ

V. ÉVFOLYAM. 1890. május 25. V. FÜZET.

TANÍTÓKÉPZÉS.

Felhívás!

A Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesülete a középponban működő választmányunk mult. évi 19-ik hozott határozatánál fogva a f. évi augusztus 18-án 19-ik napjára Budapestre egy közgyűlést megtartani.

Azt kívánjuk, nem csak egy tanítóképző tanárra, sem kétfogyás egy egy első közgyűlésünknek sikere. A mult évi szakkelte körre kiterjedő közgyűlésen kívül ez az első alkalom, a melyen a tanítóképző tanárok testülete nincs egyszerű kulturális tényező fel a közélet sínlődésén, a melyen nagyobb szabadság nyilvánul a resztbeli szellem, az összetartás, a kitűzött akaratnak kimondott szó.

A tanítóképző tanárok kezébe az ország művelődési előhaladásának egyik legfontosabb ügye van letéve. Köztudatban mi nevelünk; alkotjuk a tanítókat, a kik a nemzeti kulturának terjesztői és hajtokai; közvetítőnek tűntek kapja a jövőnek tanító-nemzedék ehhez a nagy feladathoz az eszközöket, e az erőkhöz erőt. Mégsem tekint tehát a közönség a tanítóképzőnek minden hatásig, a tanítóság bizonyos vásakozással ezen első közgyűrűtünk elé. De mi tanítóképző tanárok is sokat vívunk, sokat vívjuk egyesületi életünk megszilárdulását, a feltörekvés nyújta terélett; várjuk kétfelszen tanítóképzőinktől, ügyünk előtérre vitelét.

Tanítóképző ügyünknek, mondhatni, alapvető tételei fogjuk megvitatni, sőtt hatásmodokat keresni. Alkalmas lesz tehát tanaink az évek szerint ki szerzett tapasztalatoknak elmondás-ára, közkincsessé tételére, tanrendszerünk véleményünk szilvánítására is, hogy mikor tartunk mi a jelen viszonyaink közötti helyesbítésre, mik a hiányok, egyéb szükségek, melyeket kell tanítóképzőintézetünknek tovább bírnunk.

Ez bizonyára csak úgy érhető el, ha minden egyes tag eleve bevitelen foglalkozik a kitűzött tételekkel s mint helyesbítő tüzetesen ezennel jelentik meg közgyűlésünkön. Igen, hogy a közgyűlés már kimehetőn van, de ha megfelelően erőivel munkálkodunk, az idő rövidségét pótolhatjuk.

Sokunk helyi körünk nincsenek, a hol az egyes tételek előzőleg megvitattatnak és a közgyűlésre előkészíttetnek volnának. Ez a fontos feladat egyesületünkben az egyes tanári testületeinkre jut. Felhívjuk et kérjük tanári testületeinket, szervezkedjenek ügykörüket abból a célból. Biztosnak meg a kérdéseket szerint egy vagy több tételnek részletes tanulmányozásával egy-egy tagot; a megbízott tagok által beterjesztett

A TITOE folyóirata

A tanulók kezdeti alacsony létszáma 1873 után évi 60–80 főre nőtt; a sokáig jellemző – főként anyagi és egészségi okokra visszavezethető – nagyarányú lemorzsolódás fokozatosan csökkent. A tanulók az egész ország területéről (1876-ban pl. 20 vármegyéből), sőt az országhatárokon túlról is verbuválódtak. 1872-ben *Ifjúsági Önképzőkör* alakult; helyébe 1876-ban az *Ifjúsági Segélyegylet* lépett. Az évtized végén ifjúsági ének- és zenekart szerveztek a kiváló énektanár, *Bartalus István* vezetésével (*Kerecsényi*, 1969). 1876-tól – szerény körülmények között – internátus létesült (26 fő részére), ez a következő években – bővítéssel, újabb épületben – már 100 főt fogadott be.

A polgári iskolai tanítóképzőt évente 50–70 – a felvételi feltételek szerint tanítóképzőt végzett – hallgató látogatta; a tanítóképezdei tanári tanfolyamot 1888–1898 között pl. 36-an végezték el; az ország polgári iskoláiban és tanítóképzőiben igen magas volt a Paedagogiumból kikerült tanárok számaránya. A Paedagogium felbomlása – a növekvő szakmai követelmények és a képzési szint emelésére irányuló törekvések hatására – a századforduló táján következett be. Az intézményből – Gyertyánffy makacs tiltakozása ellenére (ami 1898-ban leválásához vezetett) – kivált az ekkor már „félfelsőfokúnak" tekintett, majd 1918-tól főiskolai rangot kapó és az egyetemhez kapcsolódó, sajátos szervezésű polgári iskolai, illetve az ehhez is kötődő tanítóképző intézeti tanárképzés, amelynek kereteit az 1906-ban létesült *Apponyi Kollégium* biztosította (*Simon*, 1979; *Tóth*, 1996). Az 1890-es évektől megélénkültek a tanítóképzés fejlesztését sürgető viták. A népiskolai tanterv változásai, az általános és a szakmai képzés, különösen a modern pedagógiai és pszichológiai ismeretek elsajátításának növekvő követelményei szétfeszítették a folyamatosan növekvő óraszámú négyéves képzés időkereteit. (A tanítóképzés 1903-as és 1911-es tantervei ennek a reménytelen versenyfutásnak a meggyőző dokumentumai.)

A viták során felmerült változatok: a középfokú képzés öt vagy hat évfolyamosra bővítése; egy négyéves, speciális tartalmú és érettségivel záruló középfokú képzésre épülő akadémiai jellegű, kétéves felsőfokú képzés; a középiskolai érettségire épülő, esetleg egyetemhez kapcsolódó felsőfokú képzés. A döntést a szakmai megosztottság és ellenérdekeltség késleltette, majd az első világháború odázta el. A Tanácsköztársaság idején napirendre tűzték a felsőfokú képzés megvalósítását, ez azonban a körülmények folytán irreális döntésnek bizonyult.

Kiss Áron (1845–1908)

A Paedagogium irányítását 1898 és 1904 között *Kiss Áron* látta el, aki az elemi iskolai és a polgári iskolai tanítóképzés hivatalos szétválasztása után, 1904-től 1907-ben bekövetkezett haláláig ez utóbbi intézmény igazgatója lett (*Árpássy,* 1969: 176–210.; *Kelemen,* 1994: 121–126.).

Baló József (1860–1916)

A tanítóképző vezetését ekkor *Baló József* vette át (1904–1916). Az ő nevéhez fűződik a Budai Tanítóképző első, önálló otthonának megteremtése, az intézmény ma is használt, kétemeletes épületének a felépítése (1909–1911).

A korszerű épületben – a tanítóképző és a gyakorlóiskola kényelmes elhelyezése mellett a tantermeken kívül könyvtár, internátus is működött; az udvaron botanikus- és díszkert, valamint a nyári tornatér és a játszókert kaptak bőséges teret. A századfordulót követően pezsgő diákélet folyt az intézményben, megújult a különböző egyesületek és szervezetek tevékenysége (ének- és zenekar; *Ifjúsági Önképzőkör*, 1905; *Alkoholellenes Egyesület*, 1907; majd *Absztinens Ifjúsági Egyesület*, 1908; *Ifjúsági Segélyegylet*).

A fellendülésnek az első világháború vetett véget. Állandósultak a tanítást akadályozó, zavaró tényezők (energia- és élelmiszerhiány, járványok, háborús károk); 1914 és 1918 között a képző tanárai és diákjai közül harmincan vesztették életüket. A Tanácsköztársaság idején az iskolát kitelepítették. Az intézmény igazgatója ezekben a nehéz, sok megpróbáltatással járó években *Quint József* volt (1916–1929).

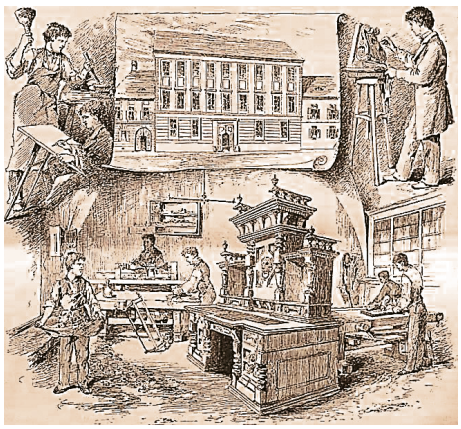

„A Budavári tanító-képezde a Várban” *„A növendékek lakháza”*

Gyulay László rajzai a Vasárnapi Ujság *1881. június 1-én megjelent, 28. évf. 24. számában*

A tanítóképző a Győri úton (1883–1911)

Kézügyességi terem

Képzősök gyakorlata a Győri úti udvaron

Termek a Győri úton

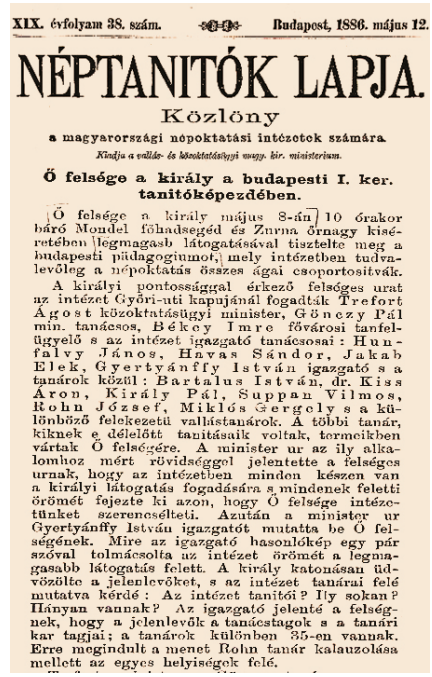

XIX. évfolyam 38. szám. Budapest, 1886. május 12.

NÉPTANITÓK LAPJA.

Közlöny

a magyarországi népoktatási intézetek számára.

Kiadja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

Ő felsége a király a budapesti I. ker. tanitóképezdében.

Ő felsége a király május 8-án 10 órakor báró Mondel főhadsegéd és Zurna őrnagy kiséretében legmagasb látogatásával tisztelte meg a budapesti pädagogiumot, mely intézetben tudvalevőleg a népoktatás összes ágai csoportositvák.

A királyi pontossággal érkező felséges urat az intézet Győri-uti kapujánál fogadták Trefort Ágost közoktatásügyi minister, Gönczy Pál min. tanácsos, Békey Imre fővárosi tanfelügyelő s az intézet igazgató tanácsosai: Hunfalvy János, Havas Sándor, Jakab Elek, Gyertyánffy István igazgató s a tanárok közül: Bartalus István, dr. Kiss Áron, Király Pál, Suppan Vilmos, Rohn József, Miklós Gergely s a különböző felekezeti vallástanárok. A többi tanár, kiknek e délelőtt tanitásaik voltak, termeikben vártak Ő felségére. A minister ur az ily alkalomhoz mért rövidséggel jelentette a felséges urnak, hogy az intézetben minden készen van a királyi látogatás fogadására s mindenek feletti örömét fejezte ki azon, hogy Ő felsége intézetünket szerencsélteti. Azután a minister ur Gyertyánffy István igazgatót mutatta be Ő felségének. Mire az igazgató hasonlókép egy pár szóval tolmácsolta az intézet örömét a legmagasabb látogatás felett. A király katonásan üdvözölte a jelenlevőket, s az intézet tanárai felé mutatva kérdé: Az intézet tanitói? Ily sokan? Hányan vannak? Az igazgató jelenté a felségnek, hogy a jelenlevők a tanácstagok s a tanári kar tagjai; a tanárok különben 35-en vannak. Erre megindult a menet Rohn tanár kalauzolása mellett az egyes helyiségek felé.

Kiss Áron írása a Néptanítók Lapjá*ban Ferenc József 1886. májusi látogatásáról a Győri úton, ahol Gyertyánffy István igazgató fogadta az uralkodót*

A Győri út 13-ban a képző osztozott az 1873-ban indult polgári iskolai tanítóképzővel, amivel 1904-ig közös igazgatás alatt állt. 1911-ben a képző saját otthonába költözött, később a Testnevelési Főiskola költözött az elhagyott krisztinavárosi, Győri úti épületbe.

A képző tanárai: balról az ötödik Baló József, aki 1904 és 1916 között volt igazgató

A Budapesti Állami Elemi Tanítóképző Intézet 1911-ben elkészült, a tanítóképzésnek ma is otthont adó Mozdony utcai épülete

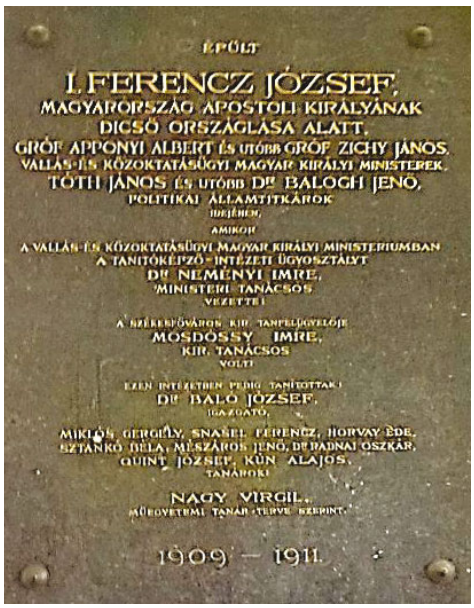

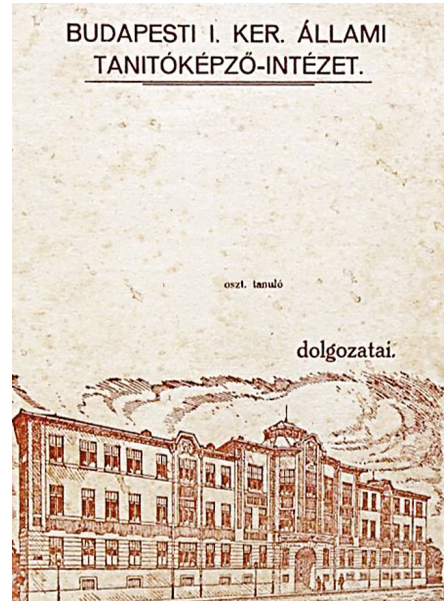

A Budai Képző építésének emléket állító tábla *Füzetborító az épület rajzával*

Az épület terveit Nagy Virgil műegyetemi tanár készítette

A Budapesti Állami Tanítóképző Intézeti Iskolatársak Egyesülete 1934-ben emlékművet állított az épületben az I. világháború képzős áldozatainak. Az emlékmű Ruffa András alkotása.

2. A Budai Tanítóképző a két világháború között (1920–1945)

A tanítóképzésről folyó viták lezárásaképpen 1920-ban a német mintát követő, egy tagozatos, hat évfolyamosra emelt középfokú képzésről született döntés; ezt támogatta a Budai Képző testülete és Quint József igazgató is (*Panyik,* 1991: 43–97.; *Farkas,* 1969; *Faludi*, 1995). A körülmények kényszere folytán azonban 1923-ban kompromisszumos megoldásra került sor: a képzési időt – négyről – hat helyett csupán öt évre emelték.

Quint József (1882–1929)

Az új tanítóképzős tanterv munkálatai párhuzamosan folytak a népiskolai tanterv megújításával, korszerűsítésével. A munkálatok központja ezekben az években újra a Budai Tanítóképző lett, hiszen a dokumentumok kidolgozásában Quint József és *Drozdy Gyula*, a gyakorlóiskola igazgatója játszottak meghatározó szerepet.

A reformpedagógia elveit (gyermeki aktivitás, munkáltatás) érvényesítő népiskolai tanterv nemcsak a képzés hasonló szellemű megújítását kívánta meg, hanem a már működő tanítók elméleti és módszertani segítését, tervszerű továbbképzését is. Ezt a célt szolgálta a *Népiskolai egységes vezérkönyvek* 15 kötetes sorozata (1926–1941), amelyet Quint irányításával nagyrészt a gyakorlóiskola tanítói: Drozdy mellett *Stelly Géza* és *Stolmár László* írtak (*Franyó*, 1992). Ezt a nagyszabású szakmai vállalkozást segítették a Drozdy szerkesztette Néptanítók Lapjában megjelenő szakcikkek, a gyakorlóiskolában rendszeresített hospitálások és az országszerte megrendezett továbbképző tanfolyamok is, a képző tanárainak és tanítóinak személyes közreműködésével.

1928-ban – az Apponyi Kollégium Szegedre településekor – megszervezték az intézmény budapesti tagozatát; ennek keretében a Budai Képző ismét fontos szerepet kapott a tanítóképző intézeti tanárok képzésében. A népiskola napirenden szereplő fejlesztéséhez kapcsolódóan 1935-ben nyolcosztályossá bővítették a gyakorlóiskolát.

Az 1920-as években újabb fellendülés következett be a diákéletben, a már működő ifjúsági szervezetek *(Eötvös Önképzőkör, Ifjúsági Segélyegylet)* mellett újak alakultak (*Wesselényi Sportegyesület*, 1924; *„Apáczai Csere János" cserkészcsapat*, 1927; *Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület*, 1930). 1928-ban megalakult a *Budapesti Állami Tanítóképző Intézeti Iskolatársak Egyesülete*, a mai Baráti Kör elődje.

Az 1930-as éveket az ötéves képzés tartalmi megszilárdítása és – a kor szellemének megfelelő – gazdagítása jellemezte. A hazafias szellem és a vallásos érzület fejlesztését szolgálták a *Padányi-Frank Antal* igazgató (1929–1945) által bevezetett ún. szülőföldtanulmányok, a vallásos nevelés intézményesülő formái, valamint a tanítójelöltek „önnevelését" segítő munkaformák (pl. „a tanítói hivatás órája"). Az itt folyó képzés

változatlanul erős oldala volt az ének-zenei nevelés. Az intézet növendékei – az évkönyvek tanúsága szerint – egyre markánsabban az ún. alsó középosztályból kerültek ki; nagyrészt magyar anyanyelvűek és katolikusok voltak. (A német és szlovák nyelvet beszélő tanulók számára az iskola fakultatív nyelvtanulási lehetőséget biztosított.)

Padányi-Frank Antal (1884–1973)

A 30-as évek végén ismét napirendre került a tanítóképzés reformja. A kiújuló szakmai viták lezárásaképpen az *1938. évi XVI. tc.* a négyéves – gyakorlati irányú – líceumokra épülő kétéves tanítóképző akadémiák szervezését rendelte el. A bécsi döntések, valamint a nyolcosztályos népiskola 1940-es törvénybeiktatása nyomán fellépő tanítóhiány azonban elodázta, a II. világháború kitörése pedig hosszú időre levette a napirendről a félfelsőfokú, akadémiai jellegű tanítóképzés ügyét. A Budai Képzőben is meginduló líceumi képzés szükségképpen visszarendeződött, a munka 1941-től a hagyományos tanítóképzés tervei szerint folytatódott az első három évfolyamon is.

Az 1939/40-es tanévben a Budai Képző épületében német nyelvű tanítóképző líceum indult, ugrásszerűen növekvő tanulói létszámmal, ami – főleg a zsúfolt internátusi elhelyezés miatt – belső feszültséget idézett elő (*Donáth*, 1996).

A háborús körülmények, elsősorban a felsőéves tanulókra is kiterjedő katonai behívások mindinkább megnehezítették az oktató-nevelő munkát. 1944 májusában az iskolában német hadikórházat rendeztek be; többszöri költözés után októbertől a tanítás is szünetelt. Az ostrom alatt az épület több mint száz belövést kapott, súlyos károkat szenvedett.

A tanári kar a húszas évek elején, a Budai Képző kapujában

Quint József igazgató, Drozdy Gyula a gyakorlóiskola vezetője és tanítójelöltek a gyerekekkel a képző udvarán

A tablón Quint József igazgató képe alatt Éber Rezső osztályfőnök, az intézet korábbi tanítványa látható

Cserkészkirándulás, 1932

Diákszínjátszók a 30-as években

Osztatlan osztály a gyakorlóiskolában, középen Padányi-Frank Antal és Drozdy Gyula

Továbbképzés tanítóknak 1939-ben, középen Padányi-Frank Antal és Drozdy Gyula

Padányi-Frank Antal beszédet mond a díszteremben a negyvenes évek elején

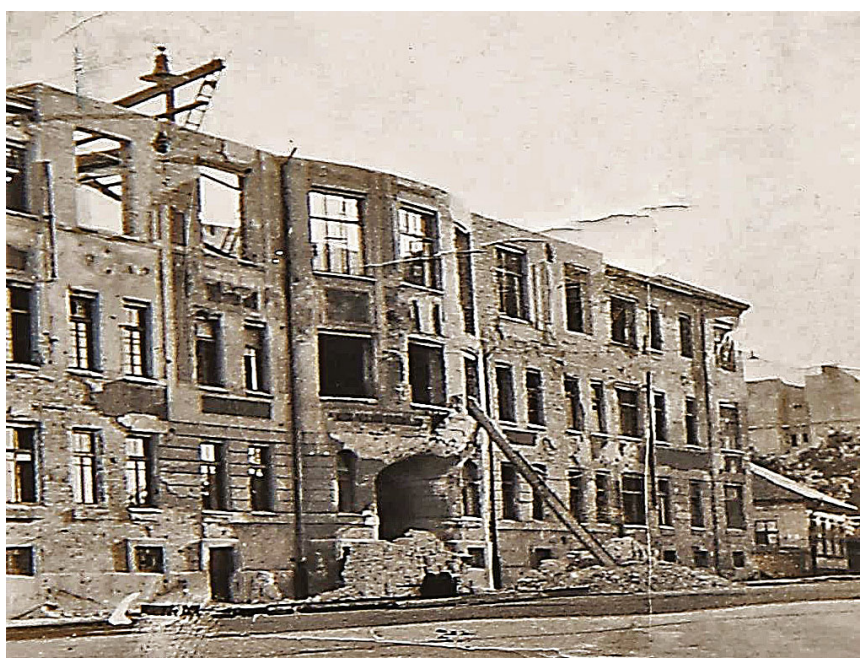

A Budai Képző romos épülete 1944-ben

3. Útkeresés, növekedés, építkezés – tanítóképzés főiskolai szinten (1945–1988)

Az épület helyreállítása és az oktatás újraindítása emberfeletti erőfeszítéseket követelt, s csak a tanárok és a tanítványok példaszerű összefogása hozhatott eredményt. A reorganizációt nehezítette az intézményt 1929-től 1945-ig vezető Padányi-Frank igazgató hamis politikai vádakra épülő váratlan nyugdíjazása 1945. április 19-én. A helyzetre és a korra jellemző, hogy 1945 áprilisától 1952 júniusáig öt igazgató váltotta egymást, közülük többen alig néhány hónapig vezették az intézményt (*Panyik,* 1991; *O. Nagy Gáborné*, 1969; *Donáth,* 1999).[2]

A bizonytalanság és a kapkodás azonban más tekintetben, alapvető kérdésekben is megmutatkozott. A 40-es évek második felének átmeneti konszolidációját követően, amikor az újrainduló „normál" képzés mellett – az országos tanítóhiány enyhítésére – eredményesen működött a *Dolgozók Tanítóképzője* is, 1949-ben egy tollvonással megszüntették a középfokú tanítóképzést. (Az elképzelések szerint az általános iskolai tanítók és tanárok együttes képzését az újonnan szerveződő pedagógiai főiskolák látták volna el.) A Budai Képző 1949-től 1951-ig a *Kőrösi Csoma Sándor* nevet viselő *Pedagógiai Gimnázium*ként működött. Ezen elgondolások nyilvánvaló kudarcát belátva – a tanítóhiány ugyanis katasztrofális méreteket öltött – 1951-ben visszaállították az ötről négy évfolyamosra redukált középfokú tanítóképzést. A negyedik évet követő érettségi vizsga után azonban, a munkaerő-gazdálkodási megfontolásokat is érvényesítve, csak a teljes munkakörben végzett gyakorló év után tehettek képesítő vizsgát a jelöltek.

A kapkodó központi intézkedések, mint például a képzés időtartamának csökkentése, a tantervet és a tananyag belső arányait évente módosító, az ideológiai-politikai szempontokat érvényesítő előírások, továbbá a sűrűn változó iskolavezetés és a tanárokkal szemben megnyilvánuló politikai bizalmatlanság, gyanakvás nyomasztó légköre a Budai Képző testületét is állandó feszültségben tartotta, nagy fluktuációt eredményezett, és szükségképpen kedvezőtlenül hatott az oktató-nevelő munkára, a képzés eredményességére, színvonalára.

Árpássy Gyula (1904–1974)

Pozitív fejlemény volt ellenben, hogy az ötvenes évek elejétől itt folyt a *Testnevelési Főiskola* és a *Zeneművészeti Főiskola* tanár szakos hallgatóinak szakmai gyakorlata, és 1953-tól az iskola az ELTE pedagógia szakos hallgatóinak gyakorló tanítóképzője lett.

2 Az intézet vezetői 1945 és 1958 között: *Csada Imre* (1945), *Szabó Béla* (1945–1950), *Nádassy László* (1950–1951), *Kalmár László* – igazgatóhelyettesként – (1951–1952), *Polesinszky Jenő* (1952) és *Árpássy Gyula* (1952–1958).

1954-ben az intézmény neve *Táncsics Mihály Gyakorló Tanítóképzőre* változott. 1956 után – a Budai Képző több tanárának aktív bizottsági közreműködésével – megkezdődtek a felsőfokú tanítóképzésre történő átállás előmunkálatai, aminek megvalósulásával a tanítóképzés szakembereinek több évtizedes törekvései váltak valóra.

A *Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1958. évi 26. sz. törvényerejű rendelete* megszüntette a középfokú képzést és az érettségire épülő, hároméves tanítóképző intézetek felállítását rendelte el. 1959 őszén tíz ilyen intézményben, köztük a *Budapesti Felsőfokú Tanítóképző Intézet*ben indult meg a korszakváltást jelentő új típusú képzés. A középfokú tanítóképzés hagyományaira tudatosan építő testület vezetését – az előkészületeket igazgatóhelyettesi beosztásban irányító *Árpássy Gyulá*tól – 1959 áprilisában *Békési Lajos* vette át, aki 1984-ig vezette a képzőt (*Panyik*, 1991; *Kelemen*, 2000; *Donáth,* 2000; *O. Nagy*, 1969).

Békési Lajos (1924–2011)

A tanítóképzés – kétségtelenül régóta sürgetett, a nemzetközi gyakorlathoz igazodó, de sok tekintetben megalapozatlan – fejlesztése tipikusan politikai indíttatású, voluntarista megoldás volt, amelynek – a hangsúlyozott szakmai szempontok mellett is – deklarált célja a tanítók ideológiai-politikai képzettségének „fokozása" volt.

Az intézmények nagy erőfeszítések árán birkóztak meg a felsőfokú képzés hagyománynélküliségéből eredő súlyos szervezeti és tartalmi problémákkal, az 1959-es tanterv teoretikus, elsősorban az ideológiai képzést preferáló egyoldalúságával. Évekbe telt például, amíg kialakult a pedagógiai és pszichológiai tárgyak, valamint a szakmódszertanok új, „emelt szintű" és korszerűnek mondható tartalma. Az új tantárgyi programok és a hozzájuk kapcsolódó jegyzetek kidolgozásában – a budai hagyományok szellemében – oroszlánrészt vállaltak a budapesti intézet tanárai. A szerkezetváltás egyik legsúlyosabb, évtizedekre kiható ellentmondása az volt, hogy nem számolt a 60-as években várható demográfiai hullámmal, valamint a tanítók viszonylag magas hányadának – a fentiekből is következő – tanári oklevélszerző továbbtanulásával, ami súlyos tanítóhiányhoz, illetve – a terjedő „képesítésnélküliség" ellensúlyozása érdekében – a nappali hallgatólétszám feltételek nélküli növeléséhez, valamint a vitatott színvonalú esti és levelező képzés túlburjánzásához vezetett.

Különösen súlyos gondot jelentett az igényes gyakorlati képzés, elsősorban az összefüggő tanítási gyakorlatok megszervezése.

A budapesti intézet feladatai időközben kibővültek: 1964-től három éven át – a szegedi tanárképző főiskola néhány szakján – levelező tanárképzés, 1967–1971 között a műszaki oktatók pedagógiai tanfolyami képzése, 1968-tól pedig – nappali és levelező tagozaton – már felsőfokú óvónőképzés is folyt itt.

Az 1960-as évek – a fentebb vázolt nehézségek ellenére – a közoktatással és a tanítóképzéssel összefüggő tudományos tevékenység megújulását és kiteljesedését is magukkal hozták, amiben elismerésre méltó szerepe volt *Bihari János*nak, az intézmény tudományos bizottsága elnökének (*Kelemen*, 1995).

Az intézményben folyó igényes önfejlesztő munka kézzelfogható eredményei (a már említett tantárgyi programok, tankönyvek, a gyakorlati képzés megújítása, képzésfejlesztési koncepciók és javaslatok) nagymértékben hozzájárultak a magyar tanítóképzés 1974/75-ben bekövetkezett, a korábbi fordulatnál szakmai szempontból kétségtelenül megalapozottabbnak tűnő továbbfejlesztéséhez: a változatlanul három évfolyamú, de már felsőfokú, főiskolai jellegű képzés bevezetéséhez.

Az *1974. évi 13. tvr.* alapján – hét további intézménnyel együtt, lényegében változatlan képzési feladattal – létrejött, és 1975 szeptemberétől megkezdte működését a *Budapesti Tanítóképző Főiskola*.

Ez az időszak a magyar tanítóképzés – és a Budai Képző – történetének a száz évvel korábbihoz hasonlítható, hősies korszaka volt. A következő években – a permanens feltételhiány és a működésbeli nehézségek ellenére – a külső kényszerek belső motivációs erővé transzformálásával, nagy erőfeszítések árán folyamatosan sikerült megteremteni a valóban főiskolai igényű és színvonalú képzés tartalmi, szervezeti, személyi és tárgyi feltételeit. Az átalakulás folyamatában és a főiskolai jellegű képzés megalapozásában, megszilárdításában az intézmény oktatói, vezetői országos viszonylatban is meghatározó szerepet játszottak.

A felfutó óvónőképzés az 1970-es évek első felében ez utóbbi javára alakította a belső arányokat. Az 1975-re kialakult egyensúly azonban hamarosan felborult; a hallgatói létszám az 1970-es évek végén az 1975-ös létszám duplájára nőtt, elsősorban az óriási fővárosi tanítóhiány megszüntetésére 1977-ben szervezett speciális tagozat megindításának, valamint a nappali és – főleg – az esti hallgatói létszám radikális növelésének eredményeképpen. Az 1970–80-as években Budapesten végezett óvónők és tanítók csaknem 60 százaléka esti, levelező, illetve speciális tagozaton szerezte oklevelét.

A főiskolai képzés első évtizedének sajátos ellentmondása volt, hogy az 1976-ban bevezetett központi tanterv – a képzés hagyományos „osztálytanítói" modelljével szemben – a főiskolai szintet az ún. szakkollégiumi rendszer életbe léptetésével, az óraszámok emelésével vélte biztosítani. Minden tanítójelöltnek eleinte két szakkollégiumot, 1980 után egyet kellett választania. Ez a szerkezet egészen 1994-ig működött. Egyes szakmai vélemények szerint a szakkollégiumi képzés rendszerébe a klasszikus tanítói szerep szűkítése árán kerültek új tartalmak (*Kelemen,* 2002; *Panyik,* 1992). Mások ezzel szemben a tanítóképzés társadalmi változásoknak megfelelő innovációjaként, sajátos elmélyedést nyújtó, fontos fejleményeként, a műveltségterületi struktúra előzményeként értékelték, hogy a környezetismeret, az ének-zene, a testnevelés, a rajz- és technikatanítás területén jobban felkészült tanítók az 5. osztályban is jogosulttá váltak tanítani (*Hunyadyné,* 2012; *Szövényi,* 1980;

E. Szabó Zoltán, 2000). A közművelődési, későbbi nevén szabadművelődési szakkollégiumra építve létesült a négyéves művelődésszervező alapképzés (*Kraiciné,* 2001).

Az 1980-as években – a változatlanul magas hallgatói létszám mellett – előtérbe kerültek az oktatás, mindenekelőtt a gyakorlati képzés minőségi követelményei, az oktatók és a hallgatók tudományos munkája, az intézmény tudományos közéleti és nemzetközi kapcsolatai. A korábbi, esetenként aránytalan és maximalista központi tanterveket felváltó 1986-os tantervi irányelvek nagyobb teret adtak az intézményi önállóságnak; a helyi tantervekben és programokban megerősödött az osztálytanítói feladatokat középpontba állító, a budai képzés eötvösi hagyományaiból merítő, klasszikus tanítóképzős szemlélet.

Bár a főiskola 1975-ben a pesti Bezerédj utcában újabb épületet kapott, a 2000-et is meghaladó hallgatóságot és a létszámában jelentősen megnövekedett, külső oktatókkal, óraadókkal is bővülő tantestületet csak a főváros által – ideiglenesen – biztosított további iskolaépületekben tudhatta elfogadható módon foglalkoztatni.

A gyakorlati képzés szervezésében és szakmai színvonalának emelésében fontos fejlemény, hogy a régi budai épülettel összeköttetésben álló új intézmények átadására került sor: a főiskola 1975-ben új *Gyakorló Óvodá*val, 1982-ben pedig nyolcosztályos *Gyakorló Általános Iskolá*val gazdagodott.

A főiskola életét sokrétű és sikeres kulturális tevékenység (énekkarok, *Zenés Színpad*, versmondó- és népdalversenyek) és eredményes sportmunka jellemezte. *Taní-tani* címmel 1978-tól 2000-ig rendszeresen jelent meg a főiskolai hallgatói lap.

Az 1950-ben végzett évfolyam és tanáraik

Bihari János osztálya 1953-ban

A helyreállított Állami Tanítóképző Intézet 1959-ben

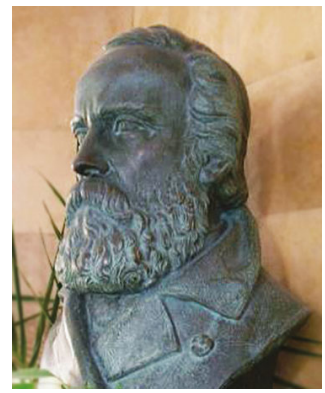

Táncsics Mihály mellszobra a képzőben – Ambrózy Sándor alkotása

Gyermeknap a gyakorlóiskolában 1960-ban

Kiállítás a tanítóképzés felsőfokúvá válásának 5. évfordulóján, 1965-ben

Furulyaóra a képzőben, 1971

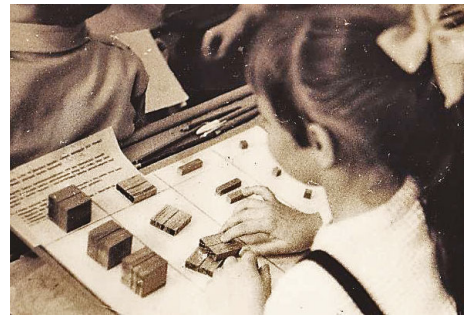

Matematikaóra Dienes-készlettel a gyakorlóiskolában, 1971

Az első végzős óvónői évfolyam a Budai Képzőben, jobbról az ötödik a hátsó sorban: Csillagné Gál Judit, 1970

1975-től az épületen felirat hirdeti: főiskolai szintűvé vált a tanítóképzés

1982-ben felépült, a képző épületével összekötött új gyakorlóiskola átadása és képe az utcai oldalról

A tanító- és óvóképzés felsőfokúvá válásának 25. évfordulója alkalmából 1984-ben tudományos felolvasóülés zajlott és intézménytörténeti kiállítás nyílt

A Padányi-Frank Antal tiszteletére létesített alapítvány alapító okiratának aláírása 1984-ben

A főiskola vezetői: Bollókné Panyik Ilona, Hunyady Gyögyné, Schottner Ede az évnyitón, a régi, intézeti zászló alatt 1988-ban

A BUDAPESTI TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLA
FELSŐFOKÚ INTÉZMÉNNYÉ ALAKULÁSA
25. ÉVFORDULÓJA
alkalmából

– a Főiskolai Napok keretében –
1984. április 20-án, pénteken

EMLÉKÜNNEPÉLYT
RENDEZ,
melyre
tisztelettel meghívja Önt

a Budapesti Tanítóképző Főiskola
vezetősége

BUDAPESTI TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLA
BTF

Ünnepi rendezvény meghívója a tanító- és óvóképzés felsőfokúvá válásának 25. évfordulóján, 1984-ben

Ünnepély 1988. március 15-én

Tímár Imre karnagy a hallgatói kórussal 1988-ban

4. A Budapesti Tanítóképző Főiskola a megújuló tanítóképzésért (1989–1999)

A rendszerváltást követő évtized rendkívül mozgalmas, eseményekben és eredményekben egyaránt igen gazdag időszak volt. Jelentős tartalmi és szervezeti változtatásokra került sor.

A tanítóképzés tudományos megalapozottságú és a hazai intézményrendszer egészére kiható továbbfejlesztésében *Hunyady Györgyné* főigazgató (1984–1992) és *Bollókné Panyik Ilona* játszottak meghatározó szerepet. Irányításukkal indult el 1989-ben a budapesti főiskolán az új koncepciójú, négyéves tanítóképzés tantervének kísérlete, amely – a 80-as évek más irányú kísérleteivel és fejlesztési elképzeléseivel együtt, bár azoktól eltérő módon – előkészítette és megalapozta a következő évtized korszakos változásait. Ugyanebben az évben a korábbi kettőről három évre emelkedett a nappali tagozatú óvodapedagógus-képzés időtartama, és – a minőségi követelmények jegyében – négyévesre bővült az esti tagozatos tanítóképzés, majd megkezdődött az idegennyelv-oktató tanítók (angol, német) négyéves képzése is.

Az új épületszárny

1990-ben a régi képző új épületszárnnyal bővült, amiben új előadótermek, korszerű berendezések is helyt kaphattak

Az 1993-as felsőoktatási törvény előírásai alapján 1994-ben – a hazai pedagógusképzés történetében elsőként – elfogadták a főiskolai tanító- és óvóképzés új, korszerű képesítési követelményrendszerét, amelynek kimunkálásában oroszlánrészt vállaltak a főiskola oktatói. Az 1980-as évek végétől itt folyó kísérlet eredményeire alapozottan 1995-től általános érvénnyel bevezetésre került az új típusú – a hagyományos, integrált képzést az ún. műveltségterületi képzéssel bővítő, kombináló – négyéves időtartamú főiskolai tanítóképzés (*Bollókné* és *Hunyadyné*, 1995; *Kelemen,* 2004). Ugyancsak 1994-ben adták ki a – változatlanul három évfolyamos – óvodapedagógus-képzés képesítési követelményeit; 1995 óta ennek jegyében folyt a képzés intézményünkben is (*Bollókné* és *Hunyadyné*, 1995; *Hunyadyné,* 2000; *Kelemen,* 2000a, *Magyarfalvi,* 1988; *E. Szabó,* 2000).

A rendszerváltozást követően – a megerősödő intézményi autonómia jegyében – megnőtt a különböző intézményi fórumok, mindenekelőtt a *Főiskolai Tanács* és bizottságainak szerepe, mind a tartalmi kérdések, így pl. az intézményi tantervek előkészítésében és jóváhagyásában, mind pedig a főiskola szervezetének és működésének szabályozásában.

A főiskola vezetését az 1990-es években a pályázati rendszer keretében kiválasztott főigazgatók: *Nagyszentpéteri Géza* (1992–1995) és *Kelemen Elemér* (1995–1998; 1998–2002) látták el.

A Budapesti Tanítóképző Főiskolán elvégzett tantervi kísérletre alapozottan 1994-ben jóváhagyásra került a tanítóképzés új képesítési követelményrendszere, és 1995-ben megtörtént a négyéves főiskolai szintű tanítóképzés általános bevezetése az ország valamennyi tanítóképző főiskoláján.

Bővült a képzési választék is, új szakok és szakirányú továbbképzések indultak. Az 1997/98-as tanévben a nappali, az esti és a levelező tagozatos hallgatók összlétszáma meghaladta a 3000 főt. Az 1990-es évek második felében kiadott tanítói és óvodapedagógusi oklevelek száma több mint három és félezer volt, amint erről az 1997/98-ban készült akkreditációs dokumentumok tájékoztatnak (*Krónika,* 1997/98).

Az oktatói kar tudományos és szakmai-közéleti tevékenysége országos, sőt nemzetközi vonatkozásban is számottevőnek minősült. Az 1993-as felsőoktatási törvény szellemében kialakult és megszilárdult az intézményi autonómia szabályrendszere és működési rendje. A Főiskolai Tanács 1997-ben – több fordulós, alapos szakmai vita után – elfogadta az intézmény középtávú (1997–2000. évi) fejlesztési tervét és a hozzákapcsolódó akciótervet. Az erőfeszítések eredményeinek visszaigazolását jelentette az 1997/98-as tanévben lezajlott akkreditációs eljárás, amely pozitív – „erős" és nagyrészt „kiváló" – értékeléssel zárult és a magyar tanító- és óvóképzés vezető intézményének minősítette a főiskolát. Az ún. közbülső akkreditáció 2000/2001-ben kiterjesztette és megerősítette a fenti megállapításokat.

Ennek a sikeresnek mondható évtizednek egyre nyomasztóbb árnyoldalát jelentették viszont a romló gazdasági körülmények: a folyamatos restrikció, a kényszerű öncsonkítás, a létért való küzdelem, aminek negatív hatását csak részben sikerülhetett különböző megszorító intézkedésekkel ellensúlyozni.[3]

A főiskola dinamikus fejlődésére az 1995-ben hozott pénzügyi restrikciós intézkedések, illetve az állandósuló költségvetési korlátozások vetettek árnyékot, a saját bevételek már-már irreális növelésére kényszerítve az intézményt. Részben ezzel, részben a tanítók

3 Az 1995-ös – 40 főt meghaladó – létszámcsökkentést a következő években további leépítések követték. Az intézményi költségvetés évről-évre drasztikusan csökkent. A folyamatok követhetők a Belső Tájékoztató 1995/96. 1. 20–21. száma, valamint a Főiskolai Tanács éves költségvetési beszámolókkal és tervekkel foglalkozó üléseinek dokumentumai alapján – BTF. Irattár. FT iratok, 1996–2000.

és az óvodapedagógusok iránti közoktatási kereslet szűkülésével, a felvételi létszámkeretek korlátozásával függött össze a főiskolának az a törekvése, hogy a hagyományos szakterületek mellett új alapszakok, majd – a közoktatás igényeire reflektálva – szakirányú továbbképzési szakok, akkreditált továbbképzések alapításával és indításával bővítse képzési választékát.

Változatlanul fontos, országosan is meghatározó szerepet játszott az intézmény a hazai pedagógus-továbbképzésben, továbbá a tanító- és az óvóképzéssel, valamint a kisgyermekneveléssel összefüggő felső- és közoktatási kutatások és általában a tudományos tevékenység területén, valamint a szakmai közéletben, amihez bővülő nemzetközi kapcsolatai is hozzájárultak.

A Budapesti Tanítóképző Főiskolán folyó munka tartalmát és fejlesztési céljait az intézmény 1997-ben elfogadott középtávú stratégiai terve foglalta össze. Tevékenységének átfogó elemzését és pozitív értékelését pedig a *Magyar Akkreditációs Bizottság* 1997–1998-ban lefolytatott intézményi vizsgálatának dokumentumai tartalmazzák.

A Főiskolai Tanács 1999. január 18-ai ülésén az intézmény önállósága mellett foglalt állást. Leszögezte ugyanakkor, hogy az integrációt előíró döntési kényszer esetén – az *Oktatási Minisztérium* által támogatott *Budapesti Pedagógiai Főiskolá*val szemben – az *Eötvös Loránd Tudományegyetem*mel történő integrációt tartja egyedül elfogadható és lehetséges megoldásnak (*Kelemen*, 1999a; *Bollókné* és *Kelemen,* 1996).

1990-ben felépült a képző új épületszárnya az udvar felőli oldalon, tantermekkel, laboratóriummal, folyosói kiállítótérrel szolgálva a korszerű tanító- és óvóképzést

A Budai Képző 125 éves fennállásának ünnepén vendégünk volt Göncz Árpád köztársasági elnök, akit Nagyszentpéteri Géza főigazgató hallgatók társaságában köszöntött

Döbrössy János kórust vezényel

Bálványos Huba kiállítást nyit meg

a 125. évfordulón

A 125. évforduló ünneplésén: Nábrádi István, Békési Lajos, Hunyady Györgyné

Képek a gyakorlóiskolából

Képek a gyakorló óvodából

II. A Budapesti Tanítóképző Főiskola integrációja*

Az 1999-es esztendő Janus-arcú éve volt a Budai Tanítóképző történetének. Az intézmény április 22-én kettős jubileumot ünnepelt: az 1869-es alapítás 130. és a képzés felsőfokúvá válásának 40. évfordulóját (*Kelemen,* 2000; *Kelemen,* 2007; *Donáth,* 2008). Ez az év ugyanakkor disszonáns záróakkordja is volt a történetnek. A magyar felsőoktatásban lezajlott integrációs folyamat eredményeképpen ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy megszűnik az első hazai állami tanítóképző több mint ötnegyed százados önállósága, és az intézmény csakis valamilyen integrációs konstrukció keretében folytathatja tovább tevékenységét. 1999 tehát sorsdöntő fordulatot jelentett a Budapesti Tanítóképző Főiskola életében.

A magyar felsőoktatás rendszerváltozás utáni gyors fejlődése az intézményhálózat szétaprózottságához és túldimenzionáltságához vezetett; nyomatékos szakmai és gazdasági érvek szóltak a racionalizálás és a hálózat integrációja mellett (*Kardos, Kelemen* és *Szögi,* 2000; *Kelemen,* 2004, *Kelemen,* 2006). A felsőoktatás-politika az 1990-es évek első felében közvetett eszközökkel, elsősorban gazdasági ösztönzők alkalmazásával próbálta kedvező(bb) irányba terelni a folyamatokat, részleges, elsősorban a vidéki intézmények terén felmutatható eredményekkel.

A felsőoktatási törvény 1996-os módosítása viszont már új kritériumot határozott meg az intézményi önállóság feltételeként: az autonómia eszerint csak a legalább két tudományterületet művelő – oktató-kutató – intézményeket illeti meg. A törvénymódosítás konkrét, akár adminisztratív eszközökkel történő végrehajtása azonban nem következett be. A felsőoktatási szövetségek, illetve a lehetséges integrációk felgyorsítását gazdasági előnyök, fejlesztési lehetőségek, elsősorban a világbanki hitel kilátásba helyezésével kívánták elősegíteni, ahogyan az 1996. évi LXI. törvény idevágó rendelkezéseiből kitűnik.

Az 1998-as kormányváltással új szakasz kezdődött a hazai felsőoktatás-politikában, illetve az integráció történetében. A politika radikalizálódására utal az 1998. évi XXXVIII. törvény, ami – 1998. december 31-ei határidővel – hatályon kívül helyezte a korábbi törvénynek a felsőoktatási intézmények felsorolását tartalmazó „Melléklet”-ét, és meghatározta az integrációs folyamat lezárásának 2000. január 1-jei időpontját.

* A *Száz év a budai képző épületében* című ünnepi konferencián, 2011. árpilis 12-én elhangzott előadás rövidített, szerkesztett változata.

A végrehajtásról rendelkező 1998. szeptemberi kormányhatározat nyomán az Oktatási Minisztérium kidolgozta, és az 1998. szeptember 30-án kiadott O-89.041/98. sz. leiratában – október 15-ei határidővel – véleményezésre bocsátotta a „Javaslat az állami felsőoktatás intézményei hálózatának létrehozására" című tervezetét, amely – ekkor még konkrét megoldási javaslatok nélkül – az integráció általános, elvi szempontjait fogalmazta meg, és az addigi spontán folyamatok gyorsítását, támogatását jelölte meg az átalakítás kiemelt céljaként (*BTF. Irattár.* 278/I/5/1998).

Az 1999. év végére kialakult helyzetben – mint a Vörösmarty-dráma hőse, Csongor előtt – három út látszott megoldást kínálni. Az első: az intézményi önállóság egyre romló esélye és fogyatkozó reménye. A második: a Budapesti Pedagógiai Főiskola terve, amelynek létrehozását, illetve elfogadását egyre fokozódó politikai és irányítási presszió szorgalmazta. Ekkor került végül ismételten előtérbe – harmadik, „középső" megoldásként – az *Eötvös Loránd Tudományegyetem*mel mint az ország legnagyobb pedagógusképző intézményével történő integráció. Ez a lehetőség már korábban, a főiskola középtávú fejlesztési tervében is felmerült. Az ugyanott megemlített negyedik változatról, a fővárosi fenntartású önkormányzati főiskoláról az érintettek elhárító érdektelensége miatt eleve nem lehetett szó.

1999. január 12-én került sor a Főiskolai Tanács rendkívüli ülésére, amelyen az oktatási tárcát *Pálinkás József* politikai államtitkár képviselte. Az elnöki (főigazgatói) expozét követően, ami lényegében az autonómiát vagy az ELTE önálló karaként való működést támogató intézményi álláspont tömör összefoglalása volt, hangzott el az államtitkár hozzászólása. Az integráció szükségességének általános elvi indoklását követően Pálinkás József ismertette a Budapesti Pedagógiai Főiskola mellett felhozható érveket. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az Oktatási Minisztérium nem enged hálózatfejlesztési terveiből. A vitában hatan – vezető oktatók és a Hallgatói Önkormányzat elnöke – szólaltak fel; az intézményi autonómiát, illetve – végső soron – az esetleges ELTE-integrációt támogató véleményüket sok szempontú érveléssel támasztották alá. Az államtitkár válaszában kifejtette, hogy bár nem győztük meg, az intézményi véleményeket közvetíti, és mérlegelésre ajánlja a minisztériumi vezetésnek.

Január 27-én a *Tanító- és Óvóképző Főiskolák Főigazgatói Kollégiuma* nyilatkozatában támogatta az ELTE-integrációt és a kari autonómiát (*BTF. Irattár.* 8/I/5/1999).

Az Oktatási Minisztérium ugyanezen a napon *Előterjesztés a felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról szóló 1998. évi XXXVIII. törvény végrehajtásához* címet viselő kormány-előterjesztése, elfogadva a főiskola, illetve az egyetem álláspontját, az ELTE keretében integrálódó intézmények között sorolta fel a Budapesti Tanítóképző Főiskolát is. A tervezet melléklete szerint az Eötvös Loránd Tudományegyetem meglévő karait (ÁJTK, BTK, TFK, TTK) megtartva integrálná az Államigazgatási Főiskolát, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolát, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem

négy karát, és a Budapesti Tanítóképző Főiskolát, így 11 karral működne tovább. Az előterjesztő a folyamatos működőképesség és az átalakulás alatti jogbizonytalanság elkerülése érdekében megfogalmazta, hogy „az állami felsőoktatásban most létező minden egyetemi kar és önálló főiskola kari létjogosultságát és az akkreditált szakokon folyó képzést elismeri”.

A történet végére – a következő hónapok érthető bizonytalansága után – az *Országgyűlés* 1999. június 1-jei döntése tett pontot. Az 1993. évi felsőoktatási törvény módosításáról szóló 1999. évi LII. törvény melléklete arról rendelkezett, hogy – az eredeti tervezettől eltérően – az Eötvös Loránd Tudományegyetem korábbi négy karához 2000. január 1-jétől két új, az egyetem önálló főiskolai karaként továbbműködő intézmény társul: a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola és a Budapesti Tanítóképző Főiskola. Az oktatási miniszter 23/1999. (VI.9.) számú rendelete „a hálózat-átalakításról” megszabta az integráció további menetét.

A Budapesti Tanítóképző Főiskola 1999. június 15-én kelt nyilatkozatában megerősítette korábbi álláspontját: az Eötvös Loránd Tudományegyetem önálló karaként folytatja tevékenységét (*BTF. Irattár.* 8/I/5/99). A Főiskolai Tanács július 24-ei ülésén – egyhangú döntéssel – az önálló kari státusz mellett foglalt állást és – szótöbbséggel – a *Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar* (TÓFK) elnevezést támogatta.

2000. január 1-jén létrejött a hat önálló kart felölelő, integrált Eötvös Loránd Tudományegyetem önkormányzati szerve, az *Egyetemi Tanács*, amelyben arányosan képviseltette magát az intézmény mindkét új, autonóm szervezeti egysége, így a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar is.

„A felsőoktatási intézmények hálózat-átalakításáról szóló 1999. évi LII. törvénynek megfelelően 2000. január 1-jével létrejöttek az új felsőoktatási intézmények. A felsőoktatási intézmények száma a korábbi 89-ről 62-re változott (az államiaké 55-ről 30-ra); ebből az állami egyetemek száma 17, az állami főiskoláké 13, az egyházi felsőoktatási intézményeké 26, az alapítványi, illetve magánfőiskoláké 6 volt. Az intézmények profilját elemezve megállapíthatjuk, hogy az integráció »szakmai« szempontjaival ellentétben számos helyi kompromisszum befolyásolta a folyamatot.” (*Kelemen*, 2007: 53.).

A magyar tanítóképzésnek – ezt a történeti fejlődés tényei és a 90-es évek felhozott példái is igazolják – mindig is erőssége volt a közoktatás iránti érzékenység, a gyakorlati irányultság, az iskolákkal kialakított jó munkakapcsolat és a szakmai összefogás. A tartalmi együttműködésnek, a képzés-fejlesztésnek és a közös fellépésnek történelmileg kialakult munkaformái és szervezeti keretei jöttek létre. Ezt a hagyományt – a közelmúlt példáival is alátámaszthatóan – gyengíteni látszott az eltérő profilú, irányultságú,

sajátos kötődésű, nagy intézményekbe történt – nem mindig önkéntes – betagozódás. A 21. századi továbblépés lehetőségeivel, az egyetemi szintű tanítóképzés perspektíváival (is) kacérkodó szakterület belső egyensúlyának, összetartó erejének megőrzése, illetve megteremtése az új körülmények között nem csupán tanítóképzős belügy, a pedagógusképzés és a közoktatás fejlesztésének is egyik kulcskérdése (*Kelemen,* 2007; *Bollókné* és *Hunyadyné*, 2003).

2000, az „átmenet éve" az új, integrált intézmény szervezeti és működési rendjének kialakításával, az intézményfejlesztési terv előmunkálataival, a kapcsolatok biztató alakulásával és bővülő tartalmával – a változással természetszerűen együtt járó súrlódások és konfliktusok ellenére is – igazolni látszott a döntés helyességét. Az önálló kari státusz annak lehetőségét jelenthette, hogy megőrizhetők a főiskola évszázados hagyományai, sajátos funkciói, a képzési profiljával összhangban álló középtávú fejlesztési terv irányai. Az egyetemi integráció az oktató-képző és a kutató-fejlesztő munka igényes folytatására és ennek sokoldalú ösztönzésére, támogatására jelenthet ígéretet; belső képzési és PhD-programokkal, közös oktatási és kutatási projektekkel a korábbiaknál tágabb lehetőséget biztosíthat (*Kelemen*, 2007).

Az egyetemi keretek között folyó tanító- és óvóképzés értelemszerűen kínálja az eddigi tevékenység – nemzetközi fejlődési tendenciákhoz igazodó – 21. századi perspektíváját: a kisgyermeket nevelők egyetemi szintű képzését, a képzés sajátos arculatának és értékeinek, mindenekelőtt a gyakorlatra orientált képzés hagyományának, valamint a közoktatás, az iskola és az óvoda világa iránti érzékenységének a megőrzését. Az integráció lehetőséget teremthet arra is, hogy a Kar – az egyetem nyújtotta szakmai-tudományos háttérrel megerősödve – igényesebben, magasabb színvonalon töltse be a hajdani „minta-képezde" megújuló funkcióját, anélkül hogy elveszítve értékeit, színeit, nyom nélkül feloldódna.

A Budai Képző történetében ezzel – az önállóság 130 éve után – új fejezet kezdődött.

Állam- és Jogtudományi Kar

Bölcsészettudományi Kar

Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar

Tanárképző Főiskolai Kar

Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Természettudományi Kar

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem karainak központi épületei az integráció első szakaszában

III. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kara (2000–2018)

1. A Budai Képző az Egyetem szervezetében

A felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról szóló 1999. évi LII. törvény alapján 2000. január 1-jétől megszűnt a *Budapesti Tanítóképző Főiskola* önállósága, az intézmény az *Eötvös Loránd Tudományegyetem* karaként – mint *Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar* – folytatta tevékenységét (*Krónika,* 2000. január 1. és 2003. március 3.).[1] A Kar hallgatói részesültek az egyetemi polgárok számára nyújtott szolgáltatásokból, ami a kollégiumi elhelyezés mellett a könyvtári, a művelődési, a sportolási és a pályázati lehetőségek széleskörű kínálatát, a Kar egészének javára pedig – egyebek mellett – a szakmai együttműködés és a nemzetközi kapcsolatok bővülését jelentette. Kialakult és folyamatosan csiszolódott az integrált egyetem szervezeti és működési rendje, az oktatók és a hallgatók jogainak és kötelességeinek, a gazdálkodásnak és az adminisztrációnak az egységes szabályozása (*Krónika,* 2001. október 1. és 2003. december 15.).

A Kar elnevezése 2009-ben – a bolognai rendszerű, többciklusú felsőoktatási szerkezet logikájához igazodva – Tanító- és Óvóképző Karra változott (*Krónika,* 2006. szeptember 29. és 2009. június 29.). Az ELTE *Előkészítő Testületében*, majd *Ideiglenes Intézményi Tanácsá*ban a Kart – hivatalból – a főigazgató, valamint a Főiskolai (később: Kari) Tanács által delegált oktatók és a *Hallgatói Önkormányzat* küldöttei képviselték, akik aktívan részt vettek az integrálódó intézmény szervezeti és működési rendjének, gazdálkodási szabályainak kialakításában, a rektor és a gazdasági igazgató személyének kiválasztásában (*Kelemen,* 2012). Az Ideiglenes Intézményi Tanácsot 2001. január 1-jétől az újonnan választott *Egyetemi Tanács* váltotta, amely 2006. március 1-jétől egyetemi *Szenátus*ként folytatta munkáját.

A Kar vezetési struktúrájában a főiskolai időszakhoz viszonyítva nem történt változás. A *Főiskolai Tanács* 2000. január 1-jével *Kari Tanácc*sá alakult. A kari főigazgató munkáját a helyettesekből és a gazdasági igazgatóból (később vezetőből) álló *Főigazgatói Tanács*, valamint a tanszékvezetőkből és más szervezeti egységek vezetőiből alakult

1 Az egyetemi és a kari szabályok és egyes, jelentősebb események a *Két évtized krónikája*, a továbbiakban: *Krónika* összeállítás adataiból követhetők nyomon.

Vezetői Értekezlet segítette. A vezetői testületek és bizottságaik a törvény szabta keretek között, saját ügyrend alapján tevékenykedtek. A Kari Tanácsban, illetve a Vezetői Értekezleten a Hallgatói Önkormányzat delegált képviselői is részt vettek. A Kar részleges gazdasági önállóságának 2001-ben bekövetkezett megszűnését követően – a tanulmányi ügyintézéshez hasonlóan – az egyetem kari gazdasági kirendeltsége jött létre *(1. sz. melléklet).*

A kutatás és képzés szolgálatában álló Kari Könyvtár – a Miniszterelnöki Hivatal által 2002-ben a felsőoktatási és országos szakkönyvtárak korszerűsítésére, fejlesztésére kiírt pályázat támogatását elnyerve – jelentős mértékben előrelépett az elektronikus információs szolgáltatórendszer fejlesztése és a felhasználók felkészítése terén. A Kar képzési és kutatási profiljára szakosodott könyvtár 2005. január 1-jétől csatlakozott az Eötvös Loránd Tudományegyetem integrált központi rendszeréhez, amelynek Digitális Intézményi Tudástára – az EDIT – az egyetem dokumentumainak egyre bővülő közös tárhelye, amely a kari anyagokat is felölelő archív gyűjteményekkel a tudományos kutatás rendelkezésére áll.

A kari oktatás az ezredfordulót követő évek során is a korábban kialakult tanszéki szerkezetben működött, kifejezve a tanító- és óvóképzés sokszínűségét, ami a tudományok, a művészetek és a sport területeit egyaránt felöleli *(2. sz. melléklet).* A hagyományos tanszékekhez az informatika oktatásrendszertani helyének többszöri változását követően a digitális pedagógia szakterületét gondozó egység sorakozott fel: 2016-ban megalakult a *Digitális Pedagógiai Tanszék* (*Krónika,* 2015. december 14.).

A Karon folyó kísérleti- és kutatómunka, fejlesztő tevékenység koordinálására 2012-ben új szervezeti egység: a *Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium* felállítására került sor (*Mikonya,* 2012; *Krónika,* 2012. május 21.).

A nemzetközi kapcsolatok és a pályázati tevékenység növekvő súlyát jelzi, hogy a tudományos és nemzetközi ügyekért felelős kari vezető munkáját 2007-től a nemzetközi kapcsolatokat, pályázatokat koordináló iroda segíti.

A Kar működését is érzékenyen érintő szervezeti változás volt, hogy az ELTE Szenátusa – hosszantartó vitákat és egyeztetéseket követően – 2007-ben „a pedagógusképzésre fókuszáló" három kar (BGGYFK, PPK, TÓFK) és az ELTE gyakorló oktatási intézményei működésének közös szervezéséhez új egység: a Pedagogikum Központ létesítését rendelte el (*Krónika,* 2007. július 2., 2007. október 1. és 2007. december 17.).

A Nemzeti Felsőoktatási Törvény 2014-ben elfogadott módosításának előírása szerint az egyetemen Kancellária létesült, törvény szabta feladatára tekintettel a Szenátus 2015-ben a Pedagogikum Központ megszüntetéséről határozott. A döntés értelmében a három érintett kar gazdasági, tanulmányi és humánpolitikai ügyeinek intézése a beékelt, terjedelmes hivatal nélkül, ismét közvetlenül az Egyetem – immár a Kancellária – irányítása alatt folytatódik, a szakmai együttműködés pedig a hagyományos szervezeti keretek

között él tovább (*Krónika,* 2014. július 24., 2015. március 23. és 2015. december 14.).

A Kar gyakorló óvodája és a gyakorló általános iskola 2004-től egyetemi intézményként folytatta – a kari képzésekhez szorosan kötődő – tevékenységét (*Krónika,* 2004. május 24.). Az óvóképzés gyakorlatához 1975-ben épült óvodát az Egyetem értékesítette, így az ELTE Gyakorló Óvoda 2006-tól a Hegyvidéki Önkormányzattól használatra kapott épületben működik (*Krónika,* 2005. június 20.).

Az ELTE Gyakorló Óvoda 2006-tól

Az Egyetem 2007-ben a Hegyvidéki Önkormányzattól átvett egy általános- és egy középiskolát, ezeket összevonta a tanítóképzőhöz 1982-ben épített gyakorló általános iskolával (*Krónika,* 2007. április 26. és 2007. július 2.). Az egyetemi közoktatási intézmények gazdálkodását is irányító Pedagogikum Központ feladatellátásának időszakában a középiskolát – az összevont iskola deficites működésre tekintettel – 2013-ban az ELTE vezetése megszüntette (*Krónika,* 2013. február 4. és 2013. április 15.).

A Szenátus 2014-ben arról határozott, hogy a gyakorló általános iskola *ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola* néven, a korábbi, nyolc évfolyamos szerkezetben folytatja működését (*Krónika,* 2014. április 28.).

A kari működés állandóan visszatérő problémája – az ELTE egészéhez hasonlóan – a költségvetés szűkössége volt. A tanító- és óvodapedagógus-képzés, más alapképzésekhez hasonló, normatív finanszírozásának alacsony szintje – a saját bevételek növelésére irányuló erőfeszítések ellenére – állandó feszültségforrást jelentett. Erről tanúskodnak az Egyetemi és a Kari Tanács évről-évre visszatérő, a „likviditási problémák" megoldását kereső, a személyi és a dologi kiadásokat egyaránt korlátozó kényszerintézkedései (*Krónika,* 2004. június 28., 2011. december 6. és 2014. március 6.). A működési feltételek drasztikus romlását bizonyítja, hogy amíg a Karon a hallgatói összlétszám – kisebb hullámzásokkal – lényegében alig változott, az oktatók száma 2000. és 2018. között csaknem 30 százalékkal csökkent (*3.* és *4. sz. melléklet*).

A költségek csökkentésére a tanító szak tíz műveltségi területének megőrzése mellett az oktatás folyamatos *metodikai és szerkezeti megújítása* teremtett lehetőséget. A kari szintű projekt és a nyári táboroztatás kötelezően választható tárgyként való bevezetése, az óvóképzés kötelezően választható kreditjeinek modulokba, majd specializációkba szervezése, kéthetes modulok bevezetése az őszi félév elején, valamint – 2012-től – az esti helyett a levelező tagozatú képzésszervezésre való áttérés az aktív, önálló tanulás formáinak szervezeti kereteit teremtette meg, ami együtt járt a tananyagok elektronikus elérhetőségének biztosításával (*Krónika,* 2010. április és 2016. március 21.).

A Karon 2016-tól a gazdasági egyensúly helyreállt, ami – a normatív finanszírozás változatlan szűkössége mellett – az oktatók és a gyakorlati képzésben közreműködők felelősségteljes erőfeszítésének köszönhető. A tanító, az óvó és – az utóbbi időben – a kisgyermeknevelő szakos hallgatók szakmai képzésében a Karral együttműködő gyakorlatvezetők áldozatvállalása nélkül a képzés nem lehetne eredményes.

Infrastruktúra tekintetében éveken át csak kisebb toldozgatásokra–foldozgatásokra került sor. A Budai Képző integrációjával az ELTE vagyonkezelésébe került, felújításra szoruló Bezerédj utcai ingatlant, ahol korábban a tanítók „speciális", részben nappali, részben esti rendszerű képzése, majd pedig az óvóképzés folyt, az Egyetem értékesítette. Az ingatlan eladásából származó jelentős összeget a Pedagógiai és Pszichológiai Kar Kazinczy utcai épületének egyetemi tulajdonba vételére fordították. Az óvodapedagógus képzést szolgáló Bezerédj utcai épület átadására és az átköltözésre 2007 nyarán került sor. A kétezernél több kari hallgató képzését így a Kiss János altábornagy utcai képző épületben kell azóta is megoldani (*Krónika,* 2007. október 1.).

Az integráció első tizenöt éve alatt a Kiss János altábornagy utcai épületben csak a karbantartáshoz és a feladatellátáshoz nélkülözhetetlen munkálatokra: a telefon- és az informatikai hálózat, továbbá a fűtési rendszer korszerűsítésére, valamint az udvari sportpálya kialakítására, sátorral történő téliesítésére került sor. Nagyobb arányú – az energiatakarékosság jegyében zajló – fejlesztés 2016 és 2018 között ment végbe: a nyílászárók, fűtőberendezések cseréje, szigetelés és külső tatarozás, így a Budai Képző 150. évfordulójára az épület megújult külsőt öltött.

A képzővel összekötött területen 1975-ben felépült új gyakorló óvodát 2006-ban az Egyetem értékesítette. Az ELTE Gyakorló Óvoda a Hegyvidéki önkormányzattól bérelt épületben működött tovább.

1976-tól a képző a pesti Bezerédj utcában kapott egy további épületet, ami a nyolcvanas évektől 2007-ig az óvóképzés otthona volt. Ezt az épületet az Egyetem 2007-ben értékesítette, így a tanító- és óvóképzés hallgatói a Kiss János altábornagy utcai épületben folytatják tanulmányaikat.

2011-ben a Budai Képző az épület 100. évfordulóját ünnepelte

Az 1984-ben létrehozott, 2011-ben felújított intézménytörténeti kiállítást
Bollókné Panyik Ilona rendezte

Kari diplomaosztók az ELTE Lágymányosi Gömbaulájában.
A bal oldali képen: Kelemen Elemér főigazgató, Klinghammer István rektor,
Kálmánné Bors Irén főigazgató-helyettes 2002-ben.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szenátusát ünnepélyes alkalmakkor az egyetem vezetői, a rektor és a nyolc kar dékánjai, vezetői reprezentálják. A „történelmi karok”: a Bölcsészettudományi, az Állam és Jogtudományi, valamint a Természettudományi Kar, a korábban önálló főiskolák örökébe lépett karok: a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai, továbbá a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar. Ezekhez társultak 2002-től az újonnan létesített karok: a megszüntetett Tanárképző Főiskolai Kar helyébe lépő Pedagógiai és Pszichológiai Kar, valamint az új Társadalomtudományi Kar és 2003-ban az Informatikai Kar. A kép 2018-ban készült, középen Borhy László rektor, baloldalt Márkus Éva a Tanító- és Óvóképző Kar dékánja.

2. A kari képzések az európai felsőoktatás rendszerében

Az Európai Felsőoktatási Térség kialakítását, a felsőoktatás-politikák harmonizációját és a mobilitást célzó nyilatkozatot Bolognában írta alá a magyar oktatási kormányzat képviselője – huszonnyolc másik ország delegáltjával együtt. Az esemény mérföldkő a hazai felsőoktatás történetében, az ekkor indult átalakulás az egyetemi karként működő Budai Képző munkájára is meghatározó befolyást gyakorolt (*Krónika,* 1999. június 18–19.).

A Bolognai Egyetem pecsétje

A magyar pedagógusképzés számára az ezredforduló egyik nagy kihívása *az európai normákhoz igazodó kreditrendszer* bevezetése volt, ami megoldást kínált az itthoni és a nemzetközi/európai megfelelés és egyenértékűség, az átjárhatóság, illetve a hallgatói mobilitás mindaddig jórészt megoldatlan kérdéseire. A kreditrendszer bevezetésének folyamata két év alatt lezárult, 2000-ben kormányrendelet írta elő általános érvényű alkalmazását (*Krónika,* 2000. november 29.). 2002-ben jelentek meg az alapképzési – korábban főiskolai – szakokhoz tartozó képzési és kimenti követelmények, az ezeket szabályozó rendelet szerint a tanító szak nyolc féléves, 240 kredites, az óvodapedagógus szak hat féléves, 180 kredites (*Krónika,* 2002. április 13.).

A rendelet meghatározta a – szakcsoportokba sorolt – alapképzések főbb tanulmányi területeinek kreditértékeit és a megszerzendő összes kredithez viszonyított százalékos arányait, valamint a kötelező, a kötelezően választható és a szabadon választható tantárgyakhoz rendelt kreditek százalékos arányát. A képzés változatlanul hangsúlyos gyakorlati irányultságát „a nem közvetlenül az elméleti képzéshez kapcsolódó, intézményen kívüli gyakorlati képzés" kreditértéknek aránya is jelzi. A rendelet a korábbiaknál szigorúbban határozta meg a szakcsoport nyelvi követelményeit is (*Kelemen*, 2005; *Bollókné* és *Hunyadyné*, 2003).

A másik nagy kihívást a magyar felsőoktatás intézményrendszerének igazodását/alkalmazkodását elváró *bolognai folyamat nemzeti képesítési keretrendszerének kialakítása jelentette,* ami a hagyományos, „kontinentális", egyetemi és főiskolai típusba szerveződött felsőoktatási intézményrendszerrel szemben az angolszász gyakorlatban elfogadott lineáris, többlépcsős szerkezetet favorizálja. A regnáló kormány – hosszantartó és a konszenzust számos ponton nélkülöző szakmai viták lezárásaként – 2004 nyarán adta ki „a többciklusú, lineáris felsőoktatási képzési szerkezet bevezetésének egyes szabályairól és az első képzési ciklus indításának feltételeiről" szóló rendeletét (*Krónika,* 2004. augusztus 30.) Az új, lineáris rendszer bevezetésével kapcsolatos viták végére a bolognai

rendszerrel összhangban álló *2005. évi CXXXIX. felsőoktatási törvény* és a szakindításokat szabályozó decemberi kormányrendelet tett pontot (*Krónika,* 2005. november 29. és 2005. december 22.).

A 2005. évi felsőoktatási törvény az óvodapedagógus- és a tanítóképzést – a konduktor alapszakkal és a gyógypedagógus alapszakkal együtt – a „pedagógusképzés" néven meghatározott képzési terület „óvodapedagógus, tanító" alapszakos képzési ágához sorolta. A Kar oktatói a szakfelelősök irányításával elkészítették a tanítóképzés és az óvóképzés, valamint német és szerb nemzetiségi szakirányaik szaklétesítésének és szakindításának az új jogszabályok szerinti anyagait. A *Kálmánné Bors Irén*, *Jávorné Kolozsváry Judit* és *Szarka Júlia* irányításával készített dokumentumokat a MAB mind tartalmában mind kidolgozottságában példaértékűnek ítélte (*Krónika,* 2005. július 1.).

Az új törvény megnyitotta az alapszakot végzettek előtt a magasabb szintű képzés intézményesített útját a mesterképzés, továbbá az erre épülő doktori képzés felé. A felvételi követelményeknek megfelelő tanító és óvodapedagógus jelentkezők teljes kreditbefogadással tanulhatnak tovább a kétéves szakterületi mesterszakokon, ezt követően folytathatják tanulmányaikat a doktori képzésben (*Kelemen,* 2007; *Hunyady,* 2010; *Podráczky,* 2010).

Az ELTE PPK 2006-ban nyújtotta be a pedagógus alapszakokon végzetteknek továbbtanulási utat nyújtó *Neveléstudomány mesterszak* létesítésére és indítására irányuló kérelmet. A mesterképzés *Kora gyermekkor pedagógiája szakirány*ának anyaga *Hunyady Györgyné* vezetésével, kari oktatók közreműködésével készült el. A Szenátus és a MAB támogatta a szak létesítését és indítását, így – az országban elsőként – mesterszintű neveléstudományi szak indulhatott a PPK szervezésében (*Krónika,* 2006. október 30.).

Hunyady Györgyné szakirányfelelősként tájékoztatások, rendezvények keretében folyamatossá tette a Kar és a szakirány kapcsolatát, kezdeményezte az alapszakon végzett kisgyermeknevelők befogadására irányuló módosítást a képzés szabályozásában. A *Neveléstudomány mesterszak* anyagainak korszerűsítésére többször is sor került, mindvégig a Kar oktatóinak közreműködésével. A megújult mesterszak magyar és angol nyelvű indítását – a Kora gyermekkor pedagógiája mellett létesített, további specializációkkal együtt – a Szenátus támogatta (*Krónika*, 2018. április 16.).

A mesterszintű képzettséget szerzett tanítók és óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők továbbhaladásának intézményesített lehetőségét szem előtt tartva dolgozták ki a kari oktatók a Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskolájának keretei között működtetni tervezett *Kora Gyermekkor Pedagógiája* doktori modult, amit – a 2009-ben kezdődött, hosszadalmas egyeztetéseket követően – a PPK

Neveléstudományi Doktori Iskolája befogadott, majd pedig a Szenátus 2013-ban jóváhagyott. Az időközben megváltozott szabályozókhoz igazított *Kora Gyermekkor Pedagógiája Doktori Program* a tehetséges óvodapedagógusok, tanítók, kisgyermeknevelők számára kínál lehetőséget arra, hogy a mesterképzést követően a doktori fokozat megszerzéséig juthassanak – karunk oktatóinak közreműködésével (*Krónika,* 2013. július 1. és 2016. augusztus 31.).

A tanító-, óvó- és kisgyermeknevelő képzés fejlesztési folyamatában fontos szerepet töltöttek be az Európai Unió által támogatott, nagy léptékű pályázatok, amelyek – az állami finanszírozás szűkösségét enyhítve – célirányosan segítették a hazai pedagógusképzés, benne a tanító- és óvóképzés szerkezeti, tartalmi és metodikai megújítását.

Elsőként említhető a csatlakozási folyamat során elnyert uniós pályázat, ami a roma és a többségi családokból az iskolákba érkező gyerekek sikeres együttnevelésére felkészítő képzési programok kidolgozását támogatta. A kari oktatók *Hunyady Györgyné* vezetésével, *Kereszty Zsuzsa* alkotó közreműködésével vettek részt a munkában (*Krónika,* 2003. június 30.).

Az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap Humánerőforrásfejlesztési Operatív Programjának *Pedagógusképzés a 21. században* című pályázatában Karunk – a hazai pedagógusképző intézmények konzorciumának élén, *Véghelyi Józsefné* irányításával – részt vett a tanító- és óvóképzés tantárgyi struktúrájának, gyakorlati képzésének megújításában (*Krónika,* 2004. január 1. és 2006. november 29.). A sikeres pályázat második szakasza az új képzési dokumentumok felülvizsgálatát és korrekcióját tűzte napirendre (*Podráczky,* 2012).

Az Európai Szociális Alap által biztosított Társadalmi Megújulás Operatív Program támogatási lehetőségeinek hasznosítása több pályázati keretben is segítette a kari munka fejlesztését. A *Pedagógusképzési hálózat Közép-Magyarországon* című pályázatban Karunk oktatói *a család és az intézményes nevelés* együttműködéséről folytatott kutatásokkal vettek részt (*Krónika,* 2009. július 1.).

Az *Európai Léptékkel a Tudásért – ELTE* című kutatóegyetemi TÁMOP-pályázat két éven át biztosított lehetőséget Karunkon több fejlesztés, közöttük a *Képzők továbbképzésére* és az *Egészséges életmód kialakítására irányuló* program megvalósítására (*Krónika,* 2010. szeptember 1. és 2012. március 1.).

Az *Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért* című TÁMOP-pályázatban a tanító-, óvó- és kisgyermeknevelő képzés szakmai anyagainak megújításával, a nyelvpedagógus-képzés korszerű módszereinek kidolgozásával, továbbá az első *Gyermekkultúra* konferencia szervezésével vett részt a Kar (*Krónika,* 2014. május 29., november 20–21. és 2015. október 9.)

Az európai csatlakozás megnyitotta a kari hallgatók és oktatók előtt a tapasztalatszerzés, együttműködés korábban nehezen elképzelhető mértékű bővülését. Programok sora:

a Sokrates, a Leonardo, a Campus Mundi pályázatok kínáltak külföldi tanulási lehetőségeket. Kiemelkedő jelentőségűek az Erasmus-programok, ezek pályázati támogatása tette lehetővé az együttműködést közel félszáz külföldi partnerintézménnyel. A részképzésekre jelentkező hallgatók, a kurzusok tartására kiutazó oktatók és a Karra érkező vendéghallgatók, vendégoktatók száma egyre növekszik, készül a külföldi partnerekkel közös képzések terve, a kölcsönös kapcsolatok közös pályázatok, fejlesztő kutatások létrejöttét segítik. Az Európán kívüli együttműködések bővülésére is egyre több lehetőség nyílt, vendégek érkeztek például Japánból és az Egyesült Államokból, akik az intézményeink közötti kapcsolat építését kezdeményezték *(5. sz. melléklet).*

Az intézmény nemes hagyománya a tanító- és óvóképzés alaptevékenységeihez kapcsolódó tudományos igényű, országos kihatású fejlesztő munka, ami az egyetemi integráció teremtette új körülmények között az abban rejlő lehetőségeket is kihasználva folytatódott. A Kar oktatói és testületei meghatározó szerepet vállaltak a hazai tanító- és az óvodapedagógus képzés megújításában, továbbfejlesztésében, valamint a kar képzési profiljával összhangban álló új szakok kidolgozásában, megvalósításában.

A Kar szakmai munkája az átalakulás éveiben is szorosan összefonódott a szakterület országos testületeiben és fórumain vállalt, többnyire irányító, vezető feladatokkal. A Kar határain túlmutató tevékenységnek fontos szerepe volt a tanító- és óvóképzés megújításában, a felsőoktatás többciklusú, lineáris szerkezetéhez igazodó struktúrájának kialakításában, valamint az új rendszerű képzés bevezetésében (*Hunyadyné,* 2012; *Podráczky*, 2012).

A tanítóképző főiskolák Főigazgatói Kollégiumának kezdeményezésére 1994-ben újjáalakított Országos Tantervfejlesztő Bizottság (OTFB) és szakmai bizottságai meghatározó szerepet játszottak a tanító- és óvóképzés tartalmi megújításában (a képesítési követelmények kidolgozása és értelmezése a kreditrendszer előmunkálatai, komplett programajánlatok kidolgozása stb.), valamint a képzőintézmények közötti együttműködés koordinálásában. A bizottságot 2003-ig *Hunyady Györgyné* vezette. A 2004-ben megújított, Országos Programfejlesztő Bizottságként (OPB) továbbműködő testületet 2004-től 2008-ig *Kálmánné Bors Irén*, 2008-tól *Podráczky Judit* vezette, s kezdettől aktív szerepet vállalt benne *Bollókné Panyik Ilona* és *Véghelyi Józsefné*, valamennyien a budai képző vezető oktatói. Az OTFB/OPB szoros munkakapcsolatban állt az Óvó- és Tanítóképzők Egyesületével (ÓTE) és annak szakbizottságaival (*Krónika,* 2009. április 23.).

Az ezredforduló időszaka a felsőoktatás expanziójának korszaka, egyúttal új szakok létesítésének, indulásának időszaka is. A Budai Képzőben indult, főiskolai szintű

művelődésszervező képzés a jogszabályi változásoknak megfelelve művelődésszervező–kommunikáció társított szakként folytathatta működését a Karon, a szak helyébe lépő andragógia, majd közösségszervező szakot a PPK vált jogosulttá indítani (*Krónika,* 2001. december 17.).

Az alig több mint másfél évtizedig létezett felsőfokú szakképzési forma szabályozása e rövid idő alatt is gyakran változott, ami két kari képzést is érintett. Az egyik a kari oktatók kezdeményezésére létesített *Ifjúságsegítő* felsőfokú szakképzés, aminek indítására először 2004-ben került sor, utoljára 2012-ben. A 2011-ben született Nemzeti Felsőoktatási Törvény az érettségi utáni, kétéves képzést felsőoktatási szakképzésként szabályozta újra, ebben a szerkezetben először 2014-ben, utoljára 2016-ban indult *Szociális és ifjúsági munka* néven képzés a Karon, ezután a szak – az oktatásirányítás újabb rendelkezése értelmében – megszűnt. A *Csecsemő- és gyermeknevelő, gondozó* felsőfokú szakképzést először 2009 februárjában, utoljára 2011-ben indította a Kar (*Krónika,* 2001. december 20., 2002. május 25., 2004. szeptember 13., 2005. augusztus 25., 2008. augusztus 13., 2008. október 6. és 2015. június 9.).

A felsőfokú szakképzés tapasztalatait hasznosítva, alapos előkészítést követően, *Mészárosné Darvay Sarolta* irányításával indulhatott a Karon 2010-ben az újonnan létesített, hároméves *Csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszak, ami teljessé tette az intézményes nevelés első három szakaszának feladatait ellátó pedagógusok képzésének kari spektrumát (*Krónika, 2009. március 23.*).

A tanító végzettségűek tudásukat felnőttképzés keretében a *tanító alapképzési szak műveltségterületi részismereti képzésein* bővíthetik, a Kar az informatika, az angol, a matematika, a magyar nyelv és irodalom, valamint a természetismeret műveltségi terület részismereti képzési anyagát dolgozta ki (*Krónika,* 2010. december 6.).

A kari képzésekhez szakirányú továbbképzési szakok széleskörű választéka épült ki. A kari bevételek forrásaként is számontartott továbbképzések ügyeinek intézésére 2005-ig külön szervezeti egység működött. A szakirányú továbbképzések anyagát 2006-ban az új engedélyeztetési eljárás előírásai miatt át kellett dolgozni. Az előmenetelre jogosító pedagógus-szakvizsga, továbbá a fejlesztő tanító, valamint a fejlesztő óvodapedagógus továbbképzések indításának joga ekkor a PPK-hoz került. A Kar új képzések kidolgozásával törekedett bővíteni továbbképzéseinek sorát, közöttük *az Angol nyelv az óvodában, a Játékmentor,* a *Gyógytestnevelés*, a *Művészettel nevelés* szakokkal (*Krónika* 2006. szeptember 25., 2010. június 28. és 2016. október 24.).

Jelentős előrelépés, hogy elkészült az *óvodapedagógus alapszak angol nyelven* történő indításának anyaga. 2019 őszétől megkezdhető a Szenátus által jóváhagyott, külföldi hallgatókat is fogadó képzés (*Krónika,* 2018. július 2.).

A felsőoktatás szabályozása az új évezredben gyakran változott: egymást követően három felsőoktatási törvénynek, számos kormányrendeletnek, miniszteri rendeletnek

– továbbá az Egyetem rendelkezéseinek – és a szintén változó közoktatás igényeinek kellett megfelelni, ezért gyakran kellett tantervi átalakításokra sort keríteni. A 2011-ben született felsőoktatási törvény módosítására több mint huszonötször került sor az eltelt években. A finanszírozás és a szabályozás változásai sem könnyítették meg a képzések, illetve általában a kari munka tervezését.

Legutóbb a magyar képesítési keretrendszerhez illeszkedő, 2016-ban közreadott, új képzési és kimeneti követelményeket előíró rendelettel kellett összehangolni a karon folyó képzések tanterveit (*Krónika,* 2016. augusztus 5. és 2018. február 2.).

2017 januárjában – a fenntartó szándékának megfelelően – az Egyetem részévé vált a szombathelyi Savaria Egyetemi Központ, ezzel új szakok is épültek az egyetem képzési portfóliójába. A kari oktatók szaktudására alapozva így indulhatott újra – más karok szakjainak egyikével társítva, szakpárban – osztatlan *rajz- és vizuáliskultúra tanárképzés*, tanítók számára pedig rövid ciklusú, egyszakos *rajz- és vizuáliskultúra tanári mesterszak*. Az egyesülés következtében nyújthattunk be kérelmet a tanító szak szlovák, szlovén és horvát nemzetiségi szakirányainak indítására is (*Krónika,* 2017. március 30., 2018. február 12. és 2018. május 10.).

Karunk – összefogva más tanító- és óvóképzőkkel – összeállította a *Művészeti nevelés* mesterképzés létesítésnek és indításának anyagát, amit az ELTE Szenátusa támogatott, ám a felsőbb fórumok a szaklétesítési kérelmet elutasították. A társintézményekkel ismét összefogva, a megújított tartalommal és formában elkészített *Gyermekkultúra mesterszak* anyaga jóváhagyásra vár (*Krónika,* 2013. július 1. és 2017. március 30.).

A kari testületek folyamatosan figyelemmel kísérik az oktatást, a tantervi munkálatokat, az egyre szakszerűbben folytatott minőségértékelés eredményeinek visszacsatolását a képzés fejlesztésébe. A hallgatói véleményeknek a képzésfejlesztésben való hasznosítása is fontos szerepet kap a tervezésben, ennek jegyében került sor például a gyakorlati képzés mértékének és színvonalának növelésére, a tanító szakon új egyhetes gyakorlat, az óvó szakon a specializációkhoz kötődő új típusú gyakorlat bevezetésére.

A Karon folyó oktatómunka és oktatásfejlesztő tevékenység minőségének elismerését bizonyítják a *Magyar Akkreditációs Bizottság* által lefolytatott vizsgálatok eredményei. Az első, 1997/1998-as vizsgálatot követő, 2000/2001-es tanévben végzett közbülső vizsgálat éppúgy, mint az új jogszabályok szerint elkészült, 2005-ben benyújtott szaklétesítési és indítási anyagok véleményezése igazolta a Kar minőségi munkáját. A 2009. évi intézményakkreditáció Karra vonatkozó része, majd pedig a 2012-ben végzett „párhuzamos", azaz a tanító- és óvóképzést a hazai felsőoktatásban vizsgáló eljárás szintén pozitív eredménnyel zárult, a 2014-es intézményakkreditáció kari részéhez, illetve az ehhez az eljáráshoz kapcsolódó, későbbi, közbülső vizsgálathoz hasonlóan (*Krónika,* 2000. október 19., 2002. február 14., 2005. július 1., 2010. augusztus 30., 2012. december 14., 2015. július 2. és 2018. február 27.).

Tanítási gyakorlat 2007-ben

Közös projektmunka 2015-ben

Informatikagyakorlat 2009-ben

Kisgyermeknevelők demonstrációs gyakorlata

Közös alkotás

Óvodapedagógiai műhely

Közös projektmunka

A nemzetiségi meseszoba megnyitója

3. Új utak, hagyományos értékek

A Budai Képző egész története során kiemelt jelentőséget tulajdonított a tudományos és művészi alkotómunkának. A másfélszáz év alatt kiváló tudósok és művészek sora tanított itt. Az előző századfordulón a korszakos jelentőségű magyar gyermekjáték-gyűjteményt közreadó *Kiss Áron* volt igazgatója a képzőnek; itt tanított a múlt század hatvanas éveiben *Ancsel Éva* filozófus, aki később a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. A hetvenes évek végétől a harmadik évezred első évtizedéig tanított intézményünkben a vizuális nevelés meghatározó személyisége, a Munkácsy-díjas grafikusművész, *Bálványos Huba.*

A nemzetközi tudományos kapcsolatok ápolása is végigkíséri a másfél évszázadot, megújulást az jelent, hogy az oktatók, kutatók együttműködése mellett hallgatók is egyre bővülő számban kapnak lehetőséget külföldi résztanulmányok folytatására az Erasmus-program és egyéb formák keretében.

A tudományos és a művészeti tevékenység megbecsülése kitűnik a munka tervezésének és értékelésének újabb dokumentumaiból is. Intézményfejlesztési terv készítésére először az integrációt közvetlenül megelőzően került sor, az abban megfogalmazottak szerint a képzőben a tudományos munka a 3–12 éves korú gyermekek nevelésével, oktatásával, illetve e korosztályok pedagógusainak képzésével összefüggő – pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, neveléstörténeti, egészségnevelési, tantárgypedagógiai tantárgy- és taneszközfejlesztő, médiapedagógiai – témákra, valamint a szakmódszertanokat, tantárgypedagógiákat megalapozó tudományok és művészetek főbb témáira irányulnak (*Krónika,* 2000. október 19.).

Az integrációt követően – a korábbi alapvetésre építve – az Egyetem intézményfejlesztési stratégiájával összhangban folyt tovább a Karon a tudományos munka. Eredményességében – a kiírók tematikus preferenciáit érvényesítő – pályázatok fontos szerepet játszottak. A fejlesztő kutatást támogató pályázatok a neveléstudományok mellett főként a digitális kompetenciákat megalapozó képzésre, az idegen nyelvi és a nemzetiségi képzés fejlesztésére, valamint a fenntarthatóságra nevelés területére irányultak (*Krónika,* 2003. február 22. és december 31.).

A kari eredmények megjelenítését a Tudományos Bizottság szervezésében rendszeressé tett kötetek, konferenciák szolgálták. A Kari Tudományos Bizottság a Magyar Tudomány Napján évente felolvasó ülést szervezett, alkalmat adva az aktuális eredmények bemutatására. Bő húsz esztendővel az ezredforduló előtt indult a *Budapesti Tanítóképző Főiskola Tudományos Közleményei* című kiadványsorozat, ami az ezredforduló után további 18 kötettel gyarapodott *(6. sz. melléklet).*

Az egyetemi keretek között lassan formálódott a Kar tudományos és művészeti tevékenységének sokszínűségét értékként megjelenítő, képzéseinek jellegével összefüggő

sajátos arculata, amit a hazai és külföldi szakfolyóiratok cikkei, a kiállítások és koncertek mellett monográfiák, tanulmánykötetek megjelenése is tükröz *(7. sz. melléklet).*

Az alapkutatásokra irányuló tudományos tevékenységet elsősorban *kiemelkedő egyéni teljesítmények* fémjelezték. Az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok támogatták a kari történettudományi, neveléstörténeti kutatásokat, eredményeiket a szakmai közélet elismerése övezte, a munkák jelentős konferenciákon, tekintélyes kötetekben öltöttek testet (*Krónika,* 2009. október 16. és 2011. április 12.). A jelentős kutatói tevékenység támogatását célzó – rövid életű – Széchenyi professzori ösztöndíjat Karunk oktatói közül 1999-ben *Kelemen Elemér,* 2000-ben *Szendrei Julianna,* a Széchenyi István-ösztöndíjat 2003-ban *Hunyady Györgyné* nyerte el. Akadémiai doktori fokozatot 2010-ben *Donáth Péter,* 2018-ban *Csíkos Csaba* szerzett.

A Karon a tudományos kutatások támogatására, műhelyek szervezésére, publikációs fórumok működtetésére 2012-ben önálló szervezeti egység: a *Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium* létesült. A Kutatóközpont eszközellátását az Európai Unió támogatásával megvalósult összegyetemi pályázatból beszerzett tíz mikroszkóp, egy testösszetétel-mérő műszer, valamint egy mozgásvizsgálatokat szolgáló helyiség kialakítása, továbbá pszichológiai mérési eszközök, tesztek beszerzése tette lehetővé. Az eszközöket a *testi-lelki egészséget* támogató nevelés fejlesztésére, a mozgás, a játék és a fejlődés vizsgálatára, a testnevelés tanításának megújítására irányuló, nemzetközi együttműködések keretében folytatott kutatásokban hasznosítják (*Krónika,* 2009. október 30., 2010. április 1., 2010. június 4., 2011. június 3., 2016. március 8. és 2017. május 15.).

A Kar online tudományos folyóirata, a *Gyermeknevelés* tekintélyes, időközben nemzetközivé bővült szerkesztőbizottsága is garancia a 2013-tól negyedévente megjelenő tematikus összeállítások színvonalára. A 2017-ben megjelent harmadik szám a Kárpát-medencei magyar nyelvű pedagógusképzők kutatásainak adott teret, ezzel is szolgálva a határokon átívelő kapcsolatok erősítését. A folyóirat főszerkesztője az első hat esztendőben *F. Lassú Zsuzsa* volt.

GYERMEKNEVELÉS
ONLINE TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT

A kari tudományos munka fókuszában a hazai tanítóképzés állt, ehhez társult az oktatott szakok körének bővülésével az óvóképzéshez és a kisgyermeknevelő-képzéshez csatlakozó fejlesztő kutatások sora, ezek eredményeinek bemutatására csaknem minden év őszén és tavaszán kari neveléstudományi konferenciák adtak teret. A kari kutatások kiemelt figyelmet fordítanak a kisgyermek, a kisiskolás egyéni szükségleteinek az intézményes, közösségi neveléssel való összehangolására. A neveléstudomány keretezte a differenciálás, az együttnevelés-együttműködés, az inklúzió gyakorlatának megalapozására irányuló, tudományágak összefogásával megszervezett rendezvények sorát,

közöttük a 2015-től évente, május elején, a Pázmány-napon tartott *Együttélés, együttműködés* rendezvényt (*Krónika,* 2004. november 19., 2006. szeptember 29., 2007. április 13., 2009. április 24., és 2015. május 8.).

A kari kutatások szerteágazó területein folyó munkálatokat a tantárgy-pedagógia tudományos rangjának elismerése segített magasabb egységbe szervezni. A Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Lovász László* kezdeményezésére a hazai tudomány legrangosabb intézménye – közvetlenül is szerepet vállalva az oktatás fejlesztésében – 2016-ban tantárgypedagógiai kutatási programot indított, amihez Karunk oktatói az *Egészségnevelés Kortárs Oktatással*, valamint a *Korszerű, Komplex Matematikaoktatás Kutatócsoport* munkáiban való részvétellel csatlakoztak (*Krónika,* 2016. december 1.).

A Kar oktatói hosszú idő óta meghatározó szereplői a gyerekeket a matematikai gondolkodás új útjaira vezető kutatásoknak, nemzetközi együttműködéseik – kiemelten finn és amerikai partnereikkel – világszerte bizonyítják elismertségüket. *Szendrei Julianna* (1948–2013) a matematikatanítás fejlesztésének nemzetközi bizottságában és rangos folyóiratok szerkesztőbizottságában töltött be fontos tisztségeket, kutatótársai, oktatóink ma is jelen vannak a matematikaoktatás tudományos szervezeteiben (*Krónika,* 2007. július 23–29., 2011. április 8., és 2014. május 9–10.).

A magyar nyelvtudomány művelése a tanítóképzéshez szorosan kötődő, jelentős terület volt és maradt, oktatóink fontos nyelvészeti és kommunikációelméleti munkák szerzőiként járultak hozzá a Kar tudományos rangjához. Az anyanyelvi nevelés, az olvasás- és írástanítás tudományos és módszertani elemzésének eredményei is a hagyományokhoz méltó folytatásról tanúskodnak. Az irodalomtudományt a Karon elsősorban a gyermekirodalomhoz, illetve a *Népek meséi* rendezvényhez csatlakozó tudományos konferenciák reprezentálják (*Krónika* 2008. február 9., 2012. május 11. és 2013. május 31.).

Fontos terület a korai idegennyelvi fejlesztés, a kéttannyelvű nevelés kutatása. Jelentős a német nemzetiségi nyelvi-kulturális értékek feltárására, átadására irányuló tudományos tevékenység, valamint a szerb nemzetiségi nyelvi-kulturális értékek kutatása, ezek eredményei gazdagítják a nemzetiségi tanító- és óvóképzést. Az idegennyelvi és a nemzetiségi kutatások, tudományos konferenciák, kiadványok hozzájárulnak a Kar nemzetközi kapcsolatainak jelentős bővüléséhez (*Krónika,* 2008. november 11., 2013. május 24., 2015. március 20., 2015. június 5. és 2016. március 18.).

A tanítóképzésnek egész története során szerves része volt az ének-zenei nevelés. A kari oktatói közösség *Döbrössy János* vezetésével élen járt a tudományos és művészeti tevékenységek szervezésében. Kutatásaik a zenei nevelés pedagógiai és pszichológiai összefüggéseit elemzik. Kiemelkedő esemény volt 2000-ben az European Assotiation for Music in Schools (EAS)

keretében tizenhat ország száznál több képviselője részvételével a Karon rendezett konferencia. 2010-től a Kar minden év januárjában zenepedagógiai konferenciát rendez. Kétszer került sor a *Mindennapos éneklés* című országos konferencia megrendezésére (*Krónika,* 2000. május 4–7., 2010. január 21., 2016. április 25. és 2017. május 12.).

A művészeteknek a kari képzésekben betöltött kiemelkedő szerepét fémjelezte a vizuális kultúra területén a Munkácsy-díjas grafikusművész, *Bálványos Huba* (1938–2011) munkássága, aki – munkatársaival közösen – a hazai vizuális nevelés fejlesztésének meghatározó képviselője volt. A Bálványos Huba szellemi örökségét követő tanszéki műhely oktatói, művésztanárai konferenciákon és a Kar tereinek hangulatát meghatározó kiállításokon jelenítik meg alkotó-, kutató- és oktatómunkájuk eredményeit (*Krónika,* 2011. május 19., 2012. április 12., 2016. április 8. és 2018. április 9.).

Az új évezredben a pedagógia érdeklődésének homlokterébe került a digitális nevelés, a Karon ez a terület elsősorban az informatika, a robotika, a kódolás alapjainak játékos tanítását, az algoritmikus gondolkodást középpontba állító, sikeres fejlesztő kutatásokban jelent meg (*Krónika,* 2002. május 3., 2005. november 25., 2007. november 8., 2008. november 27., 2013. április 26., 2017. április 28. és 2018. április 20.).

Közös kari munka eredményeként folynak a digitális tanulás módszertanának kidolgozásával, a digitális tananyagfejlesztéssel, a „digitális elme" jellemzőivel, társadalmi összefüggéseivel, a kritikai gondolkodás fejlesztésével foglalkozó interdiszciplináris kutatások (*Krónika,* 2016. június 1., 2017. május 17. és 2018. május 28.).

A harmadik évezrednek a kari képzésekkel is összefüggő, új módon jelentkező komplex problémáiról: a fenntarthatóság, a környezeti nevelés kérdéseiről, valamint az ifjúságkutatásról és a demokratikus nevelésről szervezett hazai és nemzetközi konferenciák is hozzájárultak a kari tudományos munka tartalmainak integrált keretezéséhez (*Krónika,* 2003. október 14., 2006. február 8., 2010. április 20., 2010. november 12., 2013. november 21–23. és 2018. március 4.).

A Kar oktatói kiemelt gondot fordítanak a tehetséges hallgatók tudományos munkájának támogatására. A Kari Tudományos Diákkör konferenciáin évente egyre több dolgozat, alkotás vesz részt. A legjobbnak ítélt munkák szerzői juthatnak el az *Országos Tudományos Diákköri Konferenciára,* sikereikről az oktatókkal közös publikációk is tanúskodnak *(8. sz. melléklet).*

Kiemelkedően eredményesek a Kar hallgatói a képzőintézmények évente megrendezett országos matematikaversenyén, a huszonnyolc esztendő alatt gyakran szereztek első helyet, mindvégig kiváló helyezést értek el.

A szakmai tehetséggondozás eredményességét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy PhD-fokozatot szerzett vagy arra készülő oktatóink között egyre többen vannak, akik a Karon vagy elődintézményében végezték egykor tanulmányaikat.

A kari oktatók napi tevékenységük során folyamatosan együttműködnek a közoktatás szereplőivel: a gyakorló óvoda és iskola pedagógusaival, valamint a képzésben részt vevő iskolai, óvodai, bölcsődei szakemberekkel, mellette pedig oktatáspolitikai dokumentumok, tankönyvek, tananyagok kidolgozásának alkotó részeseiként szolgálják a közoktatás, a gyermekintézmények és – ezzel is – a képzés fejlesztését. A kari konferenciák állandó meghívott vendégei az egyetemi polgárok mellett a tanítók, óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők. Rendszeresen kerül sor a Matematikát Tanítók Klubja, az Óvodapedagógia Műhely szakmai rendezvényeire; évente a Bölcsődék Napjának ünnepi, tematikus ülésére; a német nemzetiségi tanítók és a német nyelvet tanítók továbbképzési napjára; az egészségvédelem keretében az Egy Csepp Figyelem, valamint az Elsősegély Napjának rendezvényére.

A Karon folyó tudományos, fejlesztő munka színvonalát tükrözi a tudományos teljesítmények mérőszámokban is megjelenő eredményessége, a minősített, habilitált, habitusvizsgát tett oktatók arányának folyamatos növekedése *(3. sz. melléklet).*

Az oktatók közül többen – egyetemi és kari tisztségeik betöltése mellett – vezető szerepet vállaltak a tanító- és óvóképzéssel kapcsolatban álló, országos hatósugarú szervezetekben. Álljon itt példaként néhány olyan jelentős oktatásügyi, tudományos szervezet, intézmény neve, amelyben választott tagként, vezetőként jelen voltak, jelen vannak a Kar oktatói: az Országos Köznevelési Tanács, a Magyar Akkreditációs Bizottság, a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága és albizottságai, a Magyar Pedagógiai Társaság és szakosztályai, valamint országos szakmai folyóiratok szerkesztőbizottságai: a *Magyar Pedagógia;* az *Új Pedagógiai Szemle;* a *Pedagógusképzés;* a *Könyv és Nevelés.* A közel sem teljes felsorolás mutatja, hogy az oktatók intézményen kívüli szakmai-közéleti tevékenysége széles skálán mozog. Az oktatói testület szakmai értékelését, elismerését számos országos, egyetemi és kari kitüntetés fejezte ki.

A felsőoktatás „harmadik missziója", hogy tevékenységét, eredményeit bemutatva közvetlenül is bekapcsolódjék a társadalmi közéletbe. Ennek a szerepnek a Budai Képző története során mindvégig megfelelt, hiszen az intézményben végzett pedagógusok napi munkájának is része a társadalmi kapcsolatok építésére, a művelődés támogatására irányuló „misszió". Ezekben a tevékenységekben is fontos szerepet játszik a Hallgatói Önkormányzat a tanszékek és kari szervezetek munkájába bekapcsolódó hallgatókkal közösen.

1981-ben alapították a képzőben a hallgatók énekes, színészi tehetségének kibontakozását biztosító, magas színvonalú előadásairól méltán híres, időről-időre új előadásokkal színre lépő Zenés Színpadot *(9. sz. melléklet).*

A Karon évente kétszer, karácsonykor és a tanév végén koncertre kerül sor, ahol énekkari, zenei produkciók teremtenek ünnepi hangulatot, megjelenítve hallgatóink és a felkészítésükben közreműködő oktatók színvonalas teljesítményét. A kari „nagykórus" rendszeresen lép fel múzeumokban, ünnepi koncerteken hazánkban és külföldön is.

A Kar 2015-től minden tavasszal Kárpát-medencei népdaléneklési versenyt szervez a tanító-, óvó- és kisgyermeknevelő szakos hallgatóknak.

Hagyomány a képzőben a hallgatók mesemondó versenyének megszervezése. A *Népek meséi* című rendezvénynek tíz éve a Kar oktatója, a mesék szakértője: Bereczkiné Záluszki Anna volt a szervezője. A Karon évente, tavasszal szervezett mesemondó verseny 2008-tól a Kárpát-medence felsőoktatási intézményeiből érkező hallgatók versenyévé bővült.

A *Kossuth szónokverseny*t 1999-ben alapította *Adamikné Jászó Anna,* aki korábban két évtizeden át a Budai Képző vezető oktatója volt. 2017-től Karunk adhat otthont a felsőoktatási intézmények hallgatói számára évente, ősszel szervezett szónokversenynek is.

A Kari Könyvtár és az irodalom oktatói az olvasókkal, hallgatókkal való beszélgetésre, találkozóra hívnak jeles kortárs alkotókat, vendégül látnak színházi szakembereket (*Krónika,* 2013. május 16. és november 13.).

Az angol és német nyelvű irodalmi műveknek, a műfordításoknak, a magyar versek és prózák alkotóinak nyújt fórumot a rendszeres kari seregszemlék, klubdélutánok, tehetségnapok mellett a kari Hallgatói Önkormányzat *Látóhatár* című kiadványa is. A folyosói tárlókban időről-időre kiállításokon jelenhetnek meg a hallgatók munkái, bábok, fotók, kerámiák és a legkülönbözőbb technikákkal létrehozott vizuális alkotások (*Krónika,* 2013. november 14. és 2017. május 1.).

Az intézményben működő BTF Sportklub mintegy huszonöt sportágban biztosította az Egyetemi Bajnokságban való részvételt, rendszeresen indított versenyzőket tollaslabda, vívás, asztalitenisz, atlétika, sí, birkózás, súlyemelés sportágakban, valamint a kosárlabda, a röplabda és strandröplabda csapatokban is sikerrel szerepeltek országos és nemzetközi bajnokságokon (*Krónika,* 2001. április 11–13., 2004. március 22–26., 2009. július 16–26., 2015. április 21. és 2017. december 5.).

A Kar tanító szakos hallgatói évente hagyományosan megmérettethetik gyakorlati tudásukat a kari tanítási versenyen, és részt vehetnek az országos anyanyelvi-, testnevelési- és rajztanítási versenyeken, az utóbbi években pedig már az óvodapedagógusok is versenyezhetnek a „kiváló” cím elnyeréséért a karon (*Krónika*, 2003. április 5–7. és 2005. április 12.).

Ancsel Éva (1927–1993) filozófus, akadémikus a képzőben 1960 és 1968 között tanított

Nagy László (1925–1978) Kossuth-díjas költő 1971-ben volt a képző vendége

Digitális tanulás – a Kari Napok rendezvényein 2016-ban

Csépe Valéria akadémikus 2016-ban vendég-előadóként a képzőben a Mindennapos éneklés *konferencián*

A Zenés Színpad előadásának képe – a Muzsika hangja *előadásából*

Ballagás 2010-ben

A Népek meséi *egyetemi és főiskolai mesemondó versenyt 2008-tól a Budai Képző évente megrendezi – a kép 2016-ban készült*

Hallgatók és gyerekek – közös projektbemutatón

Márkus Éva dékán bevezetője indította Az Egyetem megnyitja kapuit *programját a 150 éves Budai Képzőben*

„Fényírás” a képző kapuja előtt – Pataky Gabriella művésztanár vezetésével

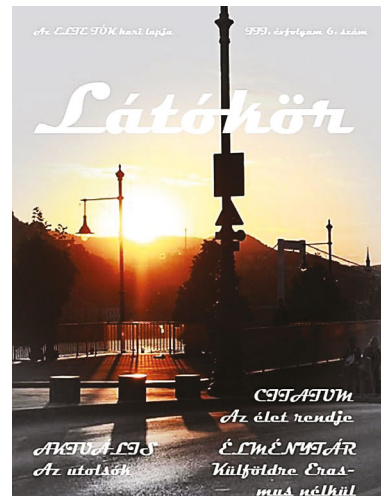

A Hallgatói Önkormányzat lapja

Hallgatók terepgyakorlata 2011-ben

Látogatás a Zirci Ciszterci Apátság könyvtárában 2015-ben

Röplabda a fedett sportpályán

Epilógus

2000. január 1. valóban „sorsfordító mozzanata” volt a budai tanítóképzés történetének: a kétségekkel teli várakozás és a reménykedés pillanata. Az azóta eltelt közel két évtized igazolta a kényszerhelyzetben született választás helyességét, az integráció adott módját.

Milyen érvek szóltak az egyetemi integráció alternatívája mellett?

Úgy gondoltuk, hogy a pedagógusképzés teljes vertikumát felölelő felsőoktatási intézmény – az ELTE – keretei között megteremthető belső egyensúly az érték- és érdeksérelem kisebb kockázatát rejti magában. Önálló karként megőrizhetjük a főiskola évszázados hagyományait, sajátos funkcióit, markáns képzési profilját, és megvalósíthatók lesznek a fejlesztési tervinkben megfogalmazott elképzelések is. Az ELTE az oktató-képző és a kutató-fejlesztő munka színvonalának emelésére, sokoldalú ösztönzésére, támogatására jelentett ígéretet; belső továbbképzései és PhD-programjai, közös oktatási és kutatási projektjei pedig biztosítékot jelenthetnek a korábbinál nagyobb fejlődési lehetőségekre.

E megoldás mellett szólt, hogy a beilleszkedés – megfelelő jogszabályi garanciák mellett – zökkenőmentesebb lehet, nem jár egy merőben új szervezet – Budapesti Pedagógiai Főiskola – létrehozásának idő- és energiaigényes munkálataival, s az egységes gazdálkodás keretei között a finanszírozás és a kari gazdálkodás megfelelő, decentralizált formái is kialakíthatók.

A Budai Képző egyetemi karként szakjait magasabb presztízsű mezőben tudhatja, az európai felsőoktatási térségéhez való csatlakozással az integráció megnövelte a hallgatók mobilizációs lehetőségeit, és bővítette az oktatók nemzetközi tudományos kapcsolatainak spektrumát.

Az egyetemi keretek között folyó tanító- és óvóképzés értelemszerűen kínálta az eddigi tevékenység – nemzetközi fejlődési tendenciákhoz igazodó – 21. századi perspektíváját: a tanítók, óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők mesterszintű és doktori képzését; ugyanakkor a képzés sajátos arculatának és értékeinek, mindenekelőtt a gyakorlatra orientált képzés hagyományainak, valamint a közoktatás, az iskola és az óvoda világa iránti érzékenységnek megőrzését.

2000, az „átmenet” éve az új, integrált intézmény szervezeti és működési rendjének megalapozásával, a közös intézményfejlesztési terv előmunkálataival, a kapcsolatok

biztató alakulásával és bővülő tartalmával – a folyamatban felmerült konfliktusok ellenére is – alátámasztotta az egyetemhez való csatlakozás helyességét. A folytatás pedig igazolni látszik a döntést, ami természetesen nem jelenti, hogy a hazai felsőoktatás egészét sújtó költségvetési és irányítási problémákkal ne kellene időről-időre szembesülni.

A Budai Képző a 150. évforduló idején – az egyetem nyújtotta szakmai-tudományos háttérrel megerősödve arra törekszik, hogy betöltse a hajdani „mintaképezde" megújuló funkcióját, és továbbra is referencia-intézményként vegyen részt – a tanító-, óvó- és kisgyermeknevelő képzés társintézményeivel együtt – az újabb feladatokra való közös felkészülésben.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

Árpássy Gyula (1969): Kiss Áron. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969*. Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 176–210.

Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (1969, szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969*. Budapesti Tanítóképző Főiskola. Budapest.

Bollókné Panyik Ilona és Hunyady Györgyné (1995, szerk.): *A négyéves „tanító" szak programja.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák Főigazgatói Kollégiuma, Budapest.

Bollókné Panyik Ilona és Hunyady Györgyné (2003): A tanítóképzés az integrált felsőoktatásban. *Új Pedagógiai Szemle,* 53. 7–8. sz. 4–16.

Bollókné Panyik Ilona és Kelemen Elemér (1996): A Budapesti Tanítóképző Főiskola története. In: Cseh Sándor (főszerk.): *Tanító- és Óvóképző főiskolák az új évezred küszöbén.* Óvó- és Tanítóképző Főiskolák Tudományos Közleményei XXVII., Debrecen. 29–36.

Bollókné Panyik Ilona (1984): *Tanítóképzésünk a két világháború között.* Tanítóképző Főiskolák Tudományos Közleményei. 29–32.

Bollókné Panyik Ilona (2000): *A Magyar Tanítóképző című egyesületi folyóirat bemutatása (1886–1944).* In: Kovátsné dr. Németh Mária (szerk.): *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár. 35–48.

Donáth Péter (1996): *Iskola és politika. Az állami német nemzetiségi tanítóképzés magyarországi történetéhez 1919–1944. A Magyar Királyi Állami Németnyelvű Tanítóképző Líceum létrejöttének előzményei és története.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest.

Donáth Péter (1999): Oktatáspolitika és tanítóképzés – az első Nagy Imre-kormány idején. *Magyar Pedagógia,* 99. 1. sz. 71–95.

Donáth Péter (2000): *A felsőfokú tanítóképzés megteremtésének oktatáspolitikai előzményei, ideológiai motívumai (1953–1959).* In: Kovátsné dr. Németh Mária (szerk.):

Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón. Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár. 49–58.

Donáth Péter (2007): *Adalékok Nagy László pályájához. Publikálatlan önéletrajza, iskolareformterv, a Gyermektanulmányi Társaság, az egyetemi gyermektanulmány-oktatás, s a lélektani laboratóriumok dokumentumai 1918–1922-ből.* Trezor Kiadó, Budapest.

Donáth Péter (2008): *A magyar művelődés és a tanítóképzés történetéből, 1868–1958.* Trezor Kiadó, Budapest.

Donáth Péter (2015): Tanítói, tanári viták a magyarországi tanítók társadalmi küldetéséről, helyzetük javításáról, a tanítóképzés korszerűsítéséről, felsőfokúvá tételéről, 1890–1905. In: Donáth Péter (szerk.): *Filozófia– művelődés– történet.* Trezor Kiadó, Budapest. 223–388.

E. Szabó Zoltán (2000): A 4 éves főiskolai tanítóképzést megelőző fejlesztési törekvések. In: Kovátsné dr. Németh Mária (szerk.): *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár. 153–158.

Faludi Szilárd (1995): *Quint József.* Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. Budapest.

Farkas Domonkos (1969): Az intézet története 1901–1945. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 52–80.

Franyó István (1992): *Stolmár László.* Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest.

Gyertyánffy István (1882): *A budapesti állami elemi és polgári iskolai tanítóképezde múltja és jelene (1873/74 – 1880/81). Adalékul az elemi és polgári iskolai tanítók képzésének történetéhez Magyarországon.* Nyomatott a Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomdában, Budapest.

Gyertyánffy István (1913): *A Paedagogium. Adatok múltjának ismeretéhez.* Franklin Társulat Nyomdája, Budapest.

Hegedűs Ferencné (1993): Drozdy Gyula. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 222–233.

Hunyady György (2010, szerk.): *Pedagógusképzés „a magyar bolognai rendszerben". A Nemzeti Bologna Bizottság Pedagógusképzési Albizottságának válogatott dokumentumai. 2003–2010.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Hunyady Györgyné (2000): A négyéves „tanító" szak programja: Bevezetés és kommentár. In: Kovátsné dr. Németh Mária (szerk.): *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár. 89–100.

Hunyady Györgyné (2012): Rendszerváltás a tanítóképzésben, Kísérleti négyéves képzés a budai tanítóképzőben. *Iskolakultúra,* 22. 1. sz. 36–49.

Hunyady Györgyné (2012): Rendszerváltás a tanítóképzésben (1986–1994). In: Donáth Péter (szerk.): *Sorsfordító mozzanatok a magyarországi kisgyermekkori nevelőképzés, a Budapesti Tanítóképző Főiskola, az ELTE TÓK és épülete történetéből.* Trezor Kiadó, Budapest.

Kardos József (2007): *Iskola a politika sodrában 1945–1993.* Gondolat Kiadó, Budapest.

Kardos József, Kelemen Elemér és Szögi László (2000): *A magyar felsőoktatás évszázadai.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kelemen Elemér (1995): Bihari János. *Tanító*, 33. 8. sz. 3.

Kelemen Elemér (1996): Hegymegi Kiss Áron. In: *Ezeréves a magyar iskola. Lapok a neveléstörténetből*. Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája, Budapest. 121–126.

Kelemen Elemér (1999): A magyarországi pedagógusképzés története, különös tekintettel az óvó- és a tanítóképzés történetére. In: Gáspár László és Kelemen Elemér (szerk.): *Neveléstörténet problématörténeti alapon*. Okker Kiadó, Budapest. 167–186

Kelemen Elemér (1999a): Előszó. In: Csíkvári Gábor, Hangay Zoltán, Székely Árpád és Véghelyi Józsefné (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Főiskola évkönyve 1994–1999.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 8–17.

Kelemen Elemér (2000): Gondolatok a magyar tanítóképzés kettős évfordulóján. In: Kovátsné dr. Németh Mária (szerk.): *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár. 7–14.

Kelemen Elemér (2000a): Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón. *Magyar Felsőoktatás*, 10. 10. sz. 27–28.

Kelemen Elemér (2004): A magyar pedagógusképzés változásai az 1990-es években. *Pedagógusképzés*, 2. 31. sz. 3–16.

Kelemen Elemér (2005): Tanító- és óvóképzésünk változásai. In: Loránd Ferenc (szerk.): *A tantervi szabályozásról és a bolognai folyamatról 2003–2004. Az Országos Köznevelési Tanács jelentése.* Oktatási Minisztérium – Országos Köznevelési Tanács. Budapest. 88–106.

Kelemen Elemér (2006): A magyar oktatás az ezredfordulón. In: Marosi Ernő és Szabó B. István (szerk.): *Kultúra*. Magyar Tudománytár 6. Magyar Tudományos Akadémia Társadalomkutató Központ – Kossuth Kiadó, Budapest. 479–544.

Kelemen Elemér (2007): *A tanító történelem sodrában. Tanulmányok a magyar tanítóság 19–20. századi történetéből*. Iskolakultúra Könyvek 32. Pécs.

Kelemen Elemér (2012): A Budapesti Tanítóképző Főiskolától az ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karig. In: Donáth Péter – Farkas Mária (szerk.): *Sorsfordító mozzanatok a magyarországi kisgyermekkori nevelőképzés, a Budapesti Tanítóképző*

Főiskola, az ELTE TÓK és épülete történetéből. Trezor Kiadó, Budapest. 81–82., 46–50. sz. jegyzet.

Kerecsényi László (1969): Bartalus István. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (1969, szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969.* Budapesti Tanítóképző Főiskola. Budapest. 143–175.

Kiss József (1929): *Nők a tanítói pályán.* Dunántúl Egyetemi Nyomdája, Pécs.

Koller József (1973): *Drozdy Gyula didaktikai és metodikai munkássága.* Tankönyvkiadó, Budapest.

Kovátsné dr. Németh Mária (2000, szerk.): *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón.* Tanító- és Óvóképző Főiskolák, Főiskolai Karok Kollégiuma, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete, Kaposvár.

Kraiciné Szokoly Mária (2001): A közművelődési szakemberképzés első 25 éve a Budapesti Tanítóképző Főiskolán. In Donáth Péter és Farkas Mária (szerk.): *Filozófia–művelődés–történet.* Trezor Kiadó, Budapest. 181–199.

Magyarfalvi Lajos (1968): *Gyertyánffy István és a budai Pedagogium*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Magyarfalvi Lajos (1969)*:* Az intézet története 1869–1900. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 9–51.

Magyarfalvi Lajos (1988, szerk.): *A tartalmilag megújított négyéves tanítóképzés. Helyzetfeltáró előtanulmányok és javaslatok.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest.

Mikonya György (2012): Kihívások és válaszok a kora gyermekkori nevelés területén az ELTE Tanító- és Óvóképző Karán. In: Donáth Péter (szerk.): *Sorsfordító mozzanatok a magyarországi kisgyermekkori nevelőképzés, a Budapesti Tanítóképző Főiskola, az ELTE TÓK és épülete történetéből.* Trezor Kiadó, Budapest. 119–142.

O. Nagy Gáborné (1969): Az intézet története 1945–1969. In: Bihari János, Nábrádi István, Szőnyei Tibor és Vágó Elemér (szerk.): *A Budapesti Tanítóképző Intézet száz éve 1869–1969.* Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest. 81–109.

Panyik Ilona (1991): *A Budapesti Tanítóképző Főiskola.* Tankönyvkiadó – Budapesti Tanítóképző Főiskola, Budapest.

Peregriny Elek (1874): *A budai m. kir. állami tanítóképezdék négy évi történetének vázlata*. Franklin Társulat Nyomdája, Budapest.

Podráczky Judit (2010): A tanító- és óvodapedagógus képzés a bolognai rendszerű felsőoktatásban. *Képzés és gyakorlat,* 8. 1. sz. 107–112.

Podráczky Judit (2012): A budai képző mint a tanító- és óvóképzés országos szakmai egyeztető fórumának központja. A Tantervfejlesztő Bizottság tevékenysége. In: Donáth Péter (szerk.): *Sorsfordító mozzanatok a magyarországi kisgyermekkori nevelőképzés,*

a Budapesti Tanítóképző Főiskola, az ELTE TÓK és épülete történetéből. Trezor Kiadó, Budapest. 39–68.

Simon Gyula (1979): *A polgári iskola és a polgári iskolai tanárképzés története Magyarországon.* Tankönyvkiadó, Budapest.

Szakál János (1934): *A magyar tanítóképzés története.* Hollóssy János Könyvnyomtató, Budapest.

Szövényi Zsolt (1980): A szakkollégiumi rendszerű tanítóképzés. *Felsőoktatási Szemle,* 29. 4. sz. 246–251.

Táncsics Mihály (1949): *Életpályám*. Révai Könyvkiadó, Budapest.

Thuránszky Irén *(*1869): *A budapesti II. kerületi állami tanítónőképző-intézet 25 éves fennállásának története és jelen állapota.* 1869-70 /1895-96. Pallasz Nyomda, Budapest.

Tóth Gábor (1996): *A magyarországi tanítóképző intézeti tanárképzés története. Apponyi Kollégium.* Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest.

A képek forrása

Amely képeknek a forrása nincs megjelölve, azok a kari képanyagból származnak, ezeket a Budai Képző munkatársai készítették. Az elektronikus forma létrehozását Inczédi Zoltán technikus segítette.

Két évtized krónikája

A Szerző ebben az összeállításban az integrációt követő közel két évtized eseményeiből, történéseiből válogatott. Az időrendet követő áttekintés – a hazai oktatáspolitika és oktatásirányítás felsőoktatást, mindenekelőtt a tanító- és óvodapedagógus-képzést érintő rendelkezései, valamint az ELTE vezető szerveinek a Kar működésével összefüggő intézkedései mellett – elsősorban a Kar életének, tevékenységének sok szempontú megelevenítésére, bemutatására vállalkozik. Az eseménytörténet elsődleges forrását a kari irattár dokumentumai (jegyzőkönyvek, különféle beszámolók és jelentések, akkreditációs anyagok, Belső Tájékoztató füzetek) képezték.

1998–2000

1998. július–október A Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) 1997/98-ban a főiskolán vizsgálatot folytatott, ami eredményesen zárult, erről tanúskodnak a következő dokumentumok: a Budapesti Tanítóképző Főiskola (BTF) Akkreditációs beadványa. 1. Főigazgatói kötet. 2. Szakok önértékelése. 1997/98. Budapest. [BTF. Irattár. 21/IV/63/99], és a MAB Akkreditációs Jelentése a Budapesti Tanítóképző Főiskoláról (MAB.2977/VII/98.f), illetve a MAB plénumának határozata a BTF képzési és kutatási tevékenységéről (MAB.3728/X/98 sz.).

1999. június 18–19. Aláírták az Európai Felsőoktatási Térség kialakítását, a felsőoktatás-politikák harmonizációját és a mobilitást célzó Bolognai Nyilatkozatot huszonkilenc ország képviseletében az oktatási miniszterek vagy delegáltjaik. Magyarországot aláíróként *Kiss Ádám* felsőoktatási államtitkár képviselte.

Az 1999/2000. tanévben a Budapesti Tanítóképző Főiskolán a következő képzések folytak: tanítóképzés nappali és esti tagozaton; kétnyelvű magyar–német és kétnyelvű magyar–szerb nemzetiségi tanítóképzés nappali tagozaton; óvodapedagógus-képzés nappali és esti tagozaton; művelődésszervező-képzés nappali és levelező tagozaton. A főiskola ebben a tanévben pedagógus-szakvizsgára felkészítő; óvodai szakértő; óvodai környezeti

nevelő; fejlesztő (differenciáló) tanító; fejlesztő óvodapedagógus, a vezető óvodapedagógus; a gyermektánc-oktató tanító és óvodapedagógus szakirányú továbbképzéseket tartott.

2000

2000. január 1. A felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról, továbbá a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról szóló 1999. évi LII. törvény alapján megszűnt a Budapesti Tanítóképző Főiskola önállósága, az intézmény az *Eötvös Loránd Tudományegyetem* autonóm *Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar*aként folytatta tevékenységét. Főiskolai Tanácsa Kari Tanáccsá alakult. (Az integrált ELTE az 1999. évi LII. törvény melléklete szerint hat karból állt: Állam- és Jogtudományi, Bölcsészettudományi, Gyógypedagógiai, Tanárképző Főiskolai, Tanító- és Óvóképző Főiskolai, Természettudományi Kar.)

2000. március 20. Az *ELTE Ideiglenes Intézményi Tanácsa* szabályozta saját ügyrendjét.

2000. március 20. A Kari Tanács (a továbbiakban KT) a korábbi *Főiskolai Emlékérem* elnevezését *Gyertyánffy István-emlékérem*re módosította.

2000. március 31. A KT módosító észrevételekkel támogatta az „ELTE Intézményfejlesztési Stratégiai Kérdésekről" szóló tervezetét.

2000. május 4–7. Az Ének-zenei Tanszék szervezésében Karunkon rendezték meg az *EAS* (az Iskolai Zenei Nevelés Európai Társasága) *Esztétikai nevelés az ezredfordulón. 2000* című nemzetközi konferenciáját – 16 ország száznál több képviselőjének részvételével.

2000. május 12. A tanító- és óvóképzők Főigazgatói Kollégiuma, valamint az Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete rendezésében az MTA Budavári Kongresszusi termében került sor az *Óvó- és tanítóképzés az ezredfordulón* című jubileumi konferenciára – a felsőfokú tanítóképzés 40., a főiskolai tanítóképzés 25. és a főiskolai óvóképzés 15. évfordulója alkalmából. A konferencián *Kelemen Elemér* főigazgató *Kisgyermeknevelés – tanító- és óvóképzés az ezredfordulón* címen tartott előadást.

2000. május 18. A KT az oktatói kar képviseletében *Hunyady Györgyné* tanszékvezető főiskolai tanárt, *Véghelyi Józsefné* főigazgató-helyettest és *Makara Ágnes* adjunktust delegálta a megalakuló Egyetemi Tanácsba (továbbiakban ET). A kari főigazgató hivatalból

tagja a testületnek. A kari Hallgatói Önkormányzatot *Csoboth Judit* elnök és *Bobák Ágnes* képviselte.

2000. május 29. Az ELTE Ideiglenes Intézményi Tanácsa határozott – egyebek között – az ELTE Intézményfejlesztési Tervéről [XLVI/2000. V.29. sz. hat.] és az ELTE felvételi szabályzatáról [XLVII/2000. (V.25.) sz. hat.].

2000. június 26. Az ELTE Ideiglenes Intézményi Tanácsa elfogadta a habilitációról és az oktatói munka hallgatói véleményezéséről szóló egyetemi szabályzatokat, továbbá az egyetemi kitüntetések, címek adományozásáról és az ELTE Pedagógusképző Központ, valamint a gyakorlóintézmények működéséről szóló szabályzatokat [LXVIII/2000. (V.26.) sz.].

2000. augusztus 23. Megjelent a 147/2000. (VIII.23.) sz. Korm. rendelet az egyetemi és főiskolai hallgatók részére nyújtható támogatásokról és az általuk fizetendő díjakról és térítésekről [a 144/1996. (IX.17.) sz. Korm. rend. módosítása].

2000. szeptembertől a *Vizuális Nevelési Tanszék* bonyolítja le az *Egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolá*tól átkért – 4 féléves – levelező tagozatos rajztanárképzést, ami az 1997-ben elindított képzés folytatását jelentette.

2000. október 19. A KT elfogadta a BTF 1998-as középtávú programjának megvalósításáról szóló beszámolót és felkérte a kari vezetést a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar (TÓFK) középtávú működési és fejlesztési tervének kidolgozására, továbbá elfogadta *A szakok önértékelése 2000/2001.* című, a 2000. évi közbülső akkreditációs eljáráshoz készült beadvány tájékoztató bemutatását [BTF irattár. 51/IV/69/2002].

2000. november 17–19. Első ízben rendezték meg az *EDUCATIO 2000* nemzetközi oktatási szakkiállítást, amelyen a Kar is képviseltette magát.

2000. november 29. A kreditrendszer bevezetésének első lépését a 90/1998. (V.8.) sz. Korm. rendelet jelentette, erre épült a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetését és az intézményi kreditrendszerek egységes nyilvántartását előíró 200/2000. (XI.29.) sz. Korm. rendelet.

2000. december 18. Az ET elfogadta az ELTE Minőségbiztosítási Szabályzatát [LXXXVIII/2000. (XII. 18.) ET sz. hat.] és az egyetem Intézményfejlesztési Tervét [XC/2000. (XII. 18.) ET sz. hat.].

A 2000. év folyamán az Országgyűlés elfogadta a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényt módosító 2000. évi XCVII. törvényt.

2001

2001-től a kari gazdasági ügyek intézése az ELTE Gazdasági és Informatikai Szolgáltató Hivatalának feladata lett.

2001. február 12. Az ET elfogadta az előterjesztést az Informatikai Kar alapítására az Eötvös Loránd Tudományegyetemen [IV/2001. (II. 12.) ET sz. hat.].

2001. március folyamán az Országos Tantervfejlesztési Bizottság elfogadta a tanító szak képesítési követelményeinek kreditalapú leírásáról a *Bollókné Panyik Ilona* által vezetett bizottságban készült előterjesztést.

2001. április 11–13. Az ELTE női röplabda csapata – tagjai között négy tanítóképzős hallgatóval – megnyerte az *Országos Egyetemi és Főiskolai Bajnokság*ot.

2001. április 15. A hallgatói hitelrendszer bevezetéséről a 113/2001 Korm. sz. rendelet, a Diákhitel Központ működéséről a 119/2001. Korm. sz. rendelet intézkedett.

2001. június 14. A KT elfogadta a Kar szakjainak kreditalapú mintatantervi hálóját, megtárgyalta és elfogadásra ajánlotta a Gyakorló Általános Iskola pedagógiai programját.

2001. június 30. Oktatási minisztériumi rendelet jelent meg a pedagógus szakvizsga követelményeiről szóló 41/1999. (X.13.) OM. sz. rendelet módosításáról [20/2001. (VI.30.) sz.].

2001. július 13. Kormányrendelet a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről, aminek 1. sz. melléklete előírta, hogy csak *kétszakos* első alapképzés indulhat a művelődésszervező szakon. Ezért a Karon elkészült a főiskolai szintű kommunikáció alapszak indítási dokumentuma.

2001. október 1. Az ET vita nélkül, egyhangúlag elfogadta a Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát [LIV/2001. (X.1.) sz. ET-hat.].

2001. október 31. A MAB elnöke levélben tájékoztatta az ELTE rektorát és a Kar vezetését a MAB által 2000/2001-es tanévben lefolytatott közbülső akkreditációs eljárás

keretében vizsgált alapszakok értékeléséről: a négyéves tanító alapképzési szak „kiváló", illetve „feltétel nélkül akkreditálható" értékelést kapott, a – budapesti, szombathelyi és pécsi képzési helyszínű – szakirányú továbbképzési szakokkal együtt, ami az 1998-as akkreditáció eredményének megerősítését jelentette.

2001. november 23. A Magyar Tudomány Napja alkalmából *Műveltségi területek komplexitása. Műveltségterületi képzés a tanító és óvodapedagógus szakon* címmel rendezett országos konferenciát a Neveléstudományi Tanszék.

2001. november 29. A KT meghallgatta a főigazgató tájékoztatóját a 2000/2001-es közbülső akkreditációs eljárásról készített MAB-jelentésről, továbbá a karon folyó képzés és fenntartás normatív támogatásának aránytalanságáról és elégtelenségéről készített számításokat tartalmazó kari felterjesztést, korrekciós kezdeményezést.

2001. december 17. Az ET támogatta a 129/2001. (VII.12.) Korm. rendeletben szabályozott képesítési követelményeknek megfelelő, társított kommunikáció alapképzési szak indítását az ELTE Tanító és Óvóképző Főiskolai Karán [LXXVII/2001. (XII.17.) ET sz. hat.]. Levelező tagozaton folytatódhatott az egyszakos művelődésszervező képzés.

2001. december 17. Az ET elfogadta az ELTE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatát [LXXX/2001. (XII.17.) ET sz. hat.].

2001. december 20. A Szociális és Családügyi Miniszter rendelete a szociális szakképzések – köztük a kétéves, felsőfokú *Csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó* szakképzés – szakmai és vizsgakövetelményeiről [9/2001. (XII.20.) sz. SzCsM rend.].

2001. december 21. Országgyűlési határozat jelent meg a felsőoktatás-fejlesztés kiemelt céljairól (101/2001. sz.).

2002

2002. február 14. *Michelberger Pál*, a MAB elnöke levélben tájékoztatta – az oktatási miniszterrel egyidejűleg – az ELTE rektorát, hogy a MAB által a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karon a 2000/2001-es tanévben lefolytatott eljárás keretében vizsgált valamennyi szak a MAB plénumán „feltétel nélkül akkreditálható" értékelést kapott, erről az ET márciusi ülésén *Klinghammer István* rektor is beszámolt [A MAB plénumának 2002/I/IV/1.4 sz. határozata].

2002. február 15. A Neveléstudományi Tanszék – az Országos Tantervfejlesztő Bizottsággal közösen – *Pedagógiai és pszichológiai kutatások a tanító- és óvóképzésben* címen országos konferenciát tartott.

2002. március 4. Az ET az egyetemi szervezet átalakításáról határozott, ennek keretében a Társadalomtudományi Kar és a Pedagógiai Pszichológiai Kar alapításáról, valamint a Tanárképző Főiskolai Kar megszüntetésének kezdeményezéséről [IV/2002. (III. 4.) és V/2002. (III. 4.) ET sz. és III/2002. (III. 4.) ET sz. határozat].

2002. március 26. Kormányrendelet jelent meg az egyetemi és főiskolai hallgatók által fizetendő díjakról és térítésekről, valamint a részükre nyújtható támogatásokról [51/2002. (III.26.). sz. Korm. r.].

2002. április 13. Megjelent a 77/2002. (IV.13.) sz. kormányrendelet a felsőoktatási alapképzési szakok képesítési követelményeinek kreditrendszerű képzéshez illeszkedő kiegészítéséről, ennek 13. sz. melléklete szabályozta a felsőoktatási alapképzési szakok képesítési követelményeit.

2002. április 30. Az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék – az Oxford University Press magyarországi képviseletével közösen fővárosi konferenciát rendezett a kisiskoláskori nyelvoktatásról.

2002. május 3. *Informatika a kisiskolás korban* címen konferenciát és – a kerületi általános iskolák részvételével – információs versenyt szervezett az Informatikai Oktatási Csoport.

2002. május 25. Rendelet jelent meg az ifjúságsegítő felsőfokú szakképzés szakmai és vizsgakövetelményeiről [7/2002. (V.25.) ISM-OM sz. rendelet].

2002. június 10. Az Állami Számvevőszék vizsgálatot indított a felsőoktatási intézményhálózat integrációjának ellenőrzésére.

2002. augusztus 1-től a Kar főigazgatója – 4 éves időtartamra – a Kari Tanács áprilisi ülésén támogatott – *Hortobágyi István* egyetemi docens.

2002. szeptember 9. Rektori utasítás rendelkezett az Egységes Tanulmányi Rendszer (ETR) bevezetéséről az ELTE-n [IV/2002. (IX.9.) sz.].

2002. szeptember 22. A magyar tanítóképzés – a hazai felsőoktatásban elsőként – elnyerte a Magyar Örökség Díjat.

2002. október 15. A Neveléstudományi Tanszék tantárgypedagógiai konferenciát rendezett a KOMA XXIX. sz. pályázat eredményeiről.

2002. november 21–22. A Tanítóképzők Országos Konferenciája *A négyéves tanítóképzés tapasztalatai* tárgyban tanácskozott a Kar rendezésében.

2003

2003. február 14. Országos konferenciát rendezett kutatásairól a Neveléstudományi Tanszék.

2003. február 22. Az Oktatási Minisztérium Információs Eszközbeszerzési pályázatán *Orczán Zsolt* témavezetésével a Kar 8,5 millió forintos támogatást nyert el.

2003. március 3. Az ET az ELTE kari szerkezetét módosította, így nyolc kara: az Állam- és Jogtudományi, a Bölcsészettudományi, az Informatikai, a Pedagógiai és Pszichológiai, a Társadalomtudományi, a Természettudományi, a Gyógypedagógiai Főiskolai, valamint a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar [IX/2003. (III.3.) ET sz. határozat].

2003. március 13. A KT támogatta *Klinghammer István* rektor megbízatásának megújítására irányuló pályázatát.

2003. március 18. A Testnevelési Tanszék és a HÖK szervezésében *Egészségnap a komplex egészségnevelés tükrében* címmel egészségnapi rendezvényre került sor.

2003. március 31. Karunkon került megrendezésre az ÓTE Magyar Nyelvi és Irodalmi Tagozatának szakmai konferenciája.

2003. április 5–7. A Szombathelyen megrendezett Országos Testnevelés-tanítási Versenyen *Hetényi Ádám* negyedéves hallgató I. helyezést ért el.

2003. április 7. Az ET támogatta *Klinghammer István* rektori pályázatát [XV/2003. (IV.7.) ET sz. hat.].

2003. április 24. A KT – módosításokkal – elfogadta az ELTE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának tervezetét.

2003. május 15. Az újjáválasztott Kari Tanács elnöke *Hortobágyi István* főigazgató, tagjai: 19 vezető oktató, 1 fő az adjunktusok és tanársegédek képviseletében, 2 nem oktató és 10 HÖK-képviselő. Az állandó meghívottak száma 14 fő. A Kart az Egyetemi Tanácsban – a főigazgató mellett – *Véghelyi Józsefné* főigazgató-helyettes, *Trentinné Benkő Éva* adjunktus és a HÖK delegáltja képviselik.

2003. május 22. *Kálmánné Bors Irén* főigazgató-helyettes a kreditrendszerre való áttérés aktuális teendőiről, valamint az egyetemi tanulmányi nyilvántartás központosított kezelését ellátó Egységes Tanulmányi Rendszer bevezetéséről adott tájékoztatást a Vezetői Értekezleten.

2003. június 23. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényt módosító 2003. évi LXI. törvény értelmében az 5–6. osztályban *nem szakrendszerű* oktatás folyhat. A Főigazgatói Kollégium felkérésére *Hunyady Györgyné* vezetésével szakmai bizottság alakult a nem szakrendszerű oktatásra való felkészítés kidolgozására, szakirányú továbbképzések anyagának elkészítésre. Az elkészült továbbképzési szak dokumentumát a Szenátus, többszöri módosítást követően, utoljára 2010-ben hagyta jóvá [CCLV/2010. (VI. 28.) Szen. sz. hat.].

2003. június 30. Sikeresen zárult a *Hunyady Györgyné* által koordinált, *Halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok társadalmi integrációjának támogatása* című, három éven át, két szakaszban megvalósított OM–PHARE *(Pologne, Hongrie Aide a la Reconstruction Économique)* pályázat.

2003. július folyamán az Oktatási Minisztérium közzétette *A magyar felsőoktatás modernizációját, az európai felsőoktatási térséghez történő csatlakozást célzó felsőoktatás-fejlesztési koncepció*t.

2003. augusztus 1-től ismételten *Klinghammer István* kapott rektori megbízást.

2003 szeptemberétől a jogszabályi változásoknak megfelelve a művelődésszervező képzéshez a kommunikáció szakot társítva kommunikáció-művelődésszervező szak indult a Karon. A levelező tagozaton megmaradt az egyszakos, művelődésszervező képzés.

2003. szeptember 26. A Neveléstudományi Tanszék *Az óvodapedagógus szerep kihívásai* címmel rendezett országos konferenciát.

2003. október 14. A Társadalomtudományi Tanszék konferenciát szervezett *A magyar ifjúság az Európai Unióban* címmel.

2003. október 21. Megjelent a 167/2003. (X.21.) sz. Kormányrendelet a felsőoktatási alapképzési szakok képesítési követelményeinek a kreditrendelethez igazodó kiegészítéséről. A rendelet 13. sz. melléklete az óvodapedagógus alapképzés időtartamát 6 félévben, az előírt követelményt 180 kreditpontban, a tanító alapképzés időtartamát 8 félévben, illetve 240 kreditben határozta meg. Szabályozta a kontaktórák számát (2500–2800, illetve 3000–3400), valamint a gyakorlati képzés 15–16,66 százalékos arányát.

2003. december 15. Az ET egyhangúlag határozott az ELTE TÓFK beszámolójának elfogadásáról [CXVI/2003. (XII.15.) ET sz. hat.].

2003. december 31. A Kar *Bodó Sándorné* vezette munkacsoportja támogatást kapott az Oktatási Minisztériumtól a nemzetiségi pedagógusképzés fejlesztésére, a szerb nemzetiségi tanítóképzés indítására kiírt pályázatán.

2004

2004. január 1-jével indult HEFOP 3.3.1. – P. – 2004-09-0150/1.0 sz., uniós támogatású pályázat. A 17 pedagógusképzést folytató hazai felsőoktatási intézmény közös munkáját *Véghelyi Józsefné* programmenedzser, kari főigazgató-helyettes irányította. *A pedagógusképzés a 21. században* című pályázati munka a lineáris rendszerbe tagozódó pedagógus alapképzés összehangolt fejlesztésére irányult. A pályázat a képzési és kimeneti (korábban képesítési) követelmények újraértelmezését és a kreditrendszerrel összehangolt kidolgozását, a tantárgyi struktúra és a gyakorlati képzés tartalmi és szervezeti megújítását, a bolognai rendszerű képzés közös programajánlatának kidolgozását vállalta fel.

2004. február 5. A Vezető Testület áttekintette a kari alapítványok (Anyanyelvünkért Alapítvány, Hagyományőrző Alapítvány) működését és tevékenységük megújításáról határozott.

2004. március 22–26. A Kar női röplabdacsapata a Leuvenben rendezett Európai Egyetemi Sportfesztiválon I. helyezést ért el.

2004. április 16. *A személyes iskola* címen rendezett konferenciát a Neveléstudományi Tanszék.

2004. április 19. Az ELTE 2004. évi költségvetésről szóló határozata megtakarításokat célzó intézkedési tervet fogadott el, operatív munkacsoportok szervezését írta elő [XXIII/2004. (IV.19.) ET sz. hat.].

2004. május 24. A kari gyakorló intézmények új elnevezése: ELTE Gyakorló Általános Iskola, ELTE Gyakorló Óvoda [XLVI/2004. (V.24.) ET sz. hat.].

2004. május 30. Eredményesen zárult az Európai Bizottság Socrates/Comenius 21 Akcióprogram keretében meghirdetett – 19 nemzetközi partnerrel lebonyolított – pályázata: „Az általános iskolai matematikatanárok és tanítók szakmai munkájának önértékelése és fejlesztése". Témavezető: *Radnainé Szendrei Julianna* tanszékvezető főiskolai tanár.

2004. május 31. Sikeresen zárult – a Miniszterelnöki Hivatal által 2002-ben kiírt pályázat keretében – a „Felsőoktatási és országos szakkönyvtárak elektronikus információszolgáltató rendszerének fejlesztése és a felhasználók képzése" című, 2002-ben meghirdetett pályázat. Témavezető: *Somogyi Béláné* és *Kelemen Elemér.*

2004. június 9. Kormányhatározat jelent meg a Magyar Universitas Programról, valamint az új felsőoktatási törvény koncepciójáról (1068/2004. sz. Korm. határozat).

2004. június 28. Az ELTE gazdasági és pénzügyi helyzetében jelentkező feszültségek feloldása és az Egyetem működésének fenntartása érdekében a személyi és a dologi kiadásokat egyaránt korlátozó intézkedéseket fogadott el az ET [LXXVIII/2004. (VI.28.) ET sz. hat.].

2004. augusztus 30. Megjelent „A többciklusú, lineáris felsőoktatási képzési szerkezet bevezetésének szabályairól és az első képzési ciklus indításának feltételeiről" szóló 252/2004. sz. Kormányrendelet, amit az Alkotmánybíróság – formai okokból – 2004 decemberében hatályon kívül helyezett.

2004 szeptemberétől indult *Ifjúságsegítő felsőfokú szakképzés* a karon. Ezt a képzést a 7/2002. (V.25.) ISM-OM rendelet szerint hirdethette meg először a Kar, de csak 2004-ben volt elegendő jelentkező a szakindításhoz.

2004. szeptember 2. Az ET elutasította a felsőoktatási törvénytervezet augusztus 11-i változatát [XCIII/2004. (IX.2.) ET sz. hat.].

2004. szeptember 28. A KT csak több módosítási javaslattal tartotta elfogadhatónak az ELTE közalkalmazottakra vonatkozó szabálytervezetét (az oktatók-kutatók jogállása, követelményrendszer).

2004. október 4. Az ET módosította az ELTE közalkalmazottaira vonatkozó egyes szabályokat [CIV/2004. (X.4.) sz. határozat]. A módosított szabályzat 2005. január 1-jén lép hatályba, s – egyebek mellett – rendelkezik a közalkalmazottak minősítéséről.

2004. október 4. Az ET határozott az ELTE 2004. és 2005. évi likviditási válságának elkerülését szolgáló intézkedésekről. A határozat a szervezeti egységeket és a karokat 3 évre szóló – a személyi kiadásokat korlátozó – „humánpolitikai terv" kidolgozására kötelezte [XCV/2004. (X.4.) sz. határozat].

2004. október 18. Az ET ismételten elutasította a felsőoktatási törvénytervezetet; közreműködését ígérte az átdolgozásához [CV/2004. (X.18.) sz. határozat].

2004. november 15. Az ET támogatta a TÓFK előterjesztését a tanító és az óvodapedagógus alapszakok, valamint német és szerb nemzetiségi szakirányaik új szerkezetben történő létesítésére [CXXI/2004. (XI.15.), illetve CXXII/2004. (XI.15.) ET.sz. hat.].

2004. november 19. A Magyar Tudomány Napja alkalmából a Neveléstudományi Tanszék konferenciát és kerekasztal-beszélgetést szervezett *A fejlesztő pedagógia aktuális kérdéseiről* címmel. Ugyanekkor holland látogatócsoport érkezett a Karra az európai pedagógusszervezetek nemzetközi egyesületével való együttműködés keretében.

2004. december 16. A KT elfogadta a Kar oktatóinak és kutatóinak jogállásáról és az oktatói-kutatói követelményrendszerről szóló határozatot (2004/2005 – 10. sz. hat.).

2004. december 28. Kormányrendelet jelent meg a többciklusú felsőoktatási szerkezet bevezetésének egyes szabályairól [381/2004. (XII. 28.)].

2004. december 31. Eredményesen zárult a *Párhuzamos tankönyvcsaládok elemzése a matematikai fogalmak épülése szempontjából* című OTKA-pályázat. Témavezető: *Radnainé Szendrei Julianna.*

2005

2005. január 1-jétől a kari könyvtár csatlakozott az Eötvös Loránd Tudományegyetem integrált központi könyvtári rendszeréhez, aminek Digitális Intézményi Tudástára – az EDIT – az egyetem dokumentumainak egyre bővülő közös tárhelye, ami a kari anyagokat is felölelő archív gyűjteményekkel a tudományos kutatás rendelkezésére áll.

2005. január 19. Kormányrendelet a felsőoktatási intézmények képzési és fenntartási normatíva alapján történő finanszírozásáról [8/2005. (I. 19.) sz. Korm. rend.].

2005. március 24. A KT jóváhagyta a tanító fejlesztő (differenciáló), az óvodapedagógus fejlesztő (differenciáló) és a vezető óvodapedagógus (levelező) szakirányú továbbképzési szak kreditalapú óra- és vizsgatervét.

2005. április 4. Az ET határozata a likviditási válság megelőzését szolgáló korábbi intézkedések végrehajtásáról, amelyek bérhatása havi 1,5 millió forint megtakarítást jelentett [XXVII/2005. (IV.4.) ET sz. hat.].

2005. április 4. Az ET a KT megszavazott előterjesztése alapján támogatta a tanító és az óvodapedagógus alapszakok, valamint német és szerb nemzetiségi szakirányaik indítását a TÓFK-on [XX/2005. (IV. 4.) ET sz. hat.].

2005. április 11. Elvi megegyezés született az ELTE Gyakorló Óvodájának áthelyezéséről és az óvoda épületének értékesítéséről [XXXIV/2005. (IV.11.) ET sz. hat.].

2005. április 19. Kormányrendelet a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásának szabályozásáról [69/2005. (IV.19.) sz. Korm. rendelet].

2005. április 21. A KT elfogadta a gyermektánc-oktató szakirányú továbbképzés, illetve az ifjúságsegítő felsőfokú szakképzés kreditalapú tantervét.

2005. június 20. Az ET – ellenszavazat és tartózkodás nélkül határozott az ELTE TÓFK Gyakorló Óvoda áthelyezéséhez és az eredeti épület értékesítéséhez történő elvi hozzájárulásról [LXXIX/2005. (VI. 20.) ET sz. hat.].

2005. június 20. Az ET jóváhagyta az Informatikai Módszertani és Szolgáltató Központ létrehozását a Karon [LXXIV/2005. (VI.30.) ET sz. hat.].

2005. július 1. Megszűnt a Karon a Továbbképző Központ, a Karon maradt munkatársaik a Társadalomtudományi Tanszék Művelődéstudományi munkacsoportjaként folytatták tevékenységüket.

2005. július 1. A MAB véleményezte és támogatta az új rendszerű tanító és óvodapedagógus alapszak indítását, azok részeként a nemzetiségi német és szerb szakirányú tanító-, illetve óvóképzést az ELTE TÓFK-on. A határozat „mind tartalmában, mind kidolgozottságában példaértékűnek" ítélte a szakindítási kérelmeket (a MAB 2005/6/X/2/9., illetve 2005/6/X/2/5. sz. határozata). Az alapszakok új tanterv szerinti indítását 2006 őszétől az oktatási miniszter engedélyezte.

2005. szeptember 26. A Neveléstudományi Tanszék Országos Óvodapedagógiai Konferenciát rendezett *A gyerek mindenek felett álló érdeke. A család és az óvoda kapcsolata* címmel.

2005. november 25. A Neveléstudományi Tanszék és az Informatikai Oktatási Csoport *A személyes iskola – mindenki iskolája. Számítógép – játék – pszichológia* címen rendezett konferenciát.

2005. november 29. Az Országgyűlés elfogadta az EU bolognai nyilatkozatának megfelelő, lineáris felsőoktatási szerkezetet megalapozó 2005. évi CXXXIX. felsőoktatási törvényt. A törvény megnyitotta az alapszakot végzettek szabályozott továbbhaladásának útját a mesterképzés, illetve az erre épülő doktori képzés felé.

2005. december 22. Kormányrendelet jelent meg a felsőoktatási alap- és mesterképzésekről, valamint a szakindítási eljárás rendjéről [289/2005. (XII.22.) sz.]. A rendelet az óvodapedagógus alapképzés képzési és kimeneti követelményét 6 félévben és 180 kreditpontban, a tanító alapképzését 8 félévben és 240 kreditpontban határozta meg.

2006

2006. február 8. A Társadalomtudományi Tanszék *Ifjúságpolitika, ifjúsági törvények, ifjúságkutatás* címmel rendezett tudományos konferenciát.

2006. március 1. Az ET elnevezése Szenátusra változott.

2006. március 28. Kormányrendelet jelent meg a Magyar Akkreditációs Bizottságról [69/2005. (III.28.) sz.].

2006. április 3. Oktatási miniszteri rendelet jelent meg az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről [15/2006. (IV.3.) sz.].

2006. április 12. Kormányrendelet jelent meg a hallgatói hitelrendszer és a Diákhitel Központ működésének újraszabályozásáról [86/2006. (IV.12.) sz.].

2006. június 22. A KT elfogadta az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának kari mellékleteit, azaz a kari szabályzatot.

2006. július 20. A KT aggályát fejezte ki a Gyakorló Óvoda épületcseréjével kapcsolatban kialakult méltatlan helyzet, illetve a szeptemberi tanévkezdés bizonytalansága miatt.

2006. augusztus 1. Az ELTE újonnan megbízott rektora *Hudecz Ferenc* egyetemi tanár (TTK). A TÓFK főigazgatója ettől az időponttól – további három évre – *Hortobágyi István* főiskolai tanár.

2006. szeptember Megkezdődött a tanítók és az óvodapedagógusok bolognai rendszerű, új tanterv szerinti alapképzése.

2006. szeptember 25. Megjelent a 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről, ami szükségessé tette az összes kari szakirányú képzések átdolgozását és jóváhagyatását.

2006. szeptember 29. *A gyermek mindenekfelett álló érdeke. Integrált nevelés az óvodában* címen tudományos konferenciát rendezett a Neveléstudományi Tanszék.

2006. október 30. Az ELTE Szenátusa támogatta a Neveléstudomány és a Pszichológia mesterképzés létesítését és indítását a PPK-n. A Neveléstudomány mesterszak *Kora gyermekkor pedagógiája* szakirányának anyagát a *Hunyady Györgyné* vezette szakmai bizottság dolgozta ki – kari oktatók közreműködésével. A MAB 2007/4/V/24. és a MAB 2007/4/V/30. sz. határozatai jóváhagyták a mesterszakok létesítését és indítását.

2006. október 30. A *2006. évi LXXIII. törvény* rendelkezett a 2007. szeptember 1-től első évfolyamos tanulmányaikat megkezdő, támogatott képzésben résztvevő hallgatók felmenő rendszerű képzési hozzájárulásáról.

2006. november 17. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a Neveléstudományi Tanszék *Gyermek – nevelés – pedagógusképzés* címmel tudományos felolvasóülést rendezett.

2006. november 17. Kormányrendelet szabályozta a felsőoktatási intézmények felvételi eljárását [237/2006. (XI.27.) sz.].

2006. november 29-én, a záró konferencián *Véghelyi Józsefné* számolt be a HEFOP 3.3.1.-p.-2004-09-0150/1.0. számú, *A pedagógusképzés a 21. században* címet viselő pályázati munka eredményeiről. A pályázat keretében 17 pedagógusképző felsőoktatási intézmény tanító- és óvóképzésének bolognai rendszerű képzésdokumentumai készültek el. Az Oktatási Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatósága szakmai és pénzügyi szempontból egyaránt sikeresnek és eredményesnek minősítette a pályázatot**.**

2006. december 14. A KT megvitatta az ELTE Intézményfejlesztési Tervét, javasolta, hogy a Kar a tanító- és óvóképzés, a „képzők képzése" országos szakmai központjaként legyen részese a fejlesztésnek. A többség támogatta az egyetemi Pedagogikum gondolatát, de többen szót emeltek az erőltetett integráció ellen.

2007

2007. január 19. Az ELTE Szenátusa elfogadta az egyetem Intézményfejlesztési Tervét [III/2007. (I.19.) Szen. sz. hat.].

2007. február 22. Az ELTE kimutatása szerint a karon súlyos költségvetési problémák állnak fenn, ezért rendkívüli VÉ tárgyalt a problémák kezelésére irányuló, hiánycsökkentő intézkedésekről.

2007. március 7. A személyes iskola – mindenki iskolája elnevezésű konferenciasorozat keretében *A gyakorlati képzésről: múlt – jelen – jövő. Hogyan tovább?* címmel országos tanácskozást szervezett a Neveléstudományi Tanszék.

A **2007 márciusában** megtartott ügydöntő népszavazás 82 százalékos arányban elutasította a felsőoktatásban a képzési hozzájárulást.

2007. április 13. A *Roma integráció*ról rendezett konferenciát a Neveléstudományi Tanszék.

2007. április 26. *Hortobágyi István* főigazgató tájékoztatta a Vezetői Értekezletet az ELTE három pedagógusképző karának vezetői közötti együttműködési tárgyalásokról, a Pedagogikum tervéről, valamint a Gyakorlóiskola 12 évfolyamossá bővítésének szándékáról (a Kiss János altábornagy utca 31. épület igénybevételével).

2007. május 10. A KT teljes egyetértéssel fogadta el az oktatók hallgatói véleményezésének tervét.

2007. június 21. A KT megvitatta a Pedagogikum létrehozásának tervét: egyetértett a stratégiai elképzelésekkel (közös hivatali-szolgáltató funkció, kari önállóság, tartalmi együttműködés), de a részletek alaposabb kidolgozását javasolta.

2007. július 2. A Szenátus támogatta a *Csecsemő- és gyermeknevelő, gondozó* négy féléves képzés – konzorcium keretében történő – létrehozását és indítását a TÓFK-on [CLXXIX/2007. (VII.2.) Szen. sz. hat.].

2007. július 2. A Szenátus elutasította a Pedagogikum Központ létrehozását [CLXI/2007. (VII.2.) Szen. sz. hat.].

2007. július 2. A Szenátus – meghatározott feltételek teljesülése mellett – támogatta az ELTE Gyakorló Általános Iskolájának 12 évfolyamos Gyakorló Általános és Középiskolává bővítésére vonatkozó előterjesztést, ezzel összefüggésben az előterjesztő Gazdasági Tanács a gyakorló iskola épületszárnyának az óvóképzés számára történő átadását, ami lehetővé teszi a felújításra szoruló Bezerédj utcai épület felszabadítását és értékesítését [CLXII/2007. (VII. 2.) Szen. sz. hat.].

2007. július. 23–29. A matematikatanítás fejlesztésének nemzetközi bizottsága, a *CIEAEM* (Commission Intemationale pour l'Étude et I'Amélioration de l'Enseignement des Mathématiques) *Varga Tamás* emlékezetére Dobogókőn szervezett konferenciát, amelyen *Szendrei Julianna, Szitányi Judit* és *Zsinkó Erzsébet* tartott előadást.

2007. augusztus 1. Létrejött – az egyetemi tanító- és tanárképzés gyakorlatát szolgáló – 12 évfolyamos ELTE Gyakorló Általános Iskola és Középiskola. Az intézmény igazgatói feladatainak ellátására *Kálmánné Bors Irén* leköszönő főigazgató-helyettes, a Kar oktatási ügyekért felelős főigazgató-helyettesi feladatainak ellátására *Demeter Katalin* kapott megbízást.

2007 szeptemberében az ELTE PPK-n – a TÓFK oktatóinak aktív közreműködésével – az országban elsőként indult *Neveléstudomány mesterszak,* a *Kora gyermekkor pedagógiája* szakiránnyal, a képzésben tanító és óvó szakon végzettek is megkezdhették tanulmányaikat.

2007 szeptemberében az óvóképzés az egyetemvezetés utasítására átköltözött a Kiss János altábornagy utcai főépületbe. A Szenátus júliusi határozata kötelezte a Kart az – 1976-tól évtizedeken át a részidős tanítóképzést, majd az óvóképzést és továbbképzést szolgáló, felújításra szoruló – Bezerédj utcai épület kiürítésére, hogy az Egyetem az épületet értékesíthesse.

2007. szeptember 13. A KT megvitatta és ellenszavazat nélkül elfogadta a három pedagógusképző kar együttműködését szolgáló Pedagogikum többször módosított tervét.

2007. október 1. Szenátusi döntés született a három pedagógusképző kar (BGGYK, PPK, TÓFK) együttműködésének szervezeti keretét biztosító Pedagogikum Központ létrehozásáról [CXCI /2007. (X.1.). Szen. sz. hat.].

2007. október 1. A Szenátus határozott a TÓFK integrációjával az ELTE vagyonkezelésébe került Bezerédj utcai ingatlan értékesítéséről [CXCV/2007. (X.1.). Szen. sz. hat.].

2007. október 11. A KT a tanító alapszak szakfelelősi feladatával *Podráczky Judit* tanszékvezetőt bízta meg, az óvodapedagógus alapszak szakfelelőse *Ronkovicsné Faragó Eszter* lett.

2007. november 8. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából az Informatikai Módszertani Szolgáltató Központ *Interaktív informatika* címen rendezett tudományos felolvasóülést és vetélkedőt.

2007. november 15. A KT megvitatta és elfogadta az *ELTE K+F+I stratégiája* című dokumentumot, valamint az ELTE nemzetközi és egyetemközi kapcsolatainak kezelésére vonatkozó koncepciót.

2007. december 12. Kormányhatározat jelent meg *A felsőoktatásban az államilag finanszírozott nappali képzések önköltségének normatív meghatározása, valamint az elindított képzésekre vonatkozó önköltségszámítás kötelezővé tétele* tárgyában [2233/2007. (XII.12.)].

2007. december 17. A Szenátus elfogadta a Pedagogikum Központ (PK) Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az így létrehozott PK három hivatali főosztálya az egyetemi központ és a kari hivatalok közé ékelt szervezetként irányította a karok és a gyakorló intézmények oktatásszervezési, tanulmányi, gazdasági, pályázati, munkaügyi, továbbá üzemeltetési, szolgáltató, műszaki feladatait. A három kar szakmai (oktatási, kutatási) tevékenységének összehangolása a *Központi Szakmai Koordinációs Testület*, illetve a *Vezető Testület* feladata volt. A Vezető Testület elnöki tisztségét a három kar dékánja rotációs rendben látta el [CCLVII/2007. (XII.17.) Szen. sz. hat.].

2008

2008. január 1. Megkezdte működését a Pedagogikum Központ. A Karon szervezeti átalakítás és létszámcsökkentés történt az oktatást segítő szervezeti egységek körében, a feladatokat a továbbiakban a PK újonnan felálló Gazdasági, Humánpolitikai, valamint Oktatásszervezési és Tanulmányi főosztályai, osztályai irányításával a karokra kihelyezett beosztottak látták el.

2008. január 10. *Vissza a gyökerekhez: játék* címmel óvodapedagógiai konferenciát szervezett a Neveléstudományi Tanszék.

2008. február 9. A Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék *Új irányok, új utak az anyanyelvi nevelésben* címen rendezett tudományos konferenciát.

2008. március 14. Kormányrendelet jelent meg a felsőoktatási intézmények képzési, tudományos célú és fenntartói normatíva alapján történő finanszírozásáról [50/2008. (III.14.) sz.].

2008. április 19. A KT elutasította a gyakorlóiskola átgondolatlan, a tanító szak gyakorlati képzését veszélyeztető – a korábbi önkormányzati együttműködési megállapodástól eltérő – átszervezési tervét.

2008. április 25. A Neveléstudományi Tanszék *A személyes iskola – mindenki iskolája* sorozata keretében. *A tanítói mesterség megújítása. Felkészítés a kompetenciaalapú oktatás gyakorlatára* címen szervezett konferenciát.

2008. április 25. A HEFOP szakmai konferenciáján *Véghelyi Józsefné* főigazgató-helyettes, a program koordinátora *A pedagógusképzés tartami és szervezeti fejlesztése* címmel tartott összegző előadást.

2008. április 28. Az ELTE és a Fővárosi Önkormányzat megállapodásának értelmében a felújításra szoruló Bezerédj utcai ingatlant az Egyetem értékesítette. Az épület 2007-ben megállapított értéke: 414 millió Ft, amit az Egyetem a Pedagógiai és Pszichológiai Kar Kazinczy utcai épületének megvásárlására fordított [CCVIII/2011. (X. 10.) Szen. sz. hat.]. A PK közös gazdálkodásának évei alatt az épület eladásából származó bevételből a TÓ(F)K közvetlenül nem részesedett, közvetve az összegnek egy töredékét megtakarítási intézkedésekhez kötött likviditási „segítségként" kapta meg.

L/2008. (IV. 28.) Szen. sz. határozat a Bezerédj és a Kazinczy utcai ingatlanok helyzetének rendezéséről.

2008. június 9. A *Dr. Padányi-Frank Antal Közérdekű Kötelezettségvállalás* kuratóriuma – pályázattal elnyerhető *Padányi-Frank Antal-díjat* hozott létre a tanítóképzésben résztvevő hallgatók kimagasló tevékenységének elismerésére.

2008. június 30. A Szenátus döntött a *Csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó* felsőfokú szakképzés indításáról [CCXV/2008. (VI.30.) Szen. sz. hat.].

2008. augusztus 13. Megjelent a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe rendelt felsőfokú szakképzések, közöttük a Csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó, valamint az ifjúságsegítő képzés követelményeit újraszabályozó 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet.

2008. szeptember 1. Az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék sikeresen pályázott az *Idegen nyelvű kislétszámú szakok indításának és fenntartásának* keretében a tanító és óvodapedagógus alapszakok szerb, valamint német nemzetiségi szakirányának támogatására.

2008. szeptember 10–13. A Joskar-Olában rendezett X. Nemzetközi Finnugor Írókongresszus magyar küldöttségének tagja volt, előadást tartott és szekciót vezetett *Nagy Katalin* főiskolai tanár.

2008. október 6. A Szenátus döntött az *Ifjúságsegítő felsőfokú szakképzés* indításáról a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karon [CCXL/2008. (X. 6.) Szen. sz.hat.].

2008. október 29–30. A Neveléstudományi Tanszék *Képzők képzése. Felkészítés a Csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó felsőfokú szakképzésre* címmel rendezett konferenciát.

2008. november 6. A KT támogatta a Kar elnevezésének ELTE *Tanító- és Óvóképző Kar*ra történő megváltoztatását.

2008. november *Kompetencia alapú matematikai fejlesztés az általános iskola kezdő szakaszában* címen rendezett országos konferenciát a Matematika Tanszék.

2008. november 11. Az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék által szervezett konferencia témája: *Kéttannyelvűség – pedagógusképzés, kutatás, oktatás*.

2008. november 27. *Nemzetközi kapcsolatok tapasztalatai, eredményei az ELTE TÓFK-on az informatika oktatása és alkalmazása terén* – konferencia az Informatikai Oktatási Csoport rendezésében.

2009

2009 februárjában indult a karon a *Csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó felsőfokú szakképzés* a 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet szerint.

2009. március 23. A Szenátus döntött a *Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak* indításáról [XLI/2009. (III. 23.) Szen. sz. hat.].

2009. április 23. Az *Országos Programfejlesztő Bizottság* értékelte az új rendszerű tanító- és óvóképzés első ciklusának tapasztalatait. A bizottság vezetését *Kálmánné Bors Irántól Podráczky Judit* vette át.

2009. április 24. *A személyes iskola – mindenki iskolája* sorozatban *Játékok, játékformák, játékos feladatok az iskolai oktatásban* témában rendezett konferenciát a Neveléstudományi Tanszék.

2009. május 31. A Nemzeti Bologna Bizottság – a Magyar Rektori Konferencia, a Felsőoktatási Tudományos Tanács, a Magyar Akkreditációs Bizottság és az Országos Köznevelési Tanács előzetes véleménye alapján – elfogadta a többciklusú képzés eddigi tapasztalatainak pozitív értékelését.

2009. június 29. A Szenátus döntött a két pedagógusképző főiskolai kar egyetemi karrá alakításáról, így a két kar nevéből a „Főiskolai" szó kimaradt, az új elnevezések: Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, valamint Tanító- és Óvóképző Kar [CXCI/2009. (VI.29.) Szen. sz. hat.].

2009. július 1-jével indultak a TÁMOP 4.1.2./B./KMR 2009-2011. számú pályázatának munkálatai. A Pedagogikum a *Pedagógusképzési hálózat Közép-Magyarországon* című projektjében a TÓK a *Család és intézményes nevelés* alprojekttel, *Podráczky Judit* irányításával 2011. július 31-ig szóló támogatást nyert, az alprojekt eredményeit a *Szövetségben* című, 2012-ben az ELTE Eötvös Kiadó gondozásában megjelent neveléstudományi tanulmánykötet foglalta össze.

2009. július 16–26. Tanító szakos hallgatónk, *Fábián Viktória* a Tajvani Világjátékokon szumó sportágban 7. helyezést ért el.

2009. augusztus 1. A TÓK főigazgatójává – majd dékánjává – nevezte ki a rektor *Mikonya György* habilitált egyetemi docenst, aki korábban a PPK dékánhelyettese volt. Megbízatása négy évre szólt.

2009. október 16. *50 éves a magyar felsőfokú tanító- és óvóképzés* címen országos rendezvényre került sor a Magyar Tudományos Akadémián. A Kar képviseletében *Hunyady Györgyné, Kelemen Elemér* és *Donáth Péter* tartott előadást.

2009. október 30. *A 3–10 éves korú gyermekek gyógytestneveléséről* rendezett konferenciát a Testnevelési Tanszék.

2009. november 23. A 2009. évi LXXI. törvény értelmében a Magyar Akkreditációs Bizottság köztestületként működik tovább.

2009. december 3. A KT ülésén *Hunyady Györgyné* beszámolt *A kora gyermekkor pedagógiája* elnevezésű neveléstudományi MA-program aktuális kérdéseiről, záróvizsga-követelményeiről.

2009. december 7. A Szenátus elfogadta az ELTE küldetésnyilatkozatát [CCCXXIX/2000. (XII.7.) sz. határozat].

2010

2010. január 21. Tanító- és Óvóképzők Országos Ének-zenei Konferenciáját rendezte meg az Ének-zenei Tanszék.

2010. február 25. A KT támogatta *Mezey Barna* rektori pályázatát.

2010. március 3. *Podráczky Judit* tanszékvezető főiskolai docens a Nemzeti Bologna Bizottság Pedagógusképzési Albizottságának ülésén tájékoztatást adott a tanító- és óvodapedagógus alapszakkal kapcsolatos tapasztalatokról.

2010. március 12. A bolognai folyamatban részt vevő országok felsőoktatásért felelős miniszterei a Budapest–Bécsi Nyilatkozatban, megerősítve a bolognai célokat, az Európai Felsőoktatási Térség (EFT, ill. EHEA) meghirdetésével hangsúlyozták az együttműködés fontos elemeit (Budapest–Vienna Declaration on the European Higher Education Area – 598640). A nyilatkozat kiemelte a mobilitás fontosságát, az 1987-ben indult Erasmus-program (87/327/EEC: Council Decision of 15 June 1987 Adopting the European Community Action Scheme for the Mobility of University Students) újabb változatának támogatását.

2010. március 18. A Vezetői értekezleten *Kálmánné Bors Irén* igazgató a Gyakorló Általános Iskola és Középiskola pedagógiai programjáról és gazdasági helyzetéről adott tájékoztatást.

2010. március 22. A Szenátus támogatta *Mezey Barna* rektori pályázatát [XXVII/2010. (III.22.) sz. határozat].

2010. március 29. A Szenátus *Donáth Péter*t az Egyetemi Habilitációs Bizottság tanácskozási jogú tagjává választotta [XLI/2010. (III. 29.) Szen.sz. hat.].

2010. április 1. *Játék és mozgás több szólamban* címmel óvodapedagógiai konferenciát rendezett a Testnevelési Tanszék.

2010. április 8. A KT megvitatta és – kritikai észrevételekkel, módosító javaslatokkal – elfogadta a Pedagogikum Központ kétéves munkájáról szóló tájékoztatót.

2010. április 19 és 23. között a Kari Projekt megrendezésére került sor, ami a nappali tagozat hallgatói számára a heti rendszerességű oktatás menetétől eltérően szervezett

korszerű tanulási formát jelent. A héten párhuzamosan folytak a Kari Napok rendezvényei, ennek részeként a Kari TDK szekcióülései.

2010. április 20-án, a kari rendezvények, valamint az ELTE jubileumi rendezvénysorozatának részeként *Beilleszkedés – környezet* címen rendezett konferenciát a Természettudományi Tanszék.

2010. április 22–23. A MAB Látogató Bizottsága tájékozódott a Karon.

2010. május 6. A KT jóváhagyta az alapképzési szakok képzési tervének értékeléséből következő tantervi revízió feladatait, ami az alapszakok alacsony normatív támogatásának következménye és permanens gazdasági feszültségek forrása, a Pedagogikum Központtól kapott támogatás csak elodázza a megoldást.

2010. május 10. Megalakult a *Nemzeti Erőforrás Minisztériuma*.

2010. június 4. *Az alsó tagozatos testnevelés megújításá*ról rendezett konferenciát a Testnevelési Tanszék.

2010. június 10. Rektori utasítás jelent meg az ELTE Kutatóegyetemi-pályázati Projektiroda létrehozásáról és a pályázati ügyrendről [10/2010. (VI.10.) Szen. sz. hat.].

2010. június 28. A Szenátus a Pedagogikum Központ beszámolóját – a három kar tanácsainak véleményeire is tekintettel – elfogadta, ugyanakkor a működési problémák megoldását szorgalmazta [CCXXVI/2010. (VI.28.) Szen. sz. hat.].

2010. június 28. A Szenátus döntött a korábban nyilvántartásba vett *Angol nyelv az óvodában; A nem szakrendszerű oktatás módszertana; Angol nyelvű baby-sitter és gyermekfelügyelő; Az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének korszerű módszerei; Egységes óvoda-bölcsődei csoport vezetésére felkészítő; Élményt nyújtó környezeti fenntarthatóságra nevelés. Környezeti nevelő óvodapedagógus; Német nemzetiségi tanító; Német nyelvű baby-sitter és gyermekfelügyelő; Óvodapedagógusi, tanítói gyógytestnevelés; Szabadidő, sport-szervező óvodapedagógusi, tanítói. Német nemzetiségi óvodapedagógus; Játékmentor* szakirányú továbbképzési szakok oklevél-minősítési szabályzatának jóváhagyásáról [CCLV/2010. (VI. 28.) Szen. sz. hat.]

2010. augusztus 1. Rektori utasítás az egyetemi vezetés szerkezetéről, a vezetői hatáskörökről és munkamegosztásról [13/2010. (VIII.1.) sz.].

2010. augusztus 30. A MAB Látogató Bizottsága – az intézményi akkreditációs eljárás keretében – 2015. december 31-i határidővel „A" minősítést javasolt a Kar számára [2010/9/V. sz. MAB határozat].

2010. szeptember 1-től indult az *Európai Léptékkel a Tudásért* című összegyetemi TÁMOP-pályázat a kutatóegyetemi rangot elnyert ELTE-n. Ennek keretében *Podráczky Judit* vezetésével a *Képzők továbbképzése* című, Tihanyiné Hős Ágnes vezetésével, Csányi Tamás részvételével a *3–7 éves korú gyermekek egészségfejlesztése – viselkedési faktorok longitudinális vizsgálata* című, Márkus Éva vezetésével *Az etnikai-kulturális identitásfejlesztés európai távlatai* című és Mészárosné Darvay Sarolta vezetésével az *Egészségtudatos magatartásformálás gyermekkorban* című programok valósultak meg a Karon.

2010. október 7. A VÉ döntött a 2011. tavaszi Projekthét előkészítéséről, tartalmáról és szervezéséről.

2010. november 12. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a kari Tudományos Bizottság és a Társadalomtudományi Tanszék *Korok, kihívások, valamint a tanító- és óvóképzés a 19–21. századi Magyarországon* címmel rendezett konferenciát.

2010. december 6. A Szenátus elfogadta a *Tanító alapképzési szak műveltségterületi részismereti képzés* indítási kérelmét az informatika, az angol, a matematika, a magyar nyelv és irodalom, valamint a természetismeret részismeretei műveltségi területein [CCCXV/2010. (XII.6.) Szen. sz. hat.].

2010. december 6. A Szenátus tudomásul vette a Pedagogikum Központ kétéves munkáját értékelő kari beszámolókat, valamint a Vezető Testület beszámolóját. Felkérte a Vezető Testületet, hogy a júniusban jelzett működési problémák megoldására készítsen közösen kiérlelt és konszenzussal elfogadott megoldási javaslatokat [CCCXIII/2010. (XII.6.) sz. határozat].

2011

2011. január 1-től *Tihanyiné Hős Ágnes* tanszékvezető főiskolai tanár tölti be a Kar tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettesi tisztét a nyugállományba vonult *Véghelyi Józsefné* utódjaként.

2011. január 14. Kormányhatározat jelent meg az Európai Képesítési Keretrendszernek megfelelő Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről [1004/2011. (I.14.) sz.].

2011. január 27. Országos Zenepedagógiai Konferenciát szervezett a tanító- és óvóképzés számára az Ének-zenei Tanszék.

2011. február 22. Kormányrendelet jelent meg az újjáalakult MAB és a Felsőoktatási Fejlesztési Tanács működésének szabályozásáról [19/2012. (II.22.) sz.].

2011. március 31. Az ELTE TÓK Tudományos Diákköri Tanácsa *Lehmann Miklós* főiskolai adjunktust választotta meg elnökké.

2011. április 8. a Matematika Tanszék konferenciát szervezett *Matematikai komplex fejlesztés és mérés az 1–6. osztályban* címmel.

2011. április 12. *100 év a budai képző épületében. Tanító- és óvodapedagógus képzés a középfoktól az egyetemi oktatásig* címmel tudományos konferenciát rendeztek a Karon. A konferencia előadói: *Hunyady Györgyné, Podráczky Judit, Kelemen Elemér, Mikonya György* és *Donáth Péter* voltak. Megnyílt a *Bollókné Panyik Ilona* főiskolai tanár irányításával korábban készült, az évfordulóra felújított első emeleti intézménytörténeti kiállítás.

2011. április 29–30. A Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék rendezésében került sor a felsőoktatási intézmények Kazinczy Ferencről elnevezett Szép Magyar Beszéd versenyének 39. országos döntőjére.

2011. május 5. A KT – az Intézkedési tervben foglalt megszorítások figyelembevételével – elfogadta a Kar 2011. évi költségvetését.

2011. május 19. *Kortárs képzőművészet – képzőművészeti nevelés. Kortárs művek a vizuális nevelésben* címmel rendezett konferenciát a Vizuális Nevelési Tanszék.

2011. június 3. A Testnevelési Tanszék által szervezett konferencia témája az *alsó tagozatos testnevelés* megújítása.

2011. július 7. Új rendelet jelent meg a hallgatói hitelrendszerről (diákhitel 2.), amely bővítette a támogatások lehetőségét [114/2011. (VII.7.). sz. Korm. rendelet].

2011. október 10. A Szenátus támogatja közösségi tér kialakítását a TÓK-on a hallgatók számára. (A kötet lezárásáig nem valósult meg.)

2011. november 7. Az ELTE Szenátusa – a KT szeptember 15-i állásfoglalását megerősítve – határozott a Kar angol és német nyelvű elnevezésének megváltoztatásáról [CCXVIII/2011. (X.7.) sz.] (angol: Eötvös Loránd University Faculty of Primary and Pre-School Education; német: Eötvös Loránd Universität Fakultät für Erzieher- und Grundschullehrerbildung).

2011. november 10. A Neveléstudományi Tanszék által szervezett tudománynapi konferencia témája: *A kisgyermekkori nevelés, oktatás és iskolafejlesztés nemzetközi tapasztalatai.*

2011. december 6. Rektori körlevél jelent meg a felsőoktatás állami támogatásának 2012. évi várható csökkenéséről és a további megszorítások, elsősorban a személyi jellegű kiadások korlátozásának szükségességéről [8/2011. (XII.6.) sz.].

2011. december 9. TÁMOP–konferencia: az *Európai Léptékkel a Tudásért* összegyetemi pályázatnak a Pedagogikum által irányított *Az élethosszig tartó tanulás társadalmi folyamatai és biopszichoszociális háttere* című kutatóegyetemi alprojektjéről kari oktatók részvételével szakmai konferencia zajlott a PPK-n. Az eredményeket a *Kraiciné Szokoly Mária*, *Perjés István* és *Pápai Adrienn* szerkesztésében, az ELTE Eötvös Kiadó gondozásában 2013-ban megjelent beszámoló mutatja be.

2011. december 12. A Szenátus elfogadta – *Oláh Attila* dékán (PPK), vezetőtestületi elnök előterjesztésében – a Pedagogikum beszámolóját, valamint módosította a PK Szervezeti és Működési Szabályzatát [CCXLI és CCXLII/2011. (XII.12.) sz. határozat].

2011. december 29. Az Országgyűlés elfogadta a *Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény*t. A törvény 8. § (2) cikkelye előírja, hogy a gyermek köteles harmadik életévének szeptemberi első napjától iskolába lépéséig óvodai nevelésben részt venni, a rendelkezés 2015. szeptember elsejétől lépett életbe.

2011. december 30. Az Országgyűlés elfogadta a *Nemzeti felsőoktatásról* szóló *2011. évi CCIV. törvény*t, rendelkezései 2012. szeptember 1-jén léptek hatályba.

2012

2012. január 12. A KT megtárgyalta a tanító és az óvó alapképzést érintő 2012. évi „párhuzamos", akkreditáció előkészítését.

2012. január 20. Rektori utasítás jelent meg az ELTE gazdasági egyensúlyának megőrzése érdekében hozott intézkedésekről [4/2012. (I.20.) sz.].

2012. február 9. A KT elfogadta a tanító és az óvodapedagógus alapszak akkreditációs önértékelési dokumentumait (Hat. sz: 2011/2012-12.sz. és 13. sz.).

2012. február 9. A KT munkaanyagként elfogadta az ELTE Intézményfejlesztési tervéhez elkészített kari Intézményfejlesztési tervet (Hat. sz. 2011/2012-14.sz.).

2012. március 1. Az *Európai Léptékkel a Tudásért, ELTE* pályázatnak a Pedagogikum által elért eredményeit bemutató konferenciát tartottak a résztvevők a Kazinczy utcában.

2012. március 22. A KT *Mikonya György* előterjesztését támogatva határozott a Karon folyó tudományos kutatások, fejlesztések, pályázatok koordinálására szolgáló Kisgyermeknevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium létesítéséről.

2012. április 11. A MAB Látogató Bizottsága elégedettségét fejezte ki a tanító, illetve óvodapedagógus alapképzés tapasztalataival, eredményével kapcsolatban.

2012. április 12. A Karon *Bálványos Huba Vizuális Nevelési Galériá*t hoztak létre, a névadó munkássága előtt emlékkiállítással tisztelegtek munkatársai.

2012. április 26. A KT elfogadta az alapképzések óra- és vizsgatervi hálójának a gazdasági megszorításokkal összefüggő, kényszerű módosítását (óraszámcsökkentés, összevonások, a szabadon választott kínálat módosítása stb., mindezt növekvő hallgatói létszám és csökkenő támogatás mellett).

2012. május 3. A Karon „dékáni disputa": nyílt fórum tárgyalta meg a Kar oktatását, kutatását, pályázatait tartalmazó középtávú stratégiai fejlesztési tervét.

2012. május 9. A PPK Neveléstudományi Doktori Iskolája elfogadta a doktori képzés moduláris szerkezetét, és a 2009-től folyó egyeztetéseket követően befogadta a *Mikonya György* vezetésével karunk oktatói által kidolgozott *Kora Gyermekkor Pedagógiája* modult.

2012. május 11. *A kortárs gyermekirodalom*ról rendezett konferenciát a Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék.

2012. május 21. Az ELTE Szenátusa jóváhagyta a *Kisgyermeknevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium* létrehozását a TÓK-on [CII/2012. (V.21.) sz.].

2012. augusztus 9. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 39. § (1) bekezdése alapján Kormányhatározat írja elő felsőoktatási intézmények, közöttük az ELTE költségvetési ellenőrzését ellátó, a Magyar Államkincstár által kiküldött főfelügyelők, felügyelők kirendelését [1290/2012. (VIII.9.) sz.].

2012. augusztus 24. Kormányrendelet a felsőfokú szakképzés helyébe lépő, az új törvénynek megfelelő felsőoktatási szakképzésről, valamint a szakmai gyakorlatok szabályozásáról [230/2012. (VIII:24.) sz.].

2012. szeptember 1-től *Lénárd András* vezetésével Digitális Pedagógiai Csoportként működik az oktatási feladatokat ellátó részegység.

2012. október 4. Kormányrendelet jelent meg a tanárképzés rendszerének átalakításáról, valamint a szakosodás rendjéről [283/2012. (X.4.) sz.].

2012. november 5. Az Egyetem költségvetését 2011-ben 2,1 milliárd Ft-os elvonás sújtotta, 2012-ben 600 millió Ft-tal tovább csökkent az állami támogatás, amit a 1424/2012. (X.8.) Korm. határozat 1. pontja alapján elrendelt zárolás tovább súlyosbított, ezeket tekintetbe véve az egyetemen intézkedési tervet kellett készíteni [CCV/2012. (XI. 5.) Szen. sz. hat.].

2012. november 5. A Szenátus jóváhagyta az *Erkölcstan és viselkedéskultúra* szakirányú továbbképzés létesítési és indítási dokumentumát [CCXI/2012. (XI.5.) Szen. sz. hat.].

2012. november 8. az ÓTE rendkívüli közgyűlése *Szarka Júlia* főiskolai docenst választotta az egyesület titkárává.

2012. november 15. Elindult a 2002 és 2004 között bevezetett első, elektronikus tanulmányi rendszert, az ETR-t felváltó *Neptun* Egységes Tanulmányi Rendszer az Egyetemen.

2012. november 19. Újabb rektori utasítás jelent meg „az ELTE gazdasági egyensúlyának érdekében szükséges intézkedésekről" a Szenátus november 5-i határozata nyomán [15/2012. (XI.19.) sz. utasítás].

2012. november 22. Egész napos rendezvény keretében került sor a határon túli magyar nyelvű tanítóképzők képviselőinek fogadására.

2012. november 25. Megjelent a *39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet a felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről.*

2012. november 29. A KT az új törvényi keretek között is fenntartotta a hallgatók egyharmad arányú képviseletét a Kari Tanácsban.

2012. december 17. A Szenátus határozott a *Szociális és ifjúsági munka felsőoktatási szakképzés*ének a Karon történő indításáról, azonban a MAB az indítást nem engedélyezte, az elvárt módosítást követő MAB-engedély csak a 2014-es pótfelvételi eljárásban való részvételt tette lehetővé [CCXII/2012. (XII. 17.) Szen. sz. hat.].

2012. december 17. A Szenátus a veszteséges működés miatt az ELTE Gyakorló Általános Iskola és Középiskola átalakításáról határozott, az alternatívák között felvetve az intézmény végleges és teljes megszüntetésének lehetőségét is [CCXLIII/2012. (XII. 17.) Szen. sz. hat.].

2012. december 14. *Balázs Ervin* MAB elnök levélben tájékoztatta az ELTE rektorát a MAB-plénum 2012/10/IX. főszámú, a TÓK-on lefolytatott párhuzamos akkreditációs eljárás jelentéseit elfogadó határozatáról, mely szerint mind a tanító, mind az óvodapedagógus alapszak egyaránt „A" minősítésű és „a feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén" 2017. december 31-ig akkreditálható.

2012. december 21. Kormányhatározat a magyar felsőoktatás megújításáról, ami a finanszírozási problémák enyhítését helyezte kilátásba [1668/2012. (XII.21.) sz.].

2013

2013. január 1-jétől indult a TÁMOP 4.1.2.13. projektje, amelynek célja az óvodapedagógus- és tanítóképzés tartalmi és módszertani megújítása (tantervek, módszertani segédanyagok).

2013. január 24. A TÓK-on rendezték a tanító- és óvóképző intézmények *Országos Zenepedagógiai Konferenciáj*át.

2013. február 4. Az ELTE Pedagogikum Központ irányítása alatt működő Gyakorló Általános Iskola és Középiskola működési deficitjének megoldási alternatíváit – sajtóvisszhangot keltő vitákat követően – jóváhagyta a Szenátus [LIII/2013. (II.4.) Szen. sz. hat.].

2013. február 7. Kiemelt felsőoktatási intézmény lett az ELTE a Kormányhatározat szerint [1047/2013. (III.7.) sz.].

2013. február 14. A tanító- és óvóképzők Dékáni Kollégiumának budapesti ülésén két évre *Mikonya György* dékánt választották elnöknek. A testület elbúcsúztatta a nyugdíjba vonuló *Szövényi Zsolt* minisztériumi főosztályvezetőt, a hazai tanítóképzés elismert támogatóját.

2013. március 18. Szenátusi állásfoglalás az ELTE polgárainak morális közösségéről [LXX/2013. (III.18.) Szen. sz. hat.].

2013. április 15. Szenátusi határozat döntött az ELTE Gyakorló Általános Iskola és Középiskola középiskolai feladatellátásának megszüntetéséről, a diákok más iskolákba történő áthelyezéséről. A határozat szerint az 1–4. osztályosok korábbi helyükön, a Karhoz épített iskolában, az 5–8. osztályosok az átvett iskola Beethoven utcai oldalról megközelíthető épületében tanulhatnak tovább, a Kiss János altábornagy utca 31. sz. épület – kiürítve – visszakerül az önkormányzat használatába [CXII/2013. (IV.15.) Szen. sz. hat.].

2013. április 22. Újabb rektori utasítás jelent meg az ELTE gazdasági egyensúlyának megőrzése érdekében szükséges intézkedésekről [5/2013. (IV.22.) sz.].

2013. május 16. A Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék a Kari Könyvtárral közösen vendégül látta Kányádi Sándor költőt.

2013. május 24. Az ÓTE Idegennyelvi Tagozata és a TÓK Idegennyelvi és Irodalmi Tanszéke nemzetközi konferenciát szervezett *A korai (óvodai) kétnyelvű fejlesztés*ről.

2013. május 31. A Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék szervezésében *Anyanyelv – olvasás – irodalom* címmel Nemzetközi Olvasási Konferenciára került sor a Karon.

2013. június 13. A KT elfogadta a *Művészeti nevelés* mesterszak létesítésének és indításának dokumentumait.

2013. július 1. A Szenátus döntött egyes doktori iskolák– közöttük a PPK Neveléstudományi Doktori Iskolája – programjának módosításáról, a módosítás eredményként a *Kora Gyermekkor Pedagógiája* modul bekerült a programba [CCLV/2013. (VII. 1.) Szen. sz. hat.].

2013. július 1. A Szenátus döntött a *Művészeti nevelé*s mesterképzési szak létesítésének és indításának jóváhagyásáról a Tanító- és Óvóképző Kar gondozásában [CCLXIII/2013. (VII. 1.) Szen. sz. hat.].

2013. július 1-jével indult az *Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért* című TÁMOP 4.1.2.B2.-13/1-2013/0007. számú projekt.

2013. november 1. A *Digitális Pedagógiai Csoport*, továbbra is *Lénárd András* vezetésével, a Neveléstudományi Tanszékhez került.

2013. november 11. A Szenátus bejegyezte a név(vissza)változást: az ELTE Gyakorló Általános Iskola nevet, a korábbi elnevezést törölve [CCXCV/2013. (XI.11.) Szen. sz. hat.].

2013. november 13. Csíkvári Gábor *Szövedékek* címmel megjelent első regényét mutatja be Csokonai-Illés Sándor és a szerző a Kar Könyvtárában.

***2013.* november 14.** A kreativitás, alkotókedv számára, hagyományteremtő kezdeményezésként fórumot biztosító *Tehetségnap*ot rendezett a Társadalomtudományi Tanszék és a Neveléstudományi Tanszék.

2013. november 28. *Újabb kutatási irányok, eredmények az ELTE TÓK-on* címmel kari konferenciára került sor a Magyar Tudomány ünnepe alkalmából.

2013. november 21–23. A Természettudományi Tanszék *Fenntartható fejlődés a Kárpát-medencében* címmel nemzetközi konferenciát rendezett.

2014

2014. január 23. Az Ének-zenei Tanszék Zenepedagógiai Konferenciát szervezett *Síppal, dobbal – a magyar zenei nevelés hagyományai és a hangszerek* címmel.

2014. március 6. A KT egyhangúlag támogatta *Mezey Barna* egyetemi tanár (ÁJTK) rektori pályázatát.

2014. március 6. A gazdasági egyensúly fenntartása érdekében a Kar megszüntette a nappali óvodapedagógus, valamint a nappali tanító szakos hallgatók nyolc-, illetve tízhetes összefüggő gyakorlatát vezető pedagógusok munkájának – hét éve változatlan, nagyon csekély – díjazását.

2014. március 24. Az ELTE Szenátusa is támogatta *Mezey Barna* rektori pályázatát.

2014. március 31. A Szenátus határozott a Pedagogikum Központ SzMSz-ének módosításáról [XXXVI/2014. (III.31.) Szen. sz. hat.].

2014. április 3. Az ELTE Gyakorló Általános Iskolájának igazgatója, *Mesterházy Ferenc* tájékoztatta a Kari Tanácsot az iskola helyzetéről. Nagyra értékelte a kari együttműködést és támogatást.

2014. április 28. A Szenátus döntött arról, hogy az ELTE Gyakorló Általános Iskola felveszi Gyertyánffy István nevét, így hivatalos neve: *ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola* [XLVI/2014. (IV.28.) Szen. sz. hat.].

2014. május 9–10. *Gondolod, hogy egyre megy?* című konferenciával emlékezett *Radnainé Szendrei Júliára* a Matematika Tanszék.

2014. május 29-én indult az „Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért" című TÁMOP 4.2.1. B. 2.-13/1-2013-0007 számú pályázat, amelyben karunk *F. Lassú Zsuzsa* vezetésével a *Kora gyermekkori nevelés és tanítóképzés* című alprojekttel vett részt. A nyitókonferenciát az ELTE PPK-n az ELTE konzorciumi partnerével, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel, valamint az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézettel közösen rendezték meg.

2014. július 24. Hatályba lépett az Nemzeti Felsőoktatási Törvény módosítása, ami előírta és szabályozta a kancellár jogintézményét.

2014. augusztus 1. *Mezey Barna* egyetemi tanár (ÁJK) megkezdte következő rektori ciklusát az Egyetemen.

2014. szeptember 1-től a TÓK oktatási ügyekért felelős dékánhelyettesévé *Turmezeyné Heller Erika* habilitált egyetemi docenst nevezték ki.

2014 szeptemberétől hosszú engedélyeztetési eljárást követően a *Szociális és ifjúsági munka felsőoktatási szakképzés ifjúságsegítő* szakirányán felsőoktatási szakképzés indult a karon.

2014. november 20–21. A Kar *Gyermekkultúra Konferenciát* szervezett, annak részeként állandó kiállítás nyílt a képző épületében.

2014. december 1. A Szenátus határozott az ELTE egyesített stratégiai adatbázisának létesítéséről „az intézményi döntéseket megalapozó adatok pontos és egységes kezelése érdekében" [XXLI/2014. (VI.30.) sz. határozat].

2015

2015. január 1. Az ELTE-n is életbe lépett a kancellári rendszer. A Kancellária vezetője *Scheuer Gyula.*

2015. január 29. Az Ének-zenei Tanszék zenepedagógiai konferenciát szervezett *Forrai Katalin* emlékére.

2015. február 18. *Scheuer Gyula* kancellár látogatást tett a Karon.

2015. március 10–12. Felkereste a Kart a MAB Látogató Bizottsága.

2015. március 20. *A német nemzetiségi gyermekirodalom*ról rendezett konferenciát az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék.

2015. március 23. Az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzatának változása leírja a Kancellária szervezetét, hatáskörét [XL/2015. (III. 23.) Szen. sz. hat.].

2015. április 15. Kancellári utasítás a Kancellária ügyrendjéről [6/2015. (IV.15.) sz.]. A kancellár feladata az egyetem gazdasági, igazgatási, közbeszerzési és műszaki üzemeltetési folyamatainak irányítása, koordinálása és ellenőrzése. A kancellár a fentiekben az egyetem vezetőjeként jár el.

2015. április 15. Rektori utasítás a kari szervezetbe tartozó oktatási-kutatási szervezeti egységek közalkalmazottai feletti, a rektort megillető munkáltatói jogkörök gyakorlásának rendjéről [1/2015. (IV.15.) sz.].

2015. április 21. *Nyíri Milán* tanító szakos hallgató a Magyar Egyetemi és Főiskolai Országos Bajnokságon szabadfogású birkózásban, saját súlycsoportjában harmadszor nyert első helyezést.

2015. június 5. *Jó gyakorlatok a korai nyelvpedagógus-képzésben. Oktatás, fejlesztés, kutatás* címen rendezett országos szakmai konferenciát az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék.

2015. június 9. Kormányrendelet jelent meg a felsőoktatásban 2016-tól szerezhető képesítések jegyzékéről és az új az képzések létesítésének rendjéről [139/2015. (VI.9.) sz. Kormányrendelet].

2015. június 22–23. Az *Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért* című projekt *Kora gyermekkori nevelés és tanítóképzés* című alprojektje *Gyengéd átmenetek. A családi és az intézményes nevelés fordulópontjainak támogatása* címmel, a Kaposvári Egyetemmel, a Pécsi és Szegedi Tudományegyetemekkel, valamint a Nyugatmagyarországi Egyetemmel együttműködésben országos tudományos konferenciát rendezett.

2015. június 29. A Szenátus elfogadta az ELTE erőszak-megelőzési koncepcióját [CXXXIV/2015. (VI.29.) Szen. sz. hat.].

2015. július 2. A MAB 2015/7/VII/2. sz. határozata 2020. december 31-i hatállyal fenntartja az ELTE – és részeként a TÓK – akkreditációját.

2015. szeptember 1-jétől lépett hatályba a Nemzeti Felsőoktatási Törvény módosítása, ami egyebek között újraszabályozta az oktatói és hallgatói jogokat és követelményeket.

2015. szeptember 15. A MAB 2015/7/VII/2. sz. határozata az Eötvös Loránd Tudományegyetem intézményakkreditációjáról jóváhagyta az ELTE működését, 2020. december 30-ig.

2015. szeptember 28. Rektori utasítás jelent meg, ami előírja minden oktatói-kutatói munkakört betöltő közalkalmazott számára a kötelező adatfeltöltést [6/2015. (IX.28.) sz.].

2015. október 9-én tartotta zárókonferenciáját az *Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért* című TÁMOP 4.2.1.B. 2.-13/1-2013-0007 számú pályázat.

2015. december 14. A Szenátus határozott a Pedagogikum Központ megszüntetéséről: „Tekintettel a Nemzeti Felsőoktatási Törvény által a kancellári hatáskörbe utalt feladatoknak a Kancellária szintjén központosított ellátására, a Pedagogikum Központ további fenntartását a vezetés nem tartja indokoltnak." Az egyetemi központ és a karok közé ékelt hivatali apparátus megszűntével az oktatásszervezési, tanulmányi, adminisztratív, gazdasági, pályázati, szolgáltató és munkaügyi feladatok ellátását ismét a karok intézték – az Egyetem irányításával [CXCVIII/2015. (XII.14.) Szen. sz.hat.].

2015. december 14. A Szenátus határozott a Digitális Pedagógiai Tanszék létrehozásáról a TÓK-on 2016. január elsejétől [CCXII/2015. (XII.14.) sz. határozat]. Tanszékvezető: *Lénárd András*.

2016

2016. január 20. A Karon Waldorf-témanap megrendezésére került sor.

2016. január 21. A KT módosító észrevételekkel támogatta az ELTE Intézményfejlesztési tervét. A feladatok között kiemelte a pedagógusképzés teljes vertikumának fenntartását, fejlesztését.

2016. január 26. Átmeneti intézkedések bevezetéséről rendelkezett a kancellár a 2016. év indításának gazdasági teendőivel kapcsolatban [3/2016. (I.26.) sz.].

2016. január 28. *Kultúrák találkozása és Bartók* címmel rendezett országos zenepedagógiai konferenciát az Ének-zenei Tanszék.

2016. március 7. A Szenátus ellenszavazat nélkül elfogadta az ELTE Intézményfejlesztési tervét [XXX/2016. (III.7.) sz.hat.].

2016. március 8. A *Multicultural Early Childhood Education* címmel kiírt, négyéves futamidejű Erasmus+ pályázatot öt külföldi és egy hazai partnerintézménnyel együtt a TÓK nyerte el.

2016. március 18. *A német nemzetiségi gyermekirodalom*ról rendezett konferenciát az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék.

2016. március 21. A Szenátus jóváhagyta az óvodapedagógus alapképzési szak angol–magyar kétnyelvi nevelés, óvoda-iskola átmenet, kisgyermekkori nevelés, sokszínűség és befogadás, fenntarthatóságra nevelés, komplex motorikus fejlesztés specializációit a TÓK gondozásában [XLV/2016. (III. 21.) Szen. sz. hat.].

2016. március 21. A Szenátus határozott az Egyetemi Doktori Szabályzat Pedagógiai és Pszichológiai Karra vonatkozó melléklete módosításáról, aminek része az angol nyelvű neveléstudományi doktori programnak a mellékletbe való felvétele [XL/2016. (III. 21.), valamint XLI/2016. (III. 21.) és XLII/2016. (III. 21.) Szen. sz. hat.].

2016. április 8. *Az óvodai vizuális nevelés aktuális kérdéseiről* rendezett konferenciát a Bálványos Huba Vizuális Módszertani Műhely.

2016. április 15. *Mindennapos éneklés* címmel közösen rendezett országos konferenciát az Ének-zenei Tanszék és a KÓTA.

2016. április 20. A tanító- és óvóképző intézmények hallgatóinak részvételével országos IKT-alkalmazási versenyt hirdetett a Digitális Pedagógiai Tanszék.

2016. május 23. A Szenátus jóváhagyta a Tanító- és Óvóképző Kar szakirányú továbbképzéseinek a CCXXXIII/2015. (XII. 14.) Szen. sz. határozattal feltételesen jóváhagyott tanterveit [LXXX/2016. (V. 23.) Szen. sz. hat.].

2016. június 1. *Gondolkodni – más – hogy?* címmel multidiszciplináris konferenciát rendezett a gyermekkori gondolkodásfejlesztés elméleti és gyakorlati kérdéseiről a Társadalomtudományi Tanszék.

2016. június 23. Kutatócsoport alakult a budai tanítóképzés 2019-ben esedékes 150. évfordulójának előkészítésére.

2016. augusztus 5. Megjelent az EMMI-rendelet a 139/2015. Kormányrendeletben felsorolt szakképzések, alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanárképzés közös és speciális követelményeiről. A rendelet előkészítésében közreműködött a kar több oktatója [18/2016. (VIII.5.) sz.].

2016. augusztus 31. Megjelent a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 266/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet.

2016-ban a nyári felvételi eljárásban – a bölcsődei munkakörökre vonatkozó szakképzettségi előírások változása miatt – nyolcszoros volt a túljelentkezés a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszakon.

2016. szeptember 1-jétől a TÓK tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettesi tisztségét *Márkus Éva* tanszékvezető, habilitált egyetemi docens tölti be.

2016. szeptember 7. A Karon megtartott dékáni szakmai nap témája *A digitális technológia*.

2016. szeptember 26. *Márkus Évá*t az ELTE Tudományos Tanácsa tagjává választották [CXCIX/2016. (IX. 26.) Szen. sz. hat.].

2016. október 20. A KT – módosító észrevételekkel – támogatta az ELTE Minőségfejlesztési Programját és a Minőségügyi Kézikönyvet, valamint az egyetem ALUMNI Szabályzatát.

2016. október 24. Az ELTE Szenátusa a fenti szabályzatokat elfogadta [CCXXIV, CCXXV, CCXXVI/2016. (X.24.) sz. határozatok].

2016. október 24. A Szenátus határozott a *Művészettel nevelés* szakirányú továbbképzési szak létesítéséről és indításáról a TÓK-on [CCXXXIII/2016. (X. 24.) Szen. sz. hat.].

2016. november 25. *Gyermekfilozófia és nevelésfilozófia* címen rendezett konferenciát a Társadalomtudományi Tanszék.

2016. december 1. A KT az Egyetem megújuló Szenátusába – a hivatalból delegált dékán mellett – a kari vezető oktatók közül *F. Lassú Zsuzsa* egyetemi docenst, a nem vezető oktatók közül *Trentinné Benkő Éva* adjunktust delegálta.

2016. december 1. A KT támogatta a TÓK oktatóinak az MTA pályázaton nyertes TANTUSZ (Tanuld, Tanítsd, Tudd!) egészségnevelési programban való részvételét.

2017

2017. január 1. *Csíkos Csaba* egyetemi docens ideiglenes megbízást kapott az oktatásért felelős dékánhelyettesi feladat ellátására.

2017. január 16. Az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzata módosult a szombathelyi integráció következtében [V/2017. (I. 16.) Szen. sz. hat.].

2017. január 25. Országos zenepedagógiai konferenciát szervezett az Ének-zenei Tanszék *Kodály és a XXI. század. Zeneiség a digitalizált világban* címmel.

2017. január 31. Az Országos Programfejlesztési Bizottság áttekintette a tanító és óvodapedagógus alapképzési szakok új képzési és kimeneti követelményeihez kapcsolódó tantervkészítési feladatokat.

2017. március 30. A KT elfogadásra javasolta a csecsemő- és kisgyermeknevelő, valamint a tanító és az óvodapedagógus alapszak nappali és levelező tagozatának tantervi hálóit; valamint a Rajz- és vizuáliskultúra-tanárszak tantervi hálóját; elfogadta továbbá a Kisgyermekkori művészeti nevelés MA-szak engedélyeztetési kérelmének anyagát.

2017. április 1. Felújítás kezdődött: épületszigetelés, nyílászárók cseréje, kazáncsere, a radiátorok szelepcseréje, napkollektor felszerelése. A felújítás a tervek szerint augusztus 31-én fejeződik be.

2017. április 6. A KT támogatta *Borhy László* akadémikus, egyetemi tanár (BTK) rektori pályázatát.

2017. április 6. A KT elfogadta az alapszakok nappali és levelező tagozatainak mintatanterveit; továbbá elfogadta a kari SzMSz-nek a kari habitusvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseit. Határozatok száma: 2016/17-28; 2016/17-29; 2016/17-30; 2016/17-31.

2017. április 24. A Szenátus támogatta *Borhy László* rektori pályázatát.

2017. május 1. A Kar ismét sikeres *Tehetségnap*ot rendezett.

2017. május 12. A Neveléstudományi Tanszék ismét megrendezte az *Együttélés – együttműködés* programját.

2017. május 12. *Mindennapos éneklés* címmel rendezett országos konferenciát az Ének-zenei Tanszék.

2017. május 15. Karunk adott otthont az EU Erasmus+ Stratégiai Partnerség „Tanuljunk Egymástól a Korai Inklúzióról!" találkozójának. A projekt hét ország együttműködése

keretében 2015. október 1. és 2018. március 30. között folytatja munkáját, célja a fogyatékkal élő kisgyermekekkel való munka támogatásának közös fejlesztése, tapasztalatcsere.

2017. május 17. *Gondolkodni – más – hogy?* címmel a kisgyermekkori gondolkodásról rendezett másodízben konferenciát a Társadalomtudományi Tanszék.

2017. május 29. A Szenátus határozott a gazdaságtudományi oktatási-kutatási terület fejlesztéséről az Eötvös Loránd Tudományegyetemen [XCIII/2017. (V. 29.) Szen. sz. határozat].

2017. június 15. A KT döntése alapján a Kar is bekapcsolódik az ELTE Kárpát-medencei Nyári Egyetem programjába, ezen a nyáron a kisgyermekkori művészeti nevelésről tartanak előadásokat, foglalkozásokat kari oktatók.

2017. szeptember 29. A *Kutatók éjszakája* program intézményi tematikája: „Sokszínűség az ELTE TÓK kutatásaiban: gyermeknevelés – robotika – egészséges életmódra nevelés – művészeti nevelés."

2017. október 19. A KT elfogadta a szlovák, a szlovén és a horvát nemzetiségi tanítói szakirány-indítás kérelmére vonatkozó előterjesztést, valamint a kari SzMSz módosításának előterjesztését, kiemelve a főiskolai tanári kinevezés kari lehetőségét.

2017. november 7. Az Egyetem Etikai Bizottsága által elmarasztalt, ezért távozó dékán helyett *Márkus Éva* habilitált egyetemi docens, a Kar tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettese kapott egy évre szóló dékáni megbízást. A tudományos és nemzetközi ügyek dékánhelyettesi feladatait *F. Lassú Zsuzsa* habilitált egyetemi docens veszi át.

2017. november 13. A Szenátus elfogadta az ELTE Közalkalmazotti Szabályzatát [CCLIX/2017. (XI.13.) sz. határozat].

2017. november 16. A KT mint szenátusi tagválasztó közgyűlés *Márkus Éva* mb. dékánt delegálta az ELTE Szenátusába, mivel az előző dékán megbízása – felmentése okán – megszűnt. A KT – a TÓK jó hírnevének visszaállítása érdekében – nyilvános és egyértelmű nyilatkozatban fejtette ki álláspontját a Kart érintő súlyos etikai kérdésben.

2017. november 23. A Kar tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettesi tisztségére *F. Lassú Zsuzsa* habilitált egyetemi docens kapott megbízást.

2017. november 30. *Gyermekfilozófia* címen rendezett műhelykonferenciát a Társadalomtudományi Tanszék.

2017 decemberében a *HVG* és a *Figyelő* is megjelentette az aktuális *évi felsőoktatási rangsort,* ami szerint a TÓK első helyen áll a tanító- és óvodapedagógus-képzést folytató hazai karok között.

2017. december 5. Borhy László rektor elismerő oklevelet adott át a 29. Nyári Universiadén ritmikus gimnasztika sportágban elért eredményükért *Fibecz Alexandra Györgyi* és *Szekeres Eszter* TÓK-os hallgatóknak.

2018

2018. január 25. *Zenés ötletek* címen szervezett országos zenepedagógiai konferenciát az Ének-zenei Tanszék.

2018. február 7. A KT kiegészítő javaslatokkal elfogadta az ELTE SzMSz módosításának koncepcióját. A javaslatok az egyes, foglalkoztatással kapcsolatos kérdések szabályozására, így például a mestertanári munkakörre, a posztdoktori foglalkoztatásra, az adjunktusok alkotói szabadságának bevezetésére irányultak.

2018. február 7. A KT jóváhagyta a neveléstudomány előírásaira alapozott, új szakdolgozati útmutatót.

2018. február 12. A Szenátus jóváhagyta a tanító alapképzési szak szlovák, horvát és szlovén nemzetiségi szakirányának nappali és levelező munkarendben történő budapesti és szombathelyi indítását a TÓK gondozásában [XLVIII/2018. (II.12.) és XLVIII/2018. (II.12.), és XLIX/2018. (II.12.) Szen. sz. határozatok].

2018. február 27. A MAB 2018/2/VI/7. számú határozata megerősítette az ELTE intézmény-akkreditációs eljárását lezáró 2015/7/VII/2. sz. MAB-határozatban megállapított, ennek a vizsgálatnak az eredményéhez kötött akkreditációját, és – a feltételeknek való megfelelés esetén – fenntartja annak 2020. december 31-ig szóló hatályát. Az elnök, *Csépe Valéria* által aláírt határozat – a Látogató Bizottság megállapításaira, illetve a javaslatokkal kapcsolatos intézkedések eredményeire hivatkozva – részletesen kitér a TÓK-on folyó munka értékelésére, pozitív megítélésére.

2018. március 4. *Demokratikus nevelés – demokráciára nevelés* címmel rendezett tudományos konferenciát a Társadalomtudományi Tanszék.

2018. március 8. A KT ülésén – a testület meghívására – részt vett *Borhy László* rektor és *Darázs Lénárd* rektorhelyettes. A rektor felszólalásában értékelte a Karon folyó munkát, és támogatásáról biztosította azt. Kitért az intézmény 150. évfordulójával kapcsolatos tervekre, a rendezvények egyetemi támogatására. Tájékoztatott az Egyetem Etikai Bizottságának döntéséről, ami a korábbi dékán elbocsátását vonta maga után.

2018. március 12. A Szenátus döntött az egyes foglalkoztatással kapcsolatos kérdések újraszabályozásáról [LXII/2018. (III.12.) Szen. sz. hat.].

2018. március 22. *A mese interdiszciplináris megközelítései* címen szervezett nemzetközi tudományos konferenciát a Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék.

2018. április 5. *Márkus Éva* mb. dékán tájékoztatta a VÉ-t arról, hogy a 150. évfordulós rendezvénysorozat szervezésére operatív bizottság alakul, aminek tiszteletbeli elnöke *Hunyady Györgyné* professor emeritus, elnöke *Márkus Éva.*

2018. április 9. *Báb és animáció* címmel rendezett konferenciát A Bálványos Huba Vizuális Nevelési Kutató Műhely.

2018. április 12. Az Ének-zenei Tanszék rendezésében zajlott le – a tanító- és óvodapedagógus-képző intézmények hallgatóinak részvételével – a *IV. Országos Népdaléneklési Verseny*, amelyen a Kar hallgatója, *Horváth Éva* I. helyezést ért el.

2018. április 16. Az ELTE Szenátusa határozott a *Neveléstudomány mesterképzés Kora gyermekkor pedagógiája*, valamint *Kutató elemző, oktatásmenedzsment*, továbbá *Digitális pedagógia* specializációjának Budapesten, nappali munkarendben, angol nyelven történő indításáról a Pedagógiai és Pszichológiai Kar gondozásában. A Kora gyermekkor pedagógiája specializáció legújabb, 2017-től érvényes, magyar nyelvű tantervét és annak angol fordítását a kari oktatók *Serfőző Mónika* irányításával készítették el [XXXIV/2018. (IV. 16.) Szen. sz. hat.].

2018. április 23. Az ELTE Szenátusa – rendkívüli ülésén – elfogadta az ELTE 2017. évi költségvetésének végrehajtásáról és szakmai munkájának teljesítéséről készült beszámolót [XCIV/2018. (IV.23.) Szen. sz. hat.], valamint a 2018. évi költségvetést [XCV/2018. (IV.23.) Szen. sz. hat.].

2018. május 10. A KT egyhangúlag támogatta *Márkus Éva* egyetemi docens, mb. dékán öt évre szóló dékáni megbízását és egyetemi szenátusi tagságát.

2018. május 10. TÓK Kari Tanácsa az Oktatási Bizottság előterjesztése alapján elfogadta az újabb oklevelet adó (általános iskolai) *rajz- és vizuáliskultúra* tanári mesterképzés tantervét – ami tanítói szakképzettségre épül [TÓK KT 2017/2018-41 sz. hat.].

2018. május 11. A tehetség sajátos területeivel foglalkozott a Karon rendezett *Együttélés – Együttműködés* konferencia.

2018. június 14. A KT ülésén *Mesterházy Ferenc*, a Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola igazgatója adott tájékoztatást az iskola helyzetéről, kiválóságáról az országos felmérés eredménye alapján, valamint jövőbeli terveiről.

2018. június 14. A KT az oktatási ügyekért felelős dékánhelyettesi feladatok ellátásával – egy évi időtartamra – *Golyán Szilvia* adjunktust bízta meg. A KT támogatta *Csíkos Csaba* egyetemi docens pályázatát a tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettesi posztra. A KT *Pálfalvi Judit*ot augusztus 1-től – öt év időtartamra – megbízta a testület titkári teendőinek ellátásával.

2018. július 2. A Szenátus határozott *az óvodapedagógus alapképzési szak* Budapesten, nappali munkarendben, *angol nyelven* történő indításáról a Tanító- és Óvóképző Kar gondozásában [CCXXIV/2018. (VII. 2.) Szen. sz. hat.].

2018. augusztus 5. Megjelent a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeit tartalmazó miniszteri rendelet [18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet].

Mellékletek

1. sz. melléklet

A kar vezetői az ezredforduló időszakától

Főigazgatók,[2] 2009-től dékánok:

Kelemen Elemér (1995–2002)
Hortobágyi István (2002–2009)
Mikonya György (2009–2017)
Márkus Éva (2017–)

Főigazgató-helyettesek, 2009-től dékánhelyettesek*:*

tanítóképzés:
Kálmánné Bors Irén (1990–2007)

óvodapedagógus-képzés:
Jávorné Kolozsváry Judit (1997–2007)

oktatási ügyek:
Demeter Katalin (2007–2014)
Turmezeyné Heller Erika (2014–2017)
Csíkos Csaba (2017–2018)
Golyán Szilvia (2018–)

tudományos és nemzetközi ügyek:
Véghelyi Józsefné (1996–2010)
Tihanyiné Hős Ágnes (2010–2016)
Márkus Éva (2016–2017)
F. Lassú Zsuzsa (2017–2018)
Csíkos Csaba (2018–)

2 Főigazgatók korábban: Békési Lajos (1959–1984)
Hunyady Györgyné (1984–1992)
Nagyszentpéteri Géza (1992–1995)

a Kari Tanács titkára, a főigazgatói, majd dékáni hivatal vezetője:
Légler Judit (2000–2018)
Pálfalvi Judit (2018–)
a Kari Könyvtár igazgatója:
Somogyi Béláné (2001–2004)
Vajda Albertné (2004–2012)
Bodnár Ilona (2012–)

2. sz. melléklet

A tanszékek és szervezeti egységek vezetői az ezredforduló időszakától

Tanszékvezetők

Digitális Nevelési Tanszék – 2016-tól
(korábban más szervezeti egységek részegységeként működött: 1995-től Informatika Csoport, 1998-tól Informatika Oktatási Csoport, 2005-től Informatikai Módszertani és Szolgáltató Központ, 2008-tól Digitális Pedagógiai Csoport néven)
Orczán Zsolt (1998–2012)
Lénárd András (2012–)

Ének-zenei Tanszék:
Döbrössy János (1995–)

Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék:
Kunyák Károlyné (2000–2003)
Bodó Sándorné (2003–2007)
Márkus Éva (2007–2018)
Trentinné Benkő Éva (2018–)

Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék:
Hangay Zoltán (1987–2000)
Csíkvári Gábor (2000–2014)
Merényi Hajnalka (2014–2015)
Daróczi Gabriella (2015–2017)
Steklács János (2017–)

Matematika Tanszék:
Radnainé Szendrei Júlia (1992–2013)
Szabóné Szitányi Judit (2013–)

Neveléstudományi Tanszék:
Hunyady Györgyné (1992–2007)
Podráczky Judit (2007–2012)
F. Lassú Zsuzsa (2013–2017)
Serfőző Mónika (2017–)

Társadalomtudományi Tanszék:
Donáth Péter (1988–2013)
Lehmann Miklós (2013–)

Természettudományi Tanszék:
Schottner Ede (1996–2006)
Véghelyi Józsefné (2006–2010)
Mészárosné Darvay Sarolta (2010–)
Testnevelési Tanszék:
Ozsváth Károly (1990–2002)
Buttás Pál (2002–2006)
Tihanyiné Hős Ágnes (2006–2016)
Csányi Tamás (2016–2017)
Vári Péter (2017–)

A TÓFK/TÓK Hallgatói Önkormányzatának elnökei

1999/2001	Csoboth Judit
2001/2002	Bartha Stefánia
2002/2003	Zemancsek Edit
2003/2005	Filotás Éva
2005/2006	Vukman Andrea
2006/2008	Gacsó Zsuzsa
2008/2009	Varsányi Viktória
2009/2012	Varsányi Viktória
2012/2014	Galántai Tamás
2014/2015	Ákli Oktávia
2015/2017	Traumberger Zsófia
2017/2018	Ferencz Olivér
2018–	Zentai Dorottya

A kari működéshez – 2018-ban már nem a Kar részeként – kapcsolódó szervezeti egységek vezetői

A Kar gazdasági vezetője (2007-ig igazgató, 2014-ig a PK referatúravezetője, 2015-től a Kancellária Kari Gazdasági Hivatalának vezetője):
Dóczy Emilné (1998–2015)
Balázsné Tóbiás Ildikó (2015–)

A Kar tanulmányi adminisztrációjának vezetője (2007-ig osztályvezető, 2014-ig a PK referatúravezetője, 2015-től a Kancellária Kari Tanulmányi Hivatalának vezetője)

Kézdiné Patakfalvy Katalin (1995–2008)
Bicsák Csilla, a PK referense (2008–2015)
Várhegyi Júlia (2015–)

Az ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola igazgatója (korábban 2007-ig Gyakorló Általános Iskola, 2013-ig ELTE Gyakorló Általános Iskola és Középiskola):

Süle Ilona (1998–2007)
Kálmánné Bors Irén (2007–2012)
Mesterházy Ferenc (2012–)

Az ELTE Gyakorló Óvoda vezetője:

Nevigyánszky Éva (1992–2018)

A Kari Továbbképző Központ igazgatója (a szervezeti egység megszűnéséig):

Kraiciné Szokoly Mária (1995–2004)

3. sz. melléklet

Az oktatók létszámának és minősítésének alakulása az ezredforduló óta

Év	Összlétszám*	Minősített (%)	Év	Összlétszám	Minősített (%)	Habilitált (létszám)
2000	109	19	2010	79	41	3
2001	103	20	2011	74	56	5
2002	91	19	2012	70	63[o]	5
2003	93	20	2013	69	64[**]	8
2004	93	28	2014	70	66[**]	5
2005	94	28	2015	76	53/64[**]	8
2006	92	28	2016	72	55/68[**]	7
2007	90	33	2017	73	55/67[**]	9+2[x]
2008	87	34	2018	79	56/66[**]	9+5[x]
2009	85	39				

* Oktatók (egyetemi tanár, főiskolai tanár, egyetemi docens, főiskolai docens, adjunktus, tanársegéd), valamint tanárok (nyelv-, művész- és mestertanár) összesen.
** Csak az oktatók létszámához viszonyítva.
[x] A habitusvizsgát tettek számával kiegészítve.

4. sz. melléklet

A hallgatók létszámadatai az ezredforduló óta

Év	Jelentkezők száma	Felvettek száma	Hallgatói létszám						**Kiadott diplomák száma**
			alapképzés				szakirányú továbbképzés	mindösszesen	
			nappali	esti	levelező	összesen			
2000	2521	558	1130	715	–	1845	976	2821	**996**
2001	2496	586	1136	693	–	1829	765	2594	**1044**
2002	2162	671	1133	771	92	1996	634	2630	**854**
2003	2781	748	1225	727	192	2148	647	2795	**685**
2004	3693	853	1311	841	263	2415	348	2763	**498**
2005	3262	853	1321	1058	–	2379	599	2978	**772**
2006	1797	561	1335	90	–	2240	408	2648	**640**
2007	1611	442	1479	736	113	2328	190	2518	**639**
2008	1500	447	1269	683	15	1967	193	2160	**611**
2009	2276	726	1222	463	67	1752	95	1847	**511**
2010	4210	877	1406	549	197	2152	139	2291	**417**
2011	4250	874	1520	492	235	2247	104	2351	**464**
2012	3866	714	1543	310	353	2206	73	2279	**415**
2013	3028	663	1511	197	412	2120	81	2201	**490**
2014	3813	693	1433	135	528	2096	105	2201	**563**
2015	3649	700	1405	140	590	2135	146	2281	**581**
2016	4602	830	1451	123	670	2244	122	2366	**566**
2017	3379	721	1442	118	713	2273	112	2385	**534**

5. sz. melléklet

A Kar nemzetközi felsőoktatási partnerintézményei

Erasmus+, Campus Mundi partnerek (2014–2021*)

Ország	Intézmény
AUSZTRIA	Pädagogische Hochschule Oberösterreich (Linz) Pädagogische Hochschule Steiermark Pädagogische Hochschule Tirol Pädagogische Hochschule Wien Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien/Krems
BELGIUM	Erasmushogeschool Brussel
CSEHORSZÁG	Tomas Bata University in Zlín Univerzita Palackého v Olomouci Masaryk University Universiy of Hradec Kralové
DÁNIA	VIA University College
HOLLANDIA	P.c. Hogeschool Marnix Academie
IZLAND	University of Iceland
EGYESÜLT KIRÁLYSÁG	Queen's University Belfast Stranmillis University College
FINNORSZÁG	University of Lapland University of Tampere
FRANCIAORSZÁG	University d'Orleans
LENGYELORSZÁG	Jesuit University Ignatianum in Krakow
NÉMETORSZÁG	Evangelische Hochschule Freiburg Pädagogische Hochschule Heidelberg Pädagogische Hochschule Ludwigsburg Pädagogische Hochschule Schäbisch Gmünd Technische Unversität Dortmund Universität Augsburg Europa-Unversität Flensburg Evangelische Hochschule Dresden Katholische Stiftungfachhochschule München Martin Luther University Halle-Wittenberg

*A felsorolás az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar (TÓK) idegen nyelvű tájékoztató kiadványa alapján készült. http://www.tok.elte.hu/file/introduction_elte_tok.pdf

Ország	Intézmény
OLASZORSZÁG	Freie Unversität Bozen/Bolzano Universitá Europea di Roma Conservatorio di Musica Lorenzo Perosi – Campobasso
NORVÉGIA	University of Agder
LENGYELORSZÁG	Jesuit University Ignatianum in Krakow
PORTUGÁLIA	Univeristy of Lisbon
ROMÁNIA	Universitatea Babeş-Bolyai Partium Christian University
SPANYOLORSZÁG	Universitat de Barcelona Universidad Autonoma de Madrid Universitat de Vic Universidad de Ovideo Universidad de Córdoba
SVÁJC	Université de Fribourg Pädagogische Hochschule FHNW Pädagogische Hochschule Zürich
SZLOVÁKIA	Univerzita Konštantina Filozofa v Nitre Univerzita J. Selyeho v Komárne Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
SZLOVÉNIA	Univerza v Mariboru
TÖRÖKORSZÁG	Bülent Ecevit University

Erasmus-mobilitás

	Kiutazó hallgatók	Bejövő hallgatók	Kiutazó oktatók	Bejövő oktatók	Kiutazó adminisztratív	Bejövő adminisztratív
2015/2016	22	26	16	4	2	1
2016/2017	31	26	10	7	4	4
2017/2018	32	29	12	9	6	1
2018/2019	39	59	8	5	12	3

Egyéb mobilitási programok: Erasmus+ kreditmobilitás, Makovecz Program, Minisztériumi Ösztöndíj

	Kiutazó hallgatók	Bejövő hallgatók	Kiutazó oktatók	Bejövő oktatók	Kiutazó adminisztratív	Bejövő adminisztratív
2015/2016	–	7	–	–	–	1
2016/2017	–	16	4	–	–	4
2017/2018	1	7	1	4	1	1
2018/2019	–	12	–	–	–	3

A Kar – a fentieken kívül – a College of Staten Island City University of New York intézménnyel készít elő együttműködési szerződést.

Az Erasmus-mobilitás kari adatai mind a kiutazók mind a beérkezők számának növekedést mutatják.

6. sz. melléklet

A Kar *Tudományos Közleményei* (2000–2015)[3]

1979-ben indult kiadványsorozat *Budapesti Tanítóképző Főiskola Tudományos Közleményei* címmel. Ennek első négy kötetét Adamikné Jászó Anna szerkesztette (1979, 1980, 1982, 1984), később Hangay Zoltán, Bollókné Panyik Ilona, Bálványos Huba és mások szerkesztésében jelentek meg a sorozat darabjai. 2005-től 2016-ig a Kari Tudományos Bizottság elnökeként Donáth Péter szervezte a kiadványok megjelenését. A köteteket a Trezor Kiadó gondozta.

XIX. Filozófia – művelődés – történet. Szerk. Donáth Péter és Farkas Mária. 2001.
XX. Kommunikáció – nyelv – művészet. Szerk. Petőcz Éva. 2002.
XXI. Ember – környezet – egészség. Szerk. Demeter Katalin és Véghelyi Józsefné. 2002.
XXII. Gyermek – nevelés – pedagógusképzés. Szerk. Bollókné Panyik Ilona. 2002.
XXIII. Education and/und Forschung I. (Tanulmányok az angol és a német irodalom, valamint az alkalmazott nyelvészet területéről). Szerk. Bodó Edit és Márkus Éva. 2003.
XXIV. Számítógép – kisgyermek – világháló. Szerk. Orczán Zsolt László. 2004.
XXV. Ének – zene – nevelés. Szerk. Döbrössy János. 2004.
XXVI. Filozófia – művelődés – történet. Szerk. Donáth Péter és Farkas Mária. 2004.
XXVII. Gyermek – nevelés – pedagógusképzés. Szerk. Bollókné Panyik Ilona. 2004.
XXVIII. Kommunikáció – nyelv – művészet. Szerk. Nagy Katalin. 2005.
XXIX. Filozófia – művelődés – történet. Szerk. Donáth Péter és Farkas Mária. 2007.
XXX. Gyermek – nevelés – pedagógusképzés. Szerk. Bollókné Panyik Ilona. 2007.
XXXI. Tolle et lege. Köszöntő Bodó Sándornénak. Szerk. Bollókné Panyik Ilona. 2010.
XXXII. Gyermek – nevelés – pedagógusképzés. Szerk. Bollókné Panyik Ilona 2013.
XXXIII. Ének – zene – nevelés. Szerk. Döbrössy János. 2011.
XXXIV. Ember – környezet – egészség. Szerk. Demeter Katalin és Véghelyi Józsefné. 2013.
XXXV. Education and/und Forschung II. Szerk. Árva Valéria és Márkus Éva. 2014.
XXXVI. Filozófia – művelődés – történet. Szerk. Donáth Péter és Farkas Mária. 2015.

3 XIX–XXX., XXXIII–XXXIV. kötetek kiadója: Trezor Kiadó, Budapest.
XXXI–XXXII., XXXV–XXXVI. kötetek kiadója: ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

7. sz. melléklet

Válogatás a Kar oktatóinak monográfiáiból, tanulmánykötetéiből (2000–2018)

Bálványos Huba (2003): *Esztétikai, művészeti ismeretek, esztétikai művészeti nevelés*. Balassi Kiadó, Budapest.

Benczik Vilmos (2001): *Nyelv, írás, irodalom – kommunikációelméleti megközelítésben*. Trezor Kiadó, Budapest.

Benczik Vilmos (2006): *Jel, hang, írás. Adalékok a nyelv medialitásának kérdéséhez*. Trezor Kiadó, Budapest.

Bihariné Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné és Labanc Györgyi (2005): *Környezetkultúra az óvodában*. Magyar Szakképzési Társaság, Budapest.

C. Neményi Eszter és Radnainé Szendrei Julianna (2001): *Matematikai füveskönyv a differenciálásról*. Okker Kiadó, Budapest.

Darvay Sarolta, Joubert K., Gyenis Gy, Éltető Ö., Mag K., Martin van't Hof és Ágfalvi R. (2006): Az Országos Longitudinális Gyermeknövekedés-vizsgálat eredményei születéstől 18 éves korig I. KSH Népességtudományi Kutató Intézet Kutatási jelentései, 83. sz. Budapest.

Demeter Katalin (2008): *Értékőrzés. Tanulmányok a megőrzendő természeti, társadalmi értékek fenntartásának és az életminőség fejlesztésének összekapcsolásáról*. Trezor Kiadó, Budapest.

Dobsonyi Sándor, Hangay Zoltán és Nagy Katalin (2003): *Szófajtani elemzések*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Donáth Péter (2007): *Adalékok Nagy László pályájához. 1918–1922*. Trezor Kiadó, Budapest.

Donáth Péter (2008): *A magyar művelődés és a tanítóképzés történetéből. 1868–1958*. Trezor Kiadó, Budapest.

Donáth Péter (2008): *Oktatáspolitika és tanítóképzés Magyarországon. 1945–1960*. Trezor Kiadó, Budapest.

Endrődy-Nagy Orsolya (2015): *A reneszánsz gyermekképe. A gyermekkép reneszánsza 1455–1517 között Európában – ikonográfiai elemzés*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Farkas Mária (2008): *Történelemtanítás a népiskolában a dualizmuskori Magyarországon*. Trezor Kiadó, Budapest.

F. Lassú Zsuzsa (2004): *Barátok és barátnők – együtt és egymás ellen*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Gajdóné Gődény Andrea (2016): *Olvasáspedagógiai tanulmányok.* Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest.

Hunyady Györgyné és M. Nádasi Mária (2004): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Bt., Pécs.

Hunyady Györgyné, M Nádasi Mária és Serfőző Mónika (2006): *„Fekete pedagógia”*. Argumentum Kiadó, Budapest.

Hunyady Györgyné és M. Nádasi Mária (2014): *Az iskolakép változatai és változásai*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Kelemen Elemér, Kardos József és Szögi László (2000): *A magyar felsőoktatás évszázadai.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kelemen Elemér, Kardos József és Szögi László (2001): *Centuries of Hungarian Higher Education.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kelemen Elemér (2002): *Hagyomány és korszerűség. Oktatáspolitika a 19–20. századi Magyarországon.* Új Mandátum Kiadó, Budapest.

Kelemen Elemér (2007): *A tanító a történelem sodrában. Tanulmányok a magyar tanítóság 19–20. századi történetéből.* Iskolakultúra, Pécs.

Kovács Judit és Trentinné Benkő Éva (2014): *The World at Their Feet. Children's Early Competence in Two Languages through Education.* Eötvös József Könyv- és Lapkiadó, Budapest.

Kolozsváry Judit (2002): *„Más” gyerek – „más” szülő – „más” pedagógus.* Okker Kiadó, Budapest.

Kovács Judit (2018): *Iskola, nyelv, siker: 30 éves a hazai kéttannyelvű oktatás.* Eötvös József Könyv- és Lapkiadó, Budapest.

Lehmann Miklós (2017): *A digitális elme*. ELTE TÓK, Budapest.

Lénárd András és Sarbó Gyöngyi (2017): *Kódolás kisiskoláskorban 1.* ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest.

Márkus Éva (2003): *Deutsche Mundarten im Ofner Bergland.* Budapest. (= Ungarndeutsches Archiv 4)

Márkus Éva (2010): *Zur Volkskunde der Ungarndeutschen. Ein Lehr- und Arbeitsbuch für die Studenten der Nationalitätengrundschullehrer- und –Kindergärtnerinnenbildung.* Trezor Kiadó, Budapest.

Márkus Éva (2014): *Die deutsche Mundart von Deutschpilsen/Nagybörzsöny.* Praesens Verlag, Wien.

Mikonya György (2009): *Rend a rendetlenségben, avagy a szabadság útvesztői.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Mikonya György (2014): *Az európai egyetemek története (1230–1700).* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Novacsek–Vojnics Kornél és Lásztity Nikola (2000): *Szerbek Magyarországon: ezer év együttélés a viharos közép-kelet-európai térségben.* Óbuda-Békásmegyer Szerb Kisebbségi Önkormányzat, Budapest.

Réti Anna és Döbrössy János (2012): *Az ének-zene tantárgy-pedagógiája.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Szendrei Julianna (2004): *Gondolod, hogy egyre megy? Dialógusok a matematikatanításról.* Typotex Kiadó, Budapest.

Trentinné Benkő Éva (2015): *A korai kétnyelvűség támogatására szolgáló pedagógus-kompetenciák és pedagógusképzés.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Turmezeyné Heller Erika (2010): *A zenei tehetség felismerése és fejlesztése.* Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest.

Turmezeyné Heller Erika (2011): *A tehetséggondozás lehetőségei a kooperatív tanulásban.* Didakt Kiadó, Debrecen.

Válogatás a Kar művésztanárainak kiállításaiból (2000–2018)

Bálványos Huba Munkácsy-díjas grafikusművész *Tisztelet a Mesternek* című kiállítása a Szőnyi István Emlékmúzeumban. Megnyílt: 2011. június 18.

Az ELTE TÓK művésztanárainak kiállítása *Tanítók a művészetben, művészet a tanításban* címmel a Hegyvidék Galériában. Megnyitó: 2010. március 4. Az alkotók: Bakos Tamás, Bálványos Huba, Bércesi Dienes Erika, Gerber Pál, Czafrango Sylvia, Császár Lilla, Kardos Mária, Kungl György, Krassói Erna, Juhász Erika, Pataky Gabriella, Preisinger Zsuzsa, Szabó György, Sánta László, Vastag Ágnes, Varga Gábor, Vetro Bodoni Zsuzsa

Az ELTE TÓK művésztanárainak kiállítása a Jókai Klubban. Megnyitó: 2012. november 9. Az alkotók: Bakos Tamás, Bércesi Dienes Erika, Gerber Pál, Géczíné Laskai Judit, Kardos Mária, Kungl György, Pataky Gabriella, Vastag Ágnes és Varga Gábor

Gerber Pál Munkácsy-díjas festőművész *retrospektív* kiállítása a Ludwig Múzeumban. Megnyílt: 2010. június 17.

Bakos Tamás grafikus, papírművész *Határvidék kertjei* című kiállítása a Hegyvidék Galériában. Megnyitó: 2012. március 22.

Vastag Ágnes kárpitművész kiállítása a Párizsi Magyar Intézetben. Megnyitó: 2003. május 13.

8. sz. melléklet

Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon elért eredmények (2000–2017)

ÉV OTDK sz.	ÖSSZES bemutatott dolgozat	I. HELY	II. HELY	III. HELY	ELSŐ HELYEZETTEK
2001 XXV.	12	2	2	1	Haulits Diána (TTT) Lengyel Melinda és Nagy Andrea (TTT)
2003 XXVI.	14	2	4	3	Tarján Krisztina (TTT) Kiss Fruzsina (Művészeti Nevelés)
2005 XXVII.	21	4	2	–	Csúcs Adrienn (PP KK) Schuch Mónika (PP KK) Liebhart András (Humán) Czeglédi Krisztina és Bolláné Csikós Eszter (TTT)
2007 XXVIII.	14	1	1	3	Csépány Nikolett (TTT)
2009 XXIX.	11	–	2	1	
2011 XXX.	16	2	1	1	Szelei Nikolett (TTT) Fodor Anna (TTT)
2013 XXXI.	13	–	1	–	
2015 XXXII.	12	–	3	–	
2017 XXXIII.	15	2	4	1	Majzik Dorina (TTT) Dőry Júlia Emese (TTT)

A szekciók nevének rövidítései: TTT: Tanulás- (Tanítás-) és Tudástechnológiai Szekció, PP KK: Pedagógiai Pszichológiai Könyvtártudományi és Közművelődési Szekció

A TDK-munkákat bemutató kari kiadványok:

Bollókné Panyik Ilona (2004, szerk.): *Tudományos diákköri közlemények I.* Trezor Kiadó, Budapest.

Koósné Sinkó Judit (2011, szerk.): *Mester és tanítvány I.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Vitályos Gábor Áron és M. Pintér Tibor (2016, szerk.): *Mester és tanítvány II.* ELTE TÓK, Budapest.

Vitályos Gábor Áron (2017, szerk.): *Mester és tanítvány III.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

A TDK-munkát támogató oktatók elismerései

A XXVII. OTDK Magyar Tudományos Akadémián rendezett záróünnepségén a tartalmi munkát támogató tevékenységéért, kiemelkedő témavezetői és tudományszervező munkájáért Mestertanári Aranyérmet kapott *Hunyady Györgyné* és *Donáth Péter.*

9. sz. melléklet

Válogatás a Kar Zenés Színpadának, kórusainak előadásaiból (2000–2018)

2000. november 30. A Kar 1981-ben alapított Zenés Színpada *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai vezetésével bemutatta Boublil – Natel – Schönberg: *A nyomorultak* című musicaljét.

2002. november 24. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai vezetésével bemutatta Bernstein: *West Side Story* című musicaljét.

2004. november 11. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai vezetésével bemutatta Webber – Rice: *Jézus Krisztus szupersztár* című rockoperáját.

2006. december 1. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai vezetésével bemutatta Szörényi Levente – Bródy János: *István, a király* című rockoperáját.

2007 szeptemberében az intézmény 1959-ben alapított női kórusának vezetését *Döbrössy János* karnagy, tanszékvezető vette át; megalakult a Wéber István Női Kar, *Kismartony Katalin* vezetésével.

2008. október 6. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával bemutatta *A muzsika hangja* című musicalt.

2009. december 6. A TÓK női kara és vegyes kamarakórusa – a korábbi évekhez hasonlóan – a Magyar Nemzeti Galériában adott hangversenyt.

2010. szeptember 23. A Zenés Színpad – *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával – bemutatta Stein – Bock – Harnick: *Hegedűs a háztetőn* című musicaljét.

2010. december 12. A TÓK Női Kara és Vegyes Kamarakórusa a Magyar Nemzeti Galériában adott hangversenyt.

2012. április 21. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával bemutatta Frigyesi Tibor – Kocsák Tibor: *Abigél* című musicaljét.

2012. december 13. A TÓK vegyes kamarakórusa és a női kar a Budapesti Történeti Múzeumban adott hangversenyt.

2013. december 8. A TÓK vegyes kamarakórusa és a női kar a Magyar Nemzeti Galériában adott évzáró hangversenyt.

2014. május 10. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával bemutatta Claude-Michel Schönberg: *A nyomorultak* című, Victor Hugo regénye alapján készült musicaljét.

2015. november 12. Az ELTE TÓK Zenés Színpada *35 év, 35 dal címmel* születésnapi gálakoncertet mutatott be *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával.

2016. április 21. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával bemutatta Dale Wassermann – Mitch Leight – Joe Darion: *La Mancha lovagja* című musicaljét.

2016. december 11. A Kamarakórus és a Női Kar a Magyar Nemzeti Galériában adott évzáró koncertet.

2017. október 17. A Zenés Színpad *Frigyesi Tibor* és *Döbrössy János* szakmai irányításával bemutatta Kocsák Tibor – Miklós Tibor: *Utazás* című musicaljét.

Elemér Kelemen

The Buda Teachers' Training College: An Overview of 150 Years of Educating Teachers

In Hungary the emergence and development of a modern educational system occurred during the decades following the 1867 *Ausgliech*, or Great Compromise between Hungary and Austria that laid the foundation for the Austro-Hungarian Empire. The basis for Hungary's public education system, the 38th Law of 1868, was initiated by József Eötvös, the Minister of Religion and Public Education, and established the nation's first elementary public school system while also making school attendance compulsory and setting the legal requirements for modern education.

Regulating which professional groups would be responsible for educating future generations was naturally an important element of this modernizing process. The 38th Law included provisions for the training of elementary school teachers and additionally detailed what training requirements were to be met as a condition for their employment. Elementary school teachers were instructed at intermediate-level institutions that trained male and female primary school teachers within the framework of three-year programs.

Beyond recognizing and regulating the denominational institutions that had already been instructing students, the law sought to increase the number of trained teachers (the demand for which had risen dramatically with the introduction of compulsory education) by establishing twenty state-run teaching colleges. Among these numbered – *primus inter pares* – the College in Buda for Boys, an institution that was intended to function as a forerunner of modern teaching methods. The college opened its door in the autumn of 1869 to ten students who were taught by six instructors.

While conquering initially harsh circumstances and functional difficulties, this institution fulfilled its duties as its leadership grew increasingly stable and its staff strengthened. Under the directorship of *István Gyertyánffy*, the Teachers' Training College and connected practice primary school became the foundation for a gradually emerging middle-school system. Other than including a training college and practice school for middle-school teachers, this institutional teachers' training course was overseen by an interdisciplinary institute known as the *Paedagogium* which consequently transformed primary public education and teachers'

training into an academic field of intellectual study. Thanks to its excellent instructors, the College played a significant role both in developing the curricula, textbooks, teachers' manuals and post-graduate training courses intended for improving primary education as well as maintaining a prominent place in professional forums.

The College in Buda took on a leading part in the continuous development of teachers' training and acted as a preparatory, experimental working site for the 1881 reform that subsequently led to the introduction of a four-year training college. It also actively participated in the professional debates that spurred on the further expansion of teachers' training. Irrespective of what institutions were responsible for their maintenance, Hungarian teachers' training colleges were supplied from year to year with a growing number of educators who had been educated at the College in Buda. After enduring four decades of unfavorable circumstances, a modern building capable of guaranteeing the conditions necessary for this institution's continuous renewal was constructed in 1911. This building remains home to the College today.

Throughout the College's early period, the number of students continued to grow; during the 1880s, the student body regularly totaled 60 to 80 students who originated from an ever-widening social and geographic base. This era also saw the emergence of the type of institutional organizations and student traditions that provided a genuine "Buda" experience for both the staff and student body, a factor that further added to the successful results achieved in the decades to come.

Following the temporary regression caused by the aftermath of World War I, work continued unabated and in accordance with the previous training course, albeit with the alteration from being a four-year to a five-year program. Under the directorship of *József Quint* (the head of the College) and *Gyula Drozdy* (the head of the practice school) the College in Buda played a determining role in elaborating and introducing the 1925 and 1932 curricula for public primary schools, as well as carrying out corollary professional tasks, such as the creation of textbooks, teachers' manuals, the conducting of training courses held within or outside of the College or the preparation of additional publications.

In accordance with the demands of the times, during the 1930s a new framework that was intended to promote and foster a Christian and national mentality was emphasized in education by means of subjects referred to as "homeland studies" or "teaching as a vocation" while various forms of religious instruction were introduced into public institutions.

The 1938 reform of teachers' training (which included the temporary introduction of a two-year academic program in addition to attaining a matura diploma at a lyceum) hindered the College's ability to operate smoothly. This situation was further exacerbated when it became compulsory to train teachers in German during the 1939/40 academic year. By this time the College's expanding student body also meant that crowding posed a serious challenge.

Due to the severe economic consequences brought about by World War II, the structural damage wreaked upon the College's building demanded an extreme level of sacrifice and effort on the part of the staff and student body before it could be repaired. The difficulties posed by reconstruction, however, were nothing compared to the political and professional uncertainty surrounding public education's future as the traditional form of teachers' training was temporarily halted. Frequent changes in leadership further aggravated this state of conceptual and organizational confusion, a circumstance that naturally affected the staff's ability to conduct its work.

Although the training period for teachers was reduced to encompass four years plus one year of practical training in 1950, instruction continued as before. During this period, several new areas were added to the institution's profile, such as the professional training of university instructors and the addition of complementary practice training courses to other college-level programs. Just as can be said of the entire field of education, teachers' training during the post-war decades was dominated by the demand to foster a "socialist spirit" in schools while focusing on compulsory political and ideological instruction. Yet another source of tension was brought about by either an overabundance or lack of teachers, a circumstance that made it impossible to plan the College's training capacity.

The year 1959 marked a turning point in Hungarian teachers' training as well as in the life of the College in Buda when the *26th Law of 1958 issued by the Head Committee of the Hungarian People's Republic* abolished intermediate-level teachers' training and ordered the establishment of three-year, advanced-level institutions for the instruction of educators. In September, 1959, ten institutes of this type were opened, including amongst them the Budapest School of Primary Teachers' Education.

As was customary, the Institute's teaching staff took on a significant role in paving the way toward establishing this unprecedented training system by means of developing the content (subject programs, notes, practice training) for centralized curricula, even if their work was greatly curtailed by having to meet the system's ideological and political requirements. Thanks to the joint effort of various institutions and their renewed creative activity, in 1974 teachers' training was raised to the collegiate level of upper academics based on the *Decree-Law No. 13 of 1974.* As of 1975, eight teachers' training institutions – including the Budapest College of Primary Teachers' Education (BTF) – continued their work as upper-level academic entities.

The years that followed echoed the heroic efforts placed upon both the teaching staff and students one hundred years previously. Due to the work done by the College's instructors, the professional and institutional groundwork needed to transform training courses into an upper-level college program was continuously established. This remained true in spite of the fact that the periodic, massive lack of teachers sometimes demanded the unrealistic expansion of the institution's capacities to include both correspondence and

evening courses. Beginning in the 1970s, yet another challenge arose in the form of the first advanced-level training program for preschool educators, an addition that caused the student body to double.

In a move that repealed the previous centralized regulation of national curricula, the *Education Law of 1985* laid the foundation for institutional independence by ensuring greater freedom for developing and elaborating local curricula and programs. This step paved the way for a period of "experimental models" that emerged during the 1980s in an attempt to renew the instruction of educators. The experimentally tested initiative of grouping academic material around "educational fields" was elaborated under the guidance of Mrs. György Hunyady and Mrs. Ilona Panyik Bollók at the Budapest Teachers' Training College, thereby enriching the specialized content that marked the vision of a four-year, higher-level program. This development was a further stepping-stone toward the third historical turning point to occur in the history of teachers' training in Hungary.

In 1994 the previous entrance regulations were replaced by training requirements that were established based on a curriculum model and subject program that were set as a joint decision made by the involved institutions. Beginning in the autumn of 1995, a new approach to four-year, collegiate-level teachers' training programs could begin. Directed by BTF's instructors, the *National Committee for Developing Curricula* and its subcommittees had a determining role in coordinating the preparation of subject content.

Similar to the rest of upper education, teachers' training in Hungary faced three considerable challenges at the turn of the millennium: integration into the network of upper-level academic institutions, the adoption of a credit system and the linear, multiple-stage introduction of the Bologna educational model.

As regards integration, following a lengthy process of professional debate and negotiation, the Budapest Teachers' Training College relinquished 130 years of autonomy on January 1, 2000 as a result of the *52nd Law of 1999*. Following this, it became an independent faculty of *Eötvös Loránd University* known as the *Faculty for the College of Primary and Preschool Educators.* In 2009, this institution continued to operate as the *Faculty of Primary and Preschool Educators*. Joining the university system was accomplished with relatively few difficulties while the Faculty's autonomous institutions were quickly established and functioned effectively. Noticeable differences in the institution's structure or the working of its departments did not occur. In short, the initial worries surrounding the integration process vanished once the staff experienced the ensuing benefits of belonging to *Eötvös Loránd University*. More importantly, teachers' training could continue against an enriched and renewed professional and academic background while the horizons for further development broadened.

Introducing a credit system that complied with European standards followed by the development of a national training system for introducing the Bologna Process demanded

the reconstruction of previously established requirements, curricula and subject programs. True to form, the Faculty's instructors played a definite role in the National Committee for Program Development (OPB) that re-formed in 2004. This effort included the coordination of grants announced for the purpose of developing educational content as well as directing developmental activities within various institutions where teachers' training was being conducted.

Introducing this new, linear educational system was accomplished via multiple stages (see the *139th Law of 2005 for the Regulation of Upper Education and Related Governmental Provisions*) that made it possible to continue studying education on the M.A. level, followed by the third level of pursuing a doctoral degree. In cooperation with instructors from other university faculties, these programs were also developed through the effort of the Faculty's educators.

The further development and expansion of training programs and specializations – such as the new field of infant and early childhood care – have broadened and enriched the level of academic research conducted at the Faculty. While the main direction of research focuses on early childhood education and the training of early childhood educators, numerous results have borne fruit in other fields of the humanities and elemental research areas. Ample proof of this can be seen at the national and international conferences organized by the Faculty, its manifold publications, expanding international connections and rapidly growing number and percentage of qualified instructors. The Faculty's instructors are present at various levels of both professional and social forums and have received numerous awards in recognition of their work. As shown by the results earned at the *National Conference of Students' Scholarly Circles* (OTDK), students' academic achievements have also soared to new heights.

In continuation of the traditions surrounding teachers' training, life at the Faculty is characterized by an interdisciplinary combination of the arts, music, song and sports that activates both the teaching staff and students. These activities are frequently continued in the form of volunteership, just as the *Student Government* also takes on an enormous role in representing student interests.

As the College in Buda enjoys its 150th anniversary, within the strong professional and academic background offered by *Eötvös Loránd University*, the Faculty continues to strive to fill its continuously evolving role as a forerunner in modern teaching methods while cooperating with its branch institutions in establishing permanent developments in the training of primary, preschool and early childhood educators.

***

The historical overview provided in the introduction to this volume closes by offering a chronological list of the decisions, regulations and significant events that defined the

past twenty years (2000–2019) in Hungary's upper education system and teachers' training programs.

The materials in this volume's appendix contain the most essential statistics and data regarding the number of students, teaching staff and leadership during the past twenty years. Further facts concerning the Faculty's training programs, academic publications and international connections are also provided.

A Budai Képző – jelenleg az ELTE Tanító- és Óvóképző Kara – 2019-ben ünnepli elődintézménye, a Budai Állami Tanítóképezde alapításának százötvenedik évfordulóját. Az intézmény életében lezajlott változások több szálon is kapcsolódtak az oktatásügy modernizációjához és tanítóképzésünk történetének fordulópontjaihoz. Elsősorban azáltal, hogy a Képző tanárai tevékeny, kezdeményező szerepet játszottak ezekben a változásokban. Az 1869-ben alapított iskola – létrehozóinak szándéka szerint – „mintaképezde" volt. Nemcsak a társintézmények számra szolgált zsinórmértékül, de központi szerepet kapott a magyar népoktatás és a tanítóképzés folyamatos tartalmi és szervezeti megújításában.

A felsőfokúvá, majd főiskolaivá váló tanítóképzés kísérleti műhely volt; itt formálódott – a hagyomány és a modernizáció jegyében – a négyéves főiskolai tanítóképzés koncepciója, amely alapjait jelentette képzési rendszerünk 1995-ös átalakításának. Az ezredforduló viharos változásai közepette is megőrizte kezdeményező és iránymutató szerepét a kisgyermeknevelés, a kisgyermeknevelő-képzés és a kapcsolódó tudományos kutatások tekintetében.

ISBN 978-963-489-177-2